

Népszámlálás
2021

Tankönyv
a kisebbségekről

Hulladékgazdálko-
dási törvény

4 - 7. oldal

47 - 48. oldal

49. oldal

www.onkormanyzas.sk

X. ÉVFOLYAM 4. SZÁM, 2020. DECEMBER

ÖNKORMÁNYZATI SZEMLE

A biológiailag lebomló hulladék kezeléséről

8 – 34. oldal

Tartalom

Népszámlálás 2021

4

A biológiailag lebomló hulladék kezeléséről

8

A szemét csapdájában

15

Gondok a hulladéktárolóval

22

Személtűgy a Lévai és Nagykürtösi járásban

25

Hulladék kezelés a Bodrogközben

30

A komáromi szemétháború

32

A gútai szennyvíztisztító ügye

35

Mi lesz a csatornahálózattal
Dunasápújfalun?

37

A LIFE-MICACC programról

39

Bemutatkozik a KOMPAKT

44

Tankönyv a kisebbségekről

47

Hulladékgazdálkodási törvény részai

49

Népszámlálás
küszöbén

Községi – városi létünk egyik legfontosabb eseménye lesz az új évben a népszámlálás. Pontos képet nyerünk, mennyi ingatlannal rendelkeznek a településeinken élők, milyen állapotban vannak a területünkön található lakások, családi házak, mennyire komfortosak, s ami a legfőbb: hányan is vagyunk valójában.

Az utóbbi adat rendkívül fontos lesz. Az állandó lakosok lélekszáma szerint kapjuk majd továbbra is a személyi jövedelemadókból ránk eső hányadot, vagyis költségvetésünk legjelentősebb forrását-bevételét. 2021-ben túlságosan nagy összegre nem számíthatunk; a világválság rontotta országos gazdasági helyzetünket, sokan a munkájukat is elveszítették, összességében kevesebb szja-bevételekre kell számítani, közben pedig számos új feladatunk is lesz (pl. a hulladékkezelés terén is). Minden egyes lakosunk fontos és számít. Talán még némi erőfeszítést és meggyőző munkát önkormányzataink részéről, hogy elbeszéljünk azokkal a lakosainkkal, akik életvitelszerűen élnek községünkben, hogy átmeneti lakhelyüket tartósra változtassák, elvégre közszolgáltatásokra, iskolára-óvodára, egészségügyi ellátásra nekik is nálunk van szükségük, nem a távolabbi-közelebbi „állandó” lakhelyükön. Ezekhez nekik is hozzá kellene járulniuk az adókból származó fejpénzükkel. Így lenne tisztességes.

A másik nagy feladvány, amit a 2021-es népszámlálás hoz magával, hogy nemzetiségi megoszlásban hogyan is fogunk kinézni a jövőben. Ezúttal minden állampolgárnak joga lesz arra, hogy megjelöljön egy elsődleges (fő) és egy másodlagos nemzetiséget (kötődést egy másik nemzethez). Jogrendünk – a vegyesen lakott településeken – oktatási-kulturális és nyelvhasználati jogokat biztosít a nem szlovák nemzetiségű polgároknak, ha – 2021-et követően – arányuk eléri a 15 százalékot. Fontos tehát, hogy a nemzeti kisebbségek valamelyikéhez tartozó lakosaink az identitásukat is nyíltan felvállalják. Nekünk, a települési önkormányzatoknak is fontos, mert előrelátóan, hosszabb távra tervezni csak így tudunk. Komoly beruházásokat – gyakran jelentős külföldi pályázati adományok bevonásával – például csak ott érdemes tervezni-megvalósítani, ahol nem kell rövid időn belül azzal szembesülnünk, hogy óvodánk-iskolánk gyerekek nélkül maradt. A kulturális életünk jellegére is hatással lesz, hányan leszünk, milyen nemzetiségi megoszlásban. A népszámlálás egzakt képet tesz majd elénk.

Meglehet, a vártnál jobbat, de rosszabbat is hozhat. Nekünk, polgármestereknek, községi képviselőknek és tisztségviselőknek egyikkel és másikkal is józanul kell szembenéznünk. Pontosan, tényszerűen kell látnunk saját helyzetünket, mert stratégiát – megmaradási stratégiát is – csak erre alapozhatunk. Mikrorégiós stratégiára is gondolnunk kell, mert fogyásunk, szórványosodásunk jó ideje sürgeti, hogy magyar nemzetiségünk maradéka, ahol lehet, tudjon összefogni, tudjon – ha arra van szükség – együtt dolgozni, iskolaközpontokat létesíteni, s tudja azt elfogadtatni azokkal, akiket érint. Nem titok, önkormányzati és megyerendszerünk átalakítás előtt áll, s a változások nem nekünk fognak kedvezni. A magyarok régiók természetes összefogása nélkül aligha javulhatnak megmaradási esélyeink. A 20-as évek nagy kihívása számunkra, hogy észszerű és értelmes magyar intézményrendszert – elsősorban (alap- és közép-) iskolahálózatot – hozunk-e létre mi, együtt magunknak, az elérhető anyagi forrásokat ennek megteremtésére fordítva, vagy hagyjuk, hogy elsorvadjanak megmaradásunk alappillérei is.

A népszámlálás eredménye fontos jelzés lesz hát, hogy a komoly munkát meg kell kezdenünk.

Óry Péter

IMPRESSZUM
Önkormányzati Szemle időszaki folyóirat |
Megjelenik negyedévente | Ingyenes kiadvány
Nyilvántartási szám: EV 4426/11, ISSN 1338-8290
Kiadja: Pro Civis Polgári Társulás,
930 40 Štvrtek na Ostrove 512, IČO 37846671
Felelős kiadó: Óry Péter (e-mail: orypeter72@gmail.com)
Főszerkesztő: Vadkerti Neszmeri Csilla
Műszaki szerkesztés: Katona Tamás
Szerkesztőségi bizottság: Kállay András, Kövesdi Károly,
Neszmeri Tünde, Rajkóvics Péter
A jelölletlen fényképek: pixabay.com, pexels.com, wikimedia.org/

SODB 2±21 SČÍTANIE OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV

MAGYARNAK LENNI SZLOVÁKIÁBAN TERMÉSZETES DOLOG!

2021-ben megszámláltatunk

Szlovákiában tízévente tartanak népszámlálást. Jelen állás szerint a koronavírus nem befolyásolja a népszámlálás folyamatát, hiszen az első alkalommal 2021-ben elektronikus formában zajlik. A lakásvizonyok felmérése 2020. június 1. és 2021. február 12. között valósul meg. A statisztikai adatok begyűjtésének második fázisában számoltatunk meg, amelyben a kérdőívet az országban élő minden személynek, ki kell töltenie 2021. február 15. és március 31. között.

A több mint 100 éve működő hagyományos népszámlálástól eltérően a 2021-es lakásfelmérés és népszámlálás elektronikus formában zajlik, és ez az első referenciaév az Európai Unióban, amikor is a tagállamokban egyszerre számolják meg a lakosságot.

A szlovákiai adatokat 2022 év végéig teszi közzé a statisztikai hivatal, míg az európai országok összehasonlító adatai 2024-ig kerülnek a nyilvánosság elé. A 2021-es népszámlálás az Európai Unió és az Egyesült Nemzetek Szervezete égisze alatt valósul meg egy globális nép- és lakásszámlálás részeként. Információt a www.scitanie.sk oldalon találnak szlovák és angol nyelven, ill. a

223/2019-es a nép- és lakásszámlálásra szóló törvényben olvashatják el a népszámlálásra vonatkozó kötelességeiket.

A 2021-es szlovákiai népszámlálás a felvidéki magyarok számára sok szempontból meghatározó lehet.

Magyar nyelven november 11-én élestedt a nepszamlalas.sk portál, a jövőre esedékes szlovákiai népszámlálás magyar nemzetiségi kampányának weboldala. Az előkészítésben szerepet vállalt többek között a Csemadok, a Szövetség a Közös Célokért, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége, a Szlovákiai Magyar Szülők Szövetsége, a Református Egyház, a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség, a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház is, továbbá az összes, szlovákiai magyarokat megszólító politikai párt küldöttei. A 2021-ben zajló népszámlálás ugyanis az említett virtuálisan, önkitöltő módon való regisztráció mellett a nemzetiségre vonatkozó kérdés megengedi, hogy a válaszolók egy második nemzetiségét is megadjanak a kérdőíven.

MAGYARNAK LENNI SZLOVÁKIÁBAN TERMÉSZETES DOLOG!- szlogennel indít az oldal,

majd felhívja a figyelmet arra, hogy nem pusztán arról van szó, hogy a következő tíz évben hányan leszünk, hanem jogaink biztosításáról, kultúránk fenntartásáról és gyermekeink jövőjéről is szól a ránk váró nép-

számlálás, hiszen annak eredményei a közösség önbecsülését és kisebbségi jogait is befolyásolják.

A 2021-es népszámlálással kapcsolatos tájékoztatás prioritást élvez a kisebbségi kormány megbízott irodája, a Kisebbségi Kulturális Alap /KKA/ és a kulturális minisztérium részéről is. Ebben egyetértettek november végi ülésükön a fent megnevezett intézmények képviselői. A KKA igazgatótanácsa a 2021-re szóló pályázati felhívások kiírásánál prioritásként határozta meg a népszámlálás népszerűsítését és az ezzel, valamint a nemzeti kisebbségek jogával kapcsolatos tájékoztatást.

A kormányprogram értelmében a kulturális minisztérium szorgalmazza, hogy a lehető legpontosabb adatokat gyűjtse össze. „A népszámlálás eredményei közvetlen hatással lesznek a támogatási rendszerre az elkövetkező években. Ezért mindannyiunk feladata, hogy a lakosságot a lehető legmagasabb szinten tájékoztassuk a népszámlálásról” – mondta Zuzana Kumanová, a minisztérium államtitkára.

Azokon a településeken, ahol a magyarok aránya 2021-ben eléri a 15%-ot, a hivatalok is kötelesek lesznek használni a magyar nyelvet. A kulturális támogatások pedig nagy mértékben azon fognak múlni, hogy mekkora lesz a magyarok népszámláláson elért országos számaránya.

Két nemzetiség, politikai kérdés?

A legutóbbi, 2011-es népszámláláson 458 467 fő, a lakosság 8,6 százaléka vallotta magát magyarnak Szlovákiában, ami 62 ezer fővel kevesebb, mint 2001-ben (520 528) és 108 ezerrel kevesebb, mint 1991-ben, amikor még 567 296-an vallották magukat magyarok Felvidéken.

Ez alkalommal az elektronikus forma mellett egy másik újdonsággal is találkozunk. Két nemzetiséget is megjelölhetünk a kérdőívben. Azonban a két nemzetiséget illetően nem világos annak kiértékelési módja és a nemzetiségi összetételre vonatkozó adatok közzététele, tehát hogy jelenik meg a népszámlálás eredménye a kiértékelésben. Pedig a nemzeti kisebbségek lélekszámáról szóló adat kulcsfontosságú a kisebbségek szempontjából, hiszen ettől függ, hogy az egyes nemzetiségek mekkora összegű kulturális támogatásokhoz juthatnak hozzá, illetve az is, hogy a kisebbségekhez tartozó állampolgárok mely községekben élhetnek a nyelvi jogaikkal.

„Mai napig nem tudni hogyan lesz a két nemzetiség kiértékelve, ugyanis törvényileg semmilyen szinten sincs szabályozva, így az sem világos, hogy az elsődlegesen szlovák/roma és másodlagosan magyar nemzetiségű lakosok bármilyen módon megjelennek-e például a hivatali nyelvhasználatra vonatkozó

limitben. Ettől függetlenül szeretnénk minél több, magyar gyökereihez visszatérni szándékozó állampolgárt is megszólítani, és a kampánynak lesz szlovák dimenziója” – nyilatkozta lapunknak Tokár Géza, a népszámlálási kampány társkoordinátora, aki elmondta, hogy két hónapos szünet után, amit a járványkorlátozások indokoltak, rendszeresen tartanak megbeszéléseket.

„Elosztottuk a feladatokat, listáztuk a tennivalókat, határidők vannak rendelve az egyes tevékenységekhez, megjelentek az első videók és aktiválódtak a felületek (facebook, weboldal). A közeljövőben újabb videók, képek és internetes hirdetés mellett tervezünk óriásplakátot és szórólapokat, valamint elkészül a tíz évvel korábbi aktivitások mintájára egy tájékoztató kiadvány is a népszámlálásról. A nepszamlalas.sk weboldal fokozatosan új tartalmakkal bővül majd” – tudtuk meg Tokár Gézától.

A két nemzetiség eredményének megjelenésével a felmérés kapcsán Ľudmila Ivančíková, a Statisztikai Hivatal demográfiai osztályának vezérigazgatója sem tud választ adni: „Be kell vallanom, ezzel a kérdéssel még nem foglalkoztunk alaposan – jelentette ki, majd hozzátette: „Valószínűleg összesítjük az első nemzetiségi kérdésre válaszolókat, ugyanúgy, ahogy a második kérdésre válaszolókat, majd az egyes nemzetiségek kombinációját külön is feldolgozzuk. Ez lesz a nép-

A MAGYARSÁG ÉRTÉK

MAGYARNAK LENNI SZLOVÁKIÁBAN TERMÉSZETES DOLOG!

Ezért magától értetődő, hogy hovatartozásunkat és anyanyelvünket a 2021 februárja és márciusa között zajló népszámláláson is megvalljuk. Nem pusztán arról van szó, hogy a következő tíz évben hányan leszünk, hanem **jogaink biztosításáról, kultúránk fenntartásáról és gyermekeink jövőjéről.** A népszámlálás mindezekre örösi hatással lesz, hiszen annak eredményei a közösség önbecsülését és kisebbségi jogait is befolyásolják.

Vélemjára
Jóvoltából

Keress rá a településed előző népszámlálási eredményeire!

A Település neve

f i @

számlálás eredménye. Az, hogy utána ezeket az eredményeket ki és hogyan használja fel, mi már nem tudjuk. A statisztikai hivatal ugyanis az összegyűjtött alapvető adatokat bármilyen formában és kombinációban fel tudja dolgozni. Arról, hogy az alapvető adatok milyen feldolgozott formában álljanak rendelkezésre, nem a hivatal dönt. Mi csak az adatok, a válaszok feldolgozását végezzük.”

A szakember véleménye szerint a nemzetiség megállapítása a 2011-es népszámlálás óta nem változott: Eszerint a nemzetiség valamilyen nemzethez vagy etnikai csoporthoz való tartozást jelent. Emellett a nemzetiség megállapításának módja is azonos maradt, és a válaszadó maga dönti el, melyik nemzetiséghez vagy etnikai csoporthoz tartozónak vallja magát. A különbség mindössze abban áll, hogy míg 2011-ben csak egy nemzetiséget lehetett megadni, most egy további is beírhatunk. Az első és második kérdésben használt nemzetiség fogalom definíciója azonos. Az, hogy két nemzetiséget is meg lehet adni, lényegében a ma tapasztalható multietnicitásra való reagálás.

Magyarnak vallhatja magát mindenki, aki vállalja a magyar nemzetiséget, függetlenül attól, hogy milyen származású, milyen tanyelvű iskolába járt, milyen nemzetiségű a párja, milyen környezetben él vagy éppen hol dolgozik. A szlovák állampolgárság és az állampolgár nemzetisége között sincs semmilyen összefüggés.

Bár a választ mindenki a legjobb belátása szerint jelölheti meg, a magyar közösség szempontjából, az adatok félreértelmezésének elkerülése végett a legjobb megoldás a magyar nemzetiség kizárólagos jelölése. A szlovák házastárs, szlovák állampolgárság, szlovák iskola, szlovák felmenők nem azt jelzik, hogy valakinek szlovák a nemzetisége. A kettős nemzetiség lehetőséget biztosít a magyar anyanyelvű romáknak, akik a magyarság részei, hogy a magyar nemzetiségük megjelölése mellett roma kultúrához való kötődésüket is feltüntessék.

A népszámlálás mindenki számára kötelező

Az elektronikus kérdőív kitöltése Szlovákia mindegyik lakosára nézve kötelező jellegű. Azaz mindenki, aki az országban állandó, átmeneti, avagy tolerált tartózkodással rendelkezik. Azon Európai Unió polgár részére is kötelező, akinek megszokott lakhelye Szlovákia. A kiskorú, tehát a gyerek megszámlálásáról a szülő, ill. törvényes képviselő köteles gondoskodni. Ugyan ez érvényes azon lakosok esetében is, akik egyedül nem képesek végrehajtani a kérdőív kitöltését. Ők a számláló aszisztensek segítségét kérhetik.

A népszámlálás zökkenőmentes lebonyolításáért a Szlovák Statisztikai Hivatal felel, amely már októberben elindította a folyamatot. Az önkormányzatok munkatársait már kiiskoláztatták, valamint felvilágosító kampá-

nyokat szerveznek, amelyek a lakosság tájékoztatását szolgálják. Az elektronikus kérdőívet mindenki önállóan, otthonából is kitöltheti, amihez mindössze internet kapcsolatra, számítógépre, táblagépre vagy okostelefonra van szüksége. A kérdőív a www.scitanie.sk honlapon érhető el. A kitöltő nem kap semmilyen azonosító kódot, hanem a kitöltés elején meg kell adni a születési számot. A születési számra épülő kérdőív automatikusan felveti a kérdést, hogy mennyire névtelen a kérdőív a személyes adatunk megadása után.

A hivatalos népszámlálási portálon a kompetens hivatal leírása szerint a módszer eleget tesz annak a követelménynek, hogy a népszámlálás névtelen, mivel a kitöltőnek kell megadnia a személyes adatát, tehát más nem látja azt. Prioritásként nevezik meg a személyes adat védelmét, az adat begyűjtését és feldolgozását. Azt kell megkülönböztetni, hogy a beviteli, az adatfeldolgozási vagy a kimeneti oldal anonimitásáról beszélünk-e. A Szlovák Statisztikai Hivatal ennek érdekében együttműködik a Szlovák Adatvédelmi Hivatallal. Minden adat, amelyet a statisztikai hivatal begyűjt csak és kizárólag a népszámlálás feldolgozására használhat fel. Külön biztonsági projektet készítettek a személyes adatok védelmére. A személyes adatokat kivonatolással, ál-anonimizálással és névtelenítéssel is védik. A statisztikai hivatal nem fogja a megadott személyes adatokat használni, azonnal kódolt formává alakítják át azokat. A bejelentkezésnél azért van szükség a születési szám megadására, mert az egyéb adminisztratív adatbázisokban megtalálható adatokat is felhasználják az adott

Sčítanie domov a bytov

1.6.2020 - 12.2.2021

Sčítaním sú poverené obce.

Po prvýkrát v histórii bez účasti obyvateľov a s využitím existujúcich registrov.

Chcete vedieť viac?

Sčítanie obyvateľov

15.2.2021 - 31.3.2021

Obyvatel' sa elektronicky sčíta sám.

Po prvýkrát výlučne elektronicky – sám, na kontaktnom mieste alebo s asistovanou službou.

Chcete vedieť viac?

Štatistický úrad SR používa súbory cookies, aby mohol svoje webové stránky lepšie prispôsobiť potrebám používateľov. Použitím týchto webových stránok súhlasíte s ich ukladaním na vašom zariadení. Viac vo [vyhlásení o cookies](#)

Rozumiem

polgár esetében, így a kérdőív kitöltőjének mindössze 14 kérdésre kell majd választ adnia. Arra is lehetőséget adnak, hogy a személyi szám megadása nélkül töltsse ki a polgár az ívet, azonban ebben az esetben a születési dátum feltüntetését követően mind a 35 kérdésre válaszolnia kell.

A népszámlálási kérdőívben a nemzetségre vonatkozó kérdések a magyarokat három nagyon fontos pontban érinti. A nemzetségre két külön blokkban kérdeznak rá. A 11. kérdésben arra válaszolhatunk, hogy „Mi az ön nemzetsége?” A 11.1. alkérdés pedig arra kérdez rá, hogy „Egyéb nemzetséghez tartozónak is vallja magát?” Az anyanyelvet a következő, 12. kérdésben lehet vallani, amely az a nyelv, amelyet az ember gyermekkorában szüleitől vagy a környezetétől megtanult. Az anyanyelvnek nem kell azonosnak lennie a nemzetséggel, de akinek magyar

az anyanyelve, annak a nemzetsége is magyar. Mindhárom kérdésnél előre megadott válaszlehetőségek közül lehet választani.

Egyáltalán miért van szükség a népszámlálásra?

A lakásviszonyok felmérése és a népszámlálás az egyetlen olyan felmérés, amelyben az ország teljes lakossága részt vesz. Tízévente komplex áttekintést nyújt Szlovákia és lakosságának változásairól. Nem helyettesíthető információval szolgál a közösség állapotáról, demográfiai, szociális – gazdasági és kulturális struktúrájáról, a háztartások állapotáról és a lakásviszonyokról, amelyek alapul szolgálnak az egyes regionális és lokális döntésekhez, a települések terveinek kidolgozásához, a közlekedési rendszerek, parkosítások, gyerekjátékterek kialakításához, és nem utolsósorban a kórházi,

életmentői, iskolai és egyéb szolgáltatói hálózatok kiépítéséhez.

A lakásviszonyok felmérése és a népszámlálásnak célja, hogy hiteles, összehasonlítható és egymással átkötött egyedi adatok kinyerése a lakossággal és életkörülményeivel kapcsolatban.

A Szlovák Statisztikai Hivatal összességében 59,2 millió euró értékben tervezi megvalósítani ezt az egyedi programot. Ebből az IT kiadások 20,5 millió eurót tesznek ki. A 11,7 millió euróval olcsóbb hagyományos népszámlálással összehasonlítva 26,7 millió eurós öszszegre tehető az emberek időmegtakarítása – állapította meg a pénzügyminisztérium úgynevezett Érték a pénzért elnevezésű projektjében.

Forrás: mfsr.sk, tasr.sk, gomorilap.sk, ujszo.com, nepzsamlalas.sk, scitanie.sk

Beke Beáta

Jogi követelmények az önkormányzatok számára a biológiailag lebomló hulladék kezelésével kapcsolatosan

2021. január elsején hatályba lép a hulladéktörvény módosítása, amely hatályaon kívül helyezte a hulladékról szóló törvény 81. §-nak 7-ik b) bekezdésének 1. pontjában meghatározott kötelezettség alóli bizonyos kivételek szigorítását, amely szerint az önkormányzat köteles biztosítani és megvalósítani a biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtésének bevezetését. Ez a módosítás jövőre annak ellenére hatályba lép, hogy a szakmai közvélemény és maguk az önkormányzatok is intenzíven felhívták a Szlovák Köztársaság Környezetvédelmi Minisztériumának figyelmét arra, hogy a konyhai hulladék szelektív gyűjtése kapcsán néhány alapvető fogalom nincs tisztázva. Például az állatgyógyászat, higiénia és a Környezetvédelmi Minisztérium között, hogy Szlovákia számos területén nem építették ki elérhető távolságra az összegyűjtött biológiailag lebom-

ló konyhai hulladékok hasznosítására szolgáló létesítményeket.

A Szlovák Köztársaság Környezetvédelmi Minisztériuma megígérte, hogy alkalmazni fogja az ún. átmeneti 6 hónapos időszakot, amely alatt az önkormányzatokat nem szabad szankcionálni ezeknek a kötelezettségre vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek megsértése miatt. Ez az átmeneti időszak azonban nem halasztotta el az önkormányzat azon kötelezettségét, amely szerint egy későbbi időszakra vezesse be a biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtését - ezért az önkormányzatok kötelesek ezt a kötelezettséget legkésőbb 2020 január 1-től teljesíteni (bár ideiglenesen sem szabad őket szankciókkal fenyegetni). Ebben a cikkben olyan információkat és betekintést szeretnénk nyújtani, amellyel segíthetünk jobban megérteni az adott kérdéskört.

Mi is valójában a biológiailag lebomló konyhai hulladék, mi tartozik bele és mi nem

Sem a hulladékról szóló törvény, sem annak végrehajtási rendelete nem határozza meg közvetlenül a biológiailag lebomló konyhai hulladék fogalmát. A hulladékról szóló törvény 2. §-nak a 6. cikke szerint a biológiailag lebomló hulladék minden szervesanyag-tartalmú hulladék, amely aerob vagy anaerob úton biológiailag lebomlik vagy lebontható, ideértve a biohulladékot, például élelmiszer-hulladék, papír- és kartonhulladék, kerti és parki hulladék. A hulladékról szóló törvény 2. §-nak 7. cikke szerint a biológiai hulladék kertekből vagy parkokból származó hulladék, háztartásokban, éttermekben, étkeztetőknél és kiskereskedelmi létesítményekben keletkező élelmiszer- és konyhai hulladék, valamint élelmi-

abban a kérdésben, hogy mi minden tartozik a biológiailag lebomló konyhai hulladékhoz és mi nem.

Egyetlen említést a biológiailag lebomló konyhai hulladék összetételével kapcsolatban csak a Szlovák Köztársaság Közegészségügyi Hivatalának honlapján találhatunk: „1069/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 142/2011/EU bizottsági rendelet szerint a konyhai hulladék alatt az összes élelmiszer-hulladékot értjük, ideértve a használt étolajat is, amely éttermekben, vendéglátóhelyeken és konyhákban keletkezik, beleértve a háztartási konyhákat is.

Biológiailag lebomló konyhai és éttermi hulladék a következőket foglalja magában: feldolgozatlan nyersanyagmaradványok, el nem fogyasztott élelmiszer- és növényi és állati eredetű élelmiszerek maradványai, amelyek vendéglátó létesítmények üzemeltetése során keletkeztek, beleértve az iskolai konyhákat, a szociális szolgáltató otthonok vendéglátó-ipari létesítményeit, az egészségügyi létesítmények vendéglátó-ipari létesítményeit, de ide soroljuk a háztartások konyháját is. Ide tartoznak továbbá a zöldség- és gyümölcs héjak, a kávé- és teahulladékok, a tojáshéjak, a régi kenyér, az ételmaradékok, az állati vagy növényi eredetű ételekkel szennyezett papírcsacskók, a lejáratú dátumot vagy a minimális eltarthatósági dátumot követő vagy más módon romlott élelmiszerek, a használt papírtörölkők és szalvéták és kis mennyiségben fagyap, faforgács, barna karton, újságpapír, amelyet az élelmiszer-kezelés során használnak (https://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=2767%3Azber-a-manipulacia-biologicicky-rozloiteneho-kuchynskeho-odpadu-zo-zariadeni-spoloneho-stravovania&catid=93%3Abezpenos-potravin&Itemid=102)

szer-feldolgozó üzemekben keletkező hasonló hulladék. Nem tartozik ide az erdőgazdálkodási és mezőgazdasági hulladék, a trágya, a szennyvíziszap, illetve egyéb biológiailag lebomló hulladék, mint például a természetes szövetanyagok, a papír és a feldolgozott fa. Továbbá nem számítanak biohulladéknak az élelmiszergyártás azon melléktermékei, amelyek soha nem válnak hulladékká.

Az SzK Környezetvédelmi Minisztériuma a 365/2015 sz. rendeletének módosító javaslatának keretében, amellyel a hulladéktörvény egyes rendeletei kerülnek végrehajtásra a biológiailag lebomló konyhai hulladékot a 20 01 08 azonosító kód biológiailag lebomló konyhai és étkezési hulladék alá kategorizáljuk be. Sajnos nagy erőfeszítések ellenére sem tudunk hivatalos útmutatást találni az illetékes állami intézményektől

zói által nyújtott információkra alapozzák. Az ilyen következtetlen útmutatást, amit az egyes szlovákiai települések lakóinak adnak nem tartjuk helyénvalónak és ezt a következő okok miatt:

- A hulladék alkalmasságára vonatkozó helytelen útmutatás egyrészt a hulladék elégtelen szelektálásához (bizonyos alkalmas összetevők alkalmatlannak való megjelölése miatt), másrészt a begyűjtött biológiailag lebomló konyhai hulladék minőségének romlásához vezethet, mivel olyan nem megfelelő hulladék kerül besorolásra, ami nem alkalmas további feldolgozásra és amely negatív hatással lesz az ilyen elkülönített gyűjtés bevezetésével kívánt célok elérésére,
- Az önkormányzatokon belüli következtelen (vagy inkább egységtelen) útmutatás megzavarhatja a lakosságot, és ezzel egyidejűleg elveszítik a hatékonyság iránti bizalmukat, valamint az ilyen hulladék-válogatásának értelmét, ami végső soron negatív hatással lehet az ilyen szelektív gyűjtés által kitűzött célok elérésére.

A fenti tényekre való tekintettel úgy gondoljuk, hogy a Szlovák Köztársaság Környezetvédelmi Minisztériumának a lehető leghamarabb egyértelmű iránymutatást kellene arról adnia, hogy mit kell külön biológiailag lebomló konyhai hulladékként gyűjteni, és mit nem. Ezt az iránymutatást az egyes önkormányzatok a biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtésére vonatkozó rendelkezéseken belül egyégesen átültethetik az általános érvényű rendeletekbe.

Milyen lehetőségek állnak rendelkezésre a biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtésének biztosítására, és mire nem vonatkozik ez a kötelezettség?

A biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtésének bevezetésére vonatkozó kötelezettség kapcsán az egyes önkormányzatoknak a következő lehetőségek állnak rendelkezésre:

- A biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtése és további kezelése önállóan vagy a regionális egyesületeken belül közösen is bebiztosítható
- a biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtését és további ke-

zelését az önkormányzatok biztosítják egy ilyen szolgáltatást nyújtó külső társaságon keresztül

- a 2021. január 1.-je után is érvényes kivételek egyikét alkalmazzák.
- a fenti lehetőségek kombinációja.

Biológiai úton lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtése külső szolgáltató közvetítésével

A községek köteleltségeinek szempontjából talán a legegyszerűbb megoldás a biológiai úton lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtésének komplex bebiztosítása az ilyen szolgáltatásokat nyújtó külső szolgáltatók közvetítésével. Ebben az esetben a községek számára megszűnik a személyi és gépi kapacitások biztosításának, a kötelező nyilvántartások vezetésének gondja, a saját komposztáló üzemeltetésével vagy egyéb, az összegyűjtés után a hulladék feldolgozására alkalmas berendezés keresésével stb. járó gondok. Ebben az esetben nincsenek beruházási költsé-

gek, amelyek a község számára elkerülhetetlenül felmerülnének, amennyiben saját szervezésben biztosítanák a hulladékgyűjtést és feldolgozást, illetve amelyek a házi komposztálás, mint az egyik érvényesíthető kivétel biztosításával kapcsolatban alakulnának ki.

Másrészt viszont hosszú távon valószínűleg ez a legrágább megoldás. A kezdő beruházási költségeket, ahogy minden további, a gyűjtéssel kapcsolatos költséget az összes külső szolgáltató érthető módon belekalkulálja a szolgáltatásnyújtásért kiszámlázott összegbe. A külső vállalkozói szubjektumok ugyanakkor természetesen nyereség céljából végzik a tevékenységüket, amelyet valakinek meg kell fizetnie. Az összes költség felszámolása után ezért hosszú távon ez a szolgáltatás sokba kerülhet a lakosoknak.

Biológiai úton lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtése teljes körben vagy részben saját erőből

Mint minden lehetőségnek, ennek is vannak pozitívumai és negatívumai. Egyértelmű negatívum, amely érthető módon a községek többségét elbizonytalanította, a kezdeti beruházások magas összege, a személyi és gépi kapacitások beszerzésének igénye, a megnövekedett adminisztrációs követelmények és sok egyéb, az ilyen hulladék gyűjtésével és feldolgozásával kapcsolatos gond. Másrészt viszont az ilyen hulladék megfelelően hatékony gyűjtése és feldolgozása esetén hosszú távon minden költség, vagyis a lakosok megterhelése is nagy valószínűséggel nem elhanyagolható arányban csökkenni fog.

A biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtése biztosításának céljaira fel lehet használni a környezetvédelmi alap pénzeszközöket, miközben a község minimális önrésze a jogos költségek 5%-a. A hozzájárulást az aktuális időszakban az a község kérve nyezheti, amely:

- rendezte a pénzügyi viszonyait az ál-

lami költségvetéssel és a Környezetvédelmi alappal,

- nincs adóhátraléka,
- nem szegte meg az előző három évben az illegális foglalkoztatás tilalmát külön előírás szerint,
- nincsenek biztosítási hátralékai az egészségügyi biztosításban, társadalombiztosításban és az öregségi nyugdíj takarékosági hozzájárulásban.

A dotáció formájában hozzáférhető támogatás iránti igénylést a 2021-es évre 2020.12.15-ig lehet benyújtani.

A biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtésének biztosítását saját szervezésben úgy is fel lehet fogni, mint alkalmat arra, hogy a község kiegészítő pénzeszközökhöz jusson. Abban az esetben, ha a község biztosítja a szükséges személyi és anyagi kapacitásokat az ilyen hulladék gyűjtésére és feldolgozására, az ilyen szolgáltatásokat bizonyos díjazásért az érintett régió más községeinek is felkínálhatja, amelyek nem rendelkeznek ilyen lehetőségekkel, és a fenti kötelezettség külső biztosítására fognak szorulni. A biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtésének biztosításának saját szervezésben több értelme van akkor is, ha ezt a községek regionális csoportosulásainak keretében közösen teszik meg.

A biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtésének végrehajtásával összefüggő egyes problémák

A községek képviselőivel való kommunikáció során több kérdést és bizonytalanságot tartunk nyilván, amelyek ennek az elkülönített hulladékcsoporthoz a gyűjtésével kapcsolatos. Az egyik gyakran vitatott téma az a kérdés, hogy szükséges-e biztosítani gyűjtődényeket és ezek átvételét minden háztartásból, vagy lehetséges-e a gyűjtés a község területén elhelyezett kijelölt gyűjtődényekben is.

Az SzK Környezetvédelmi minisztériuma a Tt. 371/2015. sz. többször módosított rendelete módosító javaslatának keretében, amellyel a hulladéktörvény egyes rendelkezései kerülnek végrehajtásra, a kommunális hulladék összetevő-

inek elkülönített gyűjtésével kapcsolatban bevezette az észszerű szállítási távolság fogalmát. A javasolt rendelkezések értelmében az észszerű szállítási távolság a biológiailag lebomló hulladék elkülönített gyűjtése esetén 0 m a lakos lakhelyétől egyedi építésű házak esetén (IBV); ha ezt nem teszik lehetővé a gyűjtés végrehajtásának technikai problémái, különösen a ritkán lakott területeken, észszerű távolságnak a kevert hulladék gyűjtésének helye tekintendő. A biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtése szempontjából észszerű szállítási távolságnak tekintendő komplex építésű házak (KBV) esetén a kevert hulladék gyűjtésének helye. A folyamatban lévő törvényhozási folyamatban a javaslat megvitatása során államtitkári szinten az a megállapodás született, hogy a szállítási távolság csupán 2023. január elsejei hatállyal kerül be a rendeletbe.

Ennek a ténynek a kontextusában a Tt. 371/2015. sz. rendelet ilyen módosításának jóváhagyása esetén a biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtésének biztosítása a község kijelölt területein a törvénynek és a törvény végrehajtó rendeleteknek megfelelő megoldásnak tűnik, mégpedig egészen 2022. december 31-ig. Ez után az időpont után szükséges lesz az osztályozott kommunális hulladék ezen összetevőjének gyűjtését az egyes háztartásokból megoldani, ill. a kevert

kommunális hulladék gyűjtőhelyéről elszállítani.

A biológiailag lebomló konyhai hulladék kijelölt átvevőhelyeken történő gyűjtésével kapcsolatban azonban figyelembe kell venni azt a tény, hogy pl. a harmadik szektor szubjektumainak hozzáférhető elemzései és tapasztalatai szerint, akik az adott problémakörrel a községekben és városokban foglalkoznak, jelenleg szlovákiai körülmények között a családi házak (IBV) kb. 30 %-a kapcsolódik be, ami az összegyűjtött kommunális hulladék-potenciál kb. 10 %-nak összegyűjtését biztosítja. 25 méteres távolság esetén ez a háztartások 75 %-a, és kb. 60 %-os hatékonyság, az ajtóküszöbötől számított gyűjtés esetén pedig (0 méter) ez 98 % részvételt és kb. 95% lehetséges hatékonyságot jelent. Lakóházak (KBV) esetén max. 50 méter szállítási távolságot véve alapul a rendszerbe a háztartások csaknem 90 %-a kapcsolódik be, ez kb. a gyűjtési potenciál 60 %-nak összegyűjtését biztosítja. A kommunális hulladék szétválogatott elemeinek gyűjtése terén folytatott gyakorlat ugyancsak azt igazolja, hogy a nem őrzött, a kijelölt átvevőhelyeken elhelyezett gyűjtődényekben ezek a szétválogatott hulladék-összetevők jelentősen nagyobb mértékben vannak beszenyezve olyan hulladékkal, amely ezek közé nem tartozik, összehasonlítva az egyes háztartásokból történő gyűjtéssel.

A biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtésének kérdéséhez közvetlenül csatlakozik a szükséges gyűjtőkapacitás kiszámítása is. Az SzK Környezetvédelmi Minisztériuma 371/2015 sz. rendelete 14. paragrafusának értelmében, amely a hulladéktörvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásával foglalkozik, a község köteles minimum 250 liter űrtartalmú gyűjtő-

kapacitásokat biztosítani, amelyekhez a község minden lakója hozzájuthat egy naptári éven keresztül. Ezeket a gyűjtőkapacitásokat a hozzáférhető gyűjtőtartályok űrtartalmának és az elvitel gyakoriságának a szorzataként kell kiszámolni. Az elvitelre legalább 14 naponta egyszer sor kell, hogy kerüljön. Amennyiben a gyűjtési kapacitás nem elegendő, a község biztosítja

a növelésüket további gyűjtőtartályok biztosításával vagy a tartályok kiürítési frekvenciájának növelésével.

Az SzK Környezetvédelmi Minisztériuma a rendelet módosítására vonatkozó javaslat keretében módosította ezen hulladék elvitelének minimális gyakoriságát külön melléklettel a következőképpen:

A tartály típusa (a tartály kialakításának módja)	A tartály nagysága	Márciustól novemberig			Decembertől februárig		
		200108	200201	Közös gyűjtés	200108	200201	Min. 1x 7 naponta
Nem módosított tartály/zsák	Korlátlanul	Min. 2x 7 naponta	Min. 1x 7 naponta	Min. 2x 7 naponta	Min. 1x 7 naponta	Nem gyűjtik	Min. 1x 7 naponta
Módosított tartály (a módosítás min. terjedelme – szellőzőnyílások a tartálytesten, szellőzőrendszer a fedélen, rács a tartály alján, amely elválasztja a folyékony és szilárd részeket)	8 – 240 liter	Min. 1x 7 naponta	Min. 1x14 naponta	Min. 1x 7 naponta	Min. 1x14 naponta	Nem gyűjtik	Min. 1x14 naponta
Módosított tartály (a módosítás min. terjedelme – szellőzőnyílások a tartálytesten, szellőzőrendszer a fedélen, rács a tartály alján, amely elválasztja a folyékony és szilárd részeket)	Több, mint 240 liter	Min. 2x 7 naponta	Min. 1x 7 naponta	Min. 2x 7 naponta	Min. 1x 7 naponta	Nem gyűjtik	Min. 1x 7 naponta
Részben módosított tartály (valami hiányzik a min. módosítások közül)	Korlátlanul	Min. 2x 7 naponta	Min. 1x 7 naponta	Min. 2x 7 naponta	Min. 1x 7 naponta	Nem gyűjtik	Min. 1x 7 naponta

A gyűjtőkapacitás kiszámításával kapcsolatban a gyakorlatban egyes községeknél olyan gyűjtőkapacitás-számítással találkozunk, amely csak azoknak a lakosoknak a száma alapján számolt, akik nem bizonyították a hulladék saját komposztálását a háztartásukban. A gyűjtőkapacitás ilyen számítása azonban jogi álláspontunk szerint nincs összhangban sem a hulladéktörvény szövegével, sem pedig céljával, és az ellenőrző hatóságok helytelennek is ítélnék. A kötelezettség alóli kivételt a hulladéktörvény értelmében a község (település) egy részére vonatkoztatva lehetne érvényesíteni, nem az egyes lakosok vonatkozásában. A házi komposztálás alóli kivétel érvényesítése esetén ezért a kapacitás számításakor a község azon része lakosainak összlétszámából kell kiindulni, amely esetében a község ezt a kivételt nem érvényesíti. Közlelbi információk a szóban forgó kivételről az alábbi részben található: Kivétel érvényesítése a biológiailag lebomló kony-

hai hulladék elkülönített gyűjtésének kötelezettsége alól.

A hulladékgyűjtéssel egyenértékű fontossággal bír a hulladék ezt követő feldolgozásának a kérdése. Az összegyűjtött biológiailag lebomló konyhai hulladékot biogáz-állomásokon vagy komposztálóüzemekben lehet feldolgozni. A biogáz-állomásokon történő feldolgozás esetén biogáz és fermentációs maradék keletkezik. A kimenő termék a villanyenergia és a meleg. A fermentációs maradékot a mezőgazdaságban használják fel. A komposztálóüzemekben a zöld hulladékkal kevert konyhai hulladékból komposzt jön létre. A felaprított konyhai hulladéknak át kell esnie a higiénizálási folyamaton a higiénizáló berendezésekben, majd összekeverik a felaprított zöld hulladékkal, komposztálóalap készül, és elindul a komposztálási folyamat.

Annak ellenére, hogy a biológiailag

lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtésének bevezetése már 2021. január elsejétől kötelezővé válik a települések számára, sajnos azt kell megállapítanunk, hogy a Szlovák Köztársaság területének nagy részén nincsenek hatékony távolságban a szóban forgó hulladék teljes értékű feldolgozására alkalmas létesítmények. A biológiailag lebomló konyhai hulladék komposztálásának a biológiailag lebomló hulladék többi fajtájával összehasonlítva megvannak a maga specifikumai. A biológiailag lebomló konyhai hulladéknak a feldolgozás során át kell esnie az ún. higiénizálási folyamaton. Ugyanakkor nem feltételezhető, hogy a szóban forgó hulladék gyűjtésének keretében a lakosok kizárólag komposztálásra alkalmas hulladékot fognak átadni. Várható, hogy az így összegyűjtött hulladékban olyan hulladék is elő fog fordulni, amely nem tartozik a biológiailag lebomló hulladékok közé, mint pl. különböző csomagolóanyagok, ame-

lyekbe ezeket a hulladékokat becsomagolták, és amelyeket a komposztálás előtt el kell távolítani. Ennél fogva a hulladék komposztálása előtt végre kell hajtani a hulladék átválogatását és részleges módosítását, ami jelentősen növeli a komposztálóval szemben támasztott igényeket.

Kivétel érvényesítése a biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtésének kötelezettsége alól

A 2021. január 1-től érvényes törvénymódosítás 81. par. (21) bekezdés értelmében a biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtésének bevezetése és biztosítása nem vonatkozik a község (település) azon részére, amely

- a) biztosítja ezen hulladékok energetikai hasznosítását a hulladékhasznosításra szolgáló létesítményben az 1.sz. mellékletben feltüntetett R1 tevékenységgel,
- b) igazolja, hogy a háztartások 100 %-a komposztálja a saját hulladékát, vagy
- c) igazolja, hogy ez nem lehetséges a gyűjtés során a városok történelmi központjaiban és a ritkán lakott területeken felmerülő műszaki problémák miatt.

Az a) pontban feltüntetett kivétel jelenleg csak Pozsony és Kassa városaira vonatkozik. A c) pont alatti kivétel az objektív körülményekre vonatkozik, és a szlovákiai települések túlnyomó része esetén nem érvényesíthető. Szlovákia többi községe (települése) számára ezért csupán a b) pont alatti kivétel jöhet szóba, amely egyszersmind az egyetlen kivétel, amely érvényben marad 2023. január 1. után is, amikor az a) és c) pont alatti kivételeket már nem fog lehetni érvényesíteni.

A saját biológiailag lebomló konyhai hulladék komposztálását a háztartásokban ökológiai, gazdasági, adminisztrációs, műszaki és logisztikai szempontból a legalkalmasabb megoldásnak tartjuk a biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtésének bevezetésével követett célok eléréséhez. Az otthoni komposztálás bevezetése ugyan bizonyos kezdeti költségekkel járhat az egyes háztartások részére díjmentesen biztosított komposztálóedények tekintetében, de sem a községet, sem annak lakóit nem fogják további kiadások terhelni, tehát hosszútávú

szempontból egyértelműen a legolcsóbb megoldásról van szó. A házi komposztálás előgyártott komposztálóedényekben vagy házi gyártású komposztálóokban végezhető. További lehetőség a kis elektromos komposztáló alkalmazása. A házi hulladék 3-6 órán belül komposztává válik. Egy új megoldás nálunk a „Vermikomposztálás”, a gilisztákkal történő komposztálás. A giliszta a szerves anyagot az emésztőrendszerében átalakítja, és tápanyagokban gazdag végterméket ürít ki. Az előgyártott komposztálók ingyenes szétosztását a családok között gondosan mérlegelni kell, mivel a beruházási költségek (a község számára) rendkívül magasak lehetnek. A leghatékonyabb eszköz az olcsó, „csináld magad” módszer, amelynek több előnye is van, pl. az aerob feltételek garantálása, egyszerű tevékenységek, mint az átforgatás és keverés lehetővé tétele, a szárazság és nedvesség hatásának korlátozása, valamint az érett komposzt gyűjtése. Az otthon gyártott komposztálóokban történő komposztálás feltétele a jó felvilágosító kampány. A községek (települések) ugyanakkor segíthetnek a háztartásoknak a házi komposztálók gyártásában, vagy alkalmas alapanyag, vagy éppen a közmunkát végzők segítségének biztosításával. A községek fantáziájának ez ügyben semmi sem szab határt.

A házi komposztálással kapcsolatban a számunkra megoldatlan kérdés maradt az effajta hulladék higienizálása.

Tekintettel minden előnyre, amelyet ennek a kivételnek a kihasználása jelent, azt ajánljuk minden községnek, hogy a lehető legnagyobb mértékben igyekezzen ezt kihasználni a község minden olyan részében, ahol ez technikailag lehetséges. A biológiailag lebomló hulladék komposztálása a háztartásokban emellett nem csak az egyéni lakóépületekre vonatkozik. A társasházak esetében szintén lehetőség van ún. kommunális komposztálásra a házak melletti telkeken elhelyezett komposztálóokban. Az ilyen kommunális komposztálás több településen is bevált, ahol azt a múltban bevezették.

A házi komposztálás motiválására alkalmazható az illetékek összegének megemlése azok számára, akik nem tudják bizonyítani a házi komposztá-

lást. Viszont amennyiben a település bizonyos részében nem fogja a háztartások 100%-a biztosítani a házi komposztálást, a gyűjtőkapacitás kiszámításánál az adott településrész minden lakosával számolni kell.

A hulladéktörvény nem határozza meg közelebbről a „településrész” vagy „községrész” fogalmát, és nem hivatkozik más jogszabályra sem, amely ezt a fogalmat közelebbről meghatározná. A „községrész” fogalmát a Tt. 369/1990 sz., a községi önkormányzatokról szóló törvény 2. paragrafusa határozza meg, amely azt mondja, hogy a község területét községrészekre lehet tagolni. A községrésznek (településrésznek) saját megnevezése van, és nem kell saját kataszteri körzettel rendelkeznie. A község területe területi egység, amelyet a község kataszteri területe vagy több kataszteri terület alkot. A községrészek létesítéséről, megszüntetéséről, felosztásáról vagy összeolvadásáról a község jóváhagyásával a járási hivatal határoz a megyeszékhelyen. A községek és a községrészek névsorát az SzK Belügyminisztériuma vezeti, amely egyszersmind kijelöli a községrész számkódját is. Annak ellenére, hogy a hulladéktörvény nem utal közvetlenül erre a definícióra, nagyon valószínű, hogy a „községrész” fogalom alatt az önkormányzati törvény értelmében vett községrész értendő.

Azt a tényt, hogy egy bizonyos községrészben a háztartások 100 %-a komposztálja a saját hulladékát, a községnek bizonyítani kell. Ennek a ténynek az igazolására szolgálhat a község lakosainak becsületbeli nyilatkozata, a komposztálók átadásáról szóló jegyzőkönyvek, a község által az egyes háztartásokban a házi komposztálás végrehajtását ellenőrző hivatalos szemlérlől készült feljegyzés, vagy hasonló.

Az önkormányzat ugyanakkor a biológiailag lebomló konyhai hulladékra vonatkozó fenti kivételekkel összhangban a hulladékgazdálkodási hierarchiának megfelelően köteles egy általánosan kötelező érvényű rendeletben, részletezni azokat az okokat, amelyek miatt nem vezetnek be a települési hulladék szelektív gyűjtését. Abban az esetben, ha a kivételt csak az önkormányzat egyes részeire alkalmazzák, az általános érvényű rendeletnek tartalmaznia kell azt az információt is, hogy az önkormányzat mely részeire vezetnek be a

biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtését, és melyekre nem. A biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtésének bevezetése esetén az önkormányzatoknak nem szabadna elfelejtenie frissíteni az ilyen típusú hulladék kezelésének részleteivel az általános érvényű rendeleteiket.

És nem utolsó sorban érthetetlen számunkra, hogy a helyi gazdákat miért nem vonták be a biológiailag lebomló települési hulladék kezelésével kapcsolatos eljárásba. A települési hulladék biológiailag lebontható alkotóelemeinek szelektív gyűjtésének elsődleges célja az, hogy alkalmasak legyenek minőségi felhasználásra, akár az energiatermelésben, de elsősorban minőségi szempontból tesztelt biológiai műtrágyaként, amely potenciálisan helyettesítheti a mezőgazdaságban használt vegyi műtrágyákat, ami további ökológiai előnyökkel jár. Éppen szakmai szempontból a mezőgazdasági szubjektumok állnak a legközelebb a biológiai lebomló hulladék komposztálásának kérdéséhez.

Meggyőződésünk, hogy régóta jelentős károkat és felesleges bonyodalmakat okozott Szlovákiának és annak polgárainak a központi államigazgatási szervek működésének rendszere, ahol az egyes minisztériumok úgymond „a saját homokjukon játszanak”, és nem szoros együttműködésben oldják meg az egyes problémákat. Úgy gondoljuk, hogy a Szlovák Köztársaság Környezetvédelmi Minisztériuma és a Szlovák Köztársaság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztériuma közötti gyenge együttműködése során és a mezőgazdasági szervezetek nem bevonásával elpazarolták a lehetőséget a biológiailag lebomló települési hulladék kérdésének hatékony megoldását illetően.

Szlovákia minden régiójában a kívánt célok elérésére elegendő számú mezőgazdasági szubjektum van, amelyek az ösztönző eszközök felállítása esetén a leghatékonyabb módon segíthetik a biológiailag lebomló települési hulladék szelektív gyűjtését.

A biológiailag lebomló települési hulladékok újrahasznosításába való mezőgazdasági szubjektumok intenzív bevonása más előnyökkel is jár. A mezőgazdaság jelentős gazdasági nyomás alatt álló ágazat. Sok esetben a gazdálkodóknak külső jövedelemre van szük-

ségük a gazdálkodási költségek fedezéséhez. A komposztálás, ha az ösztönző eszközöket megfelelően alkalmazzák, további bevételi forrást jelenthet. Közben az összes hozzáadott érték megmarad a mezőgazdasági ágazatban. A legfontosabb, hogy a gyűjtést maguk a gazdák végzik, amivel további költségeket takarítanak meg, amelyeket általában egy külső hulladékkezelő céggel kapcsolatban figyelembe kell venni. Nagyon valószínű, hogy a gazdálkodók nagy erőfeszítéseket tesznek az alapanyag minőségének ellenőrzését illetően. A hulladékot komposztáló gazdálkodók a régióban tovább fogják terjeszteni a biológiailag lebomló hulladék környezetbarát újrahasznosításának és a földgazdálkodás koncepcióját.

Az ilyen esetben a komposzt értékesítésével sincsenek problémák, mivel a legtöbb komposztot közvetlenül a gazdák földjén alkalmazzák. Az emberek fejében közvetlen összefüggés alakul ki, hogy az egykor „hulladéknak” tekintett anyag a mezőgazdaságban felhasznált erőforrásként jelentős értéket képvisel. A gazdálkodók körében az ilyen részvétel elősegítené a föld termékenységével kapcsolatos problémát és a humuszkezelés fontosságának tudatosítását.

A biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtésének bevezetésére vonatkozó önkormányzati kötelezettség megszegésével kapcsolatos szankciók

A konyhai hulladék szelektív gyűjtésének bevezetésére vonatkozó kötelezettség megszegése esetén a hulladékgazdálkodás állami közigazgatásának illetékes szerve a hulladékról szóló törvény 117. § 2. cikke értelmében az érintett önkormányzatnak 800-tól 80 000 eurós maximális bírságot szabhat ki. E kötelezettség megszegése miatt kiszabott szankciókkal kapcsolatban kevésbé tárgyalt az a tény, hogy az állami hulladékgazdálkodási hatóság pénzbírságot kiszabó határozatában egyidejűleg arra kötelezheti a felelős felet, hogy meghatározott határidőn belül a bírságot kiszabott okból kifolyó intézkedéseket tegyen a jogsértés következményeinek orvoslására.

Ha a kötelezett ezeket az intézkedéseket a meghatározott határidőn belül nem hajtja végre, az állami hulladékgazdálkodási hatóság további bírságot

szabhat ki az e törvényben meghatározott bírság felső határának kétszereséig. Ha a kötelezett a bírság kiszabására vonatkozó határozat érvényességétől számított egy éven belül ismét megszegi azt a kötelezettséget, amelyért a bírságot e törvény alapján kiszabták, vagy nem tesz eleget a javító intézkedésnek, újabb bírságot kell kiszabni az e törvény által megállapított bírság felső határának kétszereséig.

A biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtésének helytelen, illetve be nem vezetése esetén alkalmazott általános szankciók összességében tehát szédítő magasságokba szökhetnek, egyes esetekben akár felszámolási eljárással járhat.

Mint a cikk elején már említettük a Szlovák Köztársaság Környezetvédelmi Minisztériuma megígérte az ún. átmeneti hat hónapos szankciómentes időszakot, amely alatt az önkormányzatokat nem szabad e kötelezettségre vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek megsértése miatt bírságotolni. A médiában közzétett információk alapján a szankciók alóli tilalom azokat az önkormányzatokat kell, hogy érintse, ahol nyilvánvaló, hogy lépéseket tesznek e kötelezettség teljesítése érdekében. Ezért azt javasoljuk, hogy az önkormányzatok ne támaszkodjanak erre az átmeneti időszakra, inkább mihamarabb próbálják meg biztosítani ezeknek a kötelezettségnek a teljesítését.

Ebben a cikkben korántsem az volt a célunk, hogy összetett módon foglalkozzunk ezzel a bonyolult tematikával kapcsolatos összes kérdéssel, hanem viszonylag röviden ismertettük azokat az alapvető problémákat és kérdéseket, amelyek segíthetnek egyes önkormányzatoknak abban, hogy legalább részben eligazodjanak ebben a kérdésben. Tisztában vagyunk azzal, hogy a biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtésének kérdése nagyon terjedelmes és bonyolult, ami sok gondot okozhat az egyes önkormányzatoknak ezeknek a kötelezettségeknek teljesítésével kapcsolatban. Ebben az összefüggésben szeretnénk ingyenes jogi segítséget felajánlani Önöknek nemcsak a cikk tárgyát képező kérdésekkel kapcsolatban, hanem a környezetvédelem más területein is.

Mgr. Sipos László
(elérhetőségünk: enviro@procivis.sk)

A szemét csapdájában

A legjobb hulladék az, amely létre sem jön, de ha már létrejött, készüljön belőle nyersanyag.

Szlovákiának 2035-ig teljesíteni kell a körforgásos gazdaság célkitűzéseit és a keletkezett hulladék 65 %-át újrahasznosítani. A szemételepekre mindössze a keletkezett hulladék 10 %-a kerülhet.

Egyre több szemetet termelünk. És ha már a hulladék létrejött, készüljön belőle nyersanyag – vélik azon vállalatok, amelyek a hulladék energetikai felhasználásával foglalkoznak. Szerintük ez a járható út, amely az országot eljuttatja a kitűzött célokhoz. Készültek olyan tanulmányok, amelyek egyértelműen kimutatják, a pozsonyi és kassai kerületben, amelyekben ilyen cég jelen van, a hulladék lerakásának aránya csökkent.

A környezetvédő szervezetek szerint egy teljesen más út a járható. Sőt, véleményük szerint az a legjobb hulladék, amely létre sem jön. Ez a fajta filozófia, azonban a korunk elkényelmesedett emberének magasfokú tudatos hozzáállásán függ. Ezen szervezetek a pénzügyi, gazdasági és környezetvédelmi minisztériumnak eljuttatott levelükben a gazdaságos körforgás elveinek következetes szem előtt tartását vélik a legfontosabbnak.

Véleményük szerint a hulladék létrejötének a megelőzése, újrahasznosítása nem csak pénzügyi előnyökkel jár, hanem több munkahelyet is teremt, mint a hulladék nyersanyagként való feldolgozása vagy tárolása. Azt szeretnék elérni, hogy a hulladékgazdálkodás újraindítása a mennyiség alapján történő hulladékbegyűjtésre és a biológiailag lebomló hulladék megsemmisítésére összpontosítson. Úgy vélik, emelni kell a hulladék tárolásáért fizetendő illetéket, hogy az alternatív megoldások versenyképessé válhassanak.

Az INEKO - Gazdasági és Szociális Reformok Intézete közzétett elemzése pedig egyértelműen azt tartalmazza, hogy a biológiailag lebomló hulladék elkülönítése a kulcs a magasfokú újrahasznosításhoz és a hulladéklerakás csökkentéséhez.

A kitűzött célok elérésének feltétele a biológiailag lebomló hulladék kötelező elkülönítése, az egyértelmű szabályok, a lakosok tudatosságának növelése és erőteljes ösztönzése az általa keletkezett hulladék szelektív gyűjtésére – áll az elemzésben.

Szlovákiában tízből kilencen szelektálják a hulladékukat. Leggyakrabban a műanyagot vagyunk hajlandóak külön

gyűjteni. Az emberek akár 80 %-a is. Ezzel szemben a lakosok 69 %-a az üveget, 68 %-a a papírt is és 57 %-a a Tetra Pack csomagolást is szelektálva gyűjti. Leginkább a családi házakban lakó polgárok különítik el a keletkezett hulladékot, mégis a legkevesebben a biológiailag lebomló hulladék elkülönítésére fektetnek hangsúlyt. A fiatalok közül pedig jóval kevesebben gyűjtik elkülönítve hulladékukat, mint átlagosan – derül ki az ENVI-PAK online szeptemberi felméréséből.

„Az igazságos szemét”

Azért fizess, amit kidobsz! – ezzel a megoldással állt elő a környezetvédelmi tárca, hogy a lerakott hulladék mennyiségét csökkentse. Bár a statisztikai adatok azt mutatják, hogy 2019-ben 3 %-kal csökkent a lerakott szemét aránya 2018-hoz képest, az egy személyre eső hulladékmennyiség azonban folyamatosan növekszik. Az elmúlt tíz évben ez 35 %-ot nöött. Úgy vélik, ennek jelentős részét a biológiailag lebomló hulladék teszi ki, amely ez idáig a vegyes hulladék részeként került be a rendszerbe, akár 45%-át is kiteve a településeken begyűjtött hulladéknak. Szlovákiában évente akár 500 ezer tonna, azaz lakosonként 100 kg biológiailag lebomló hulladék

keletkezik. A szeméttelpeken a bomlás során különböző gázok szabadulnak fel pont az ilyen hulladékokból és szennyezik a földalatti vizeket, a felszíni vizeket, a földet és a levegőt is.

Vitathatatlan, hogy az étellel való pazarlás létezik. Különböző becslések szerint évente legalább 100 – 150 eurót dobunk ki lejárt szavatosságú ételek formájában. Legjobb volna persze, ha létre se jönne ez a hulladék, amelyet kis odafigyeléssel, helyes tárolással lehet csökkenteni, megelőzni. De ha már létrejött, fontos azt elkülöníteni vagy saját komposztálónkba, vagy a szelektív hulladékéltvitel alkalmával. Természetesen ez nem lesz ingyen. A környezetvédelmi tárca 2021. január 1-től a településeken kötelező érvényvel vezeti be a biológiailag lebomló konyhai hulladék osztályozott gyűjtését is, amely az önkormányzatok költségvetését, végeredményben a szemétszállítási illetékek újabb emelésével pedig a polgárok pénztárcáját fogja terhelni. A konyhai hulladék elkülönített gyűjtésének és elszállításának költségnövekedése a becslések szerint több tíz százalékkal megnövelheti a kiadásokat. Ennek ellenére a községek kötelező jelleggel be kell, hogy biztosítsák a biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönítésének és ártalmatlanításának feltételeit.

A minisztérium környezetvédelmi politikájáért felelős intézménye szerint egyfajta megoldást jelentene a kidobott vegyes hulladék mennyiségétől függő fizetési rendszer. Ebben az esetben a „fizessz meg azt, amit kidobsz” elv lépne érvénybe. Az Igazságos szemét elnevezésű felmérésben azt állapították meg, hogy Szlovákia lakosainak mindössze 13 %-a fizet az szerint, hogy mennyi szemetet termel. A településeken általában egy fix megállapított összeg van bevezetve, amely nem jelent semmilyen ösztönzést a lakosok számára, hogy csökkentsék hulladékuk mennyiségét vagy elkülönítve gyűjtsék a szemetüket, ill. komposztáljanak. A városokban általában pedig a gyűjtőedények kiürítésének sűrűsége és nagysága képezi az alapját a kiszabott szemétszállítási illetéknek. A felmérés kimutatta, hogy azon településeken, ahol a keletkezett vegyes hulladék mennyisége képezi az alapját az illetéknek, ez a fajta hulladék átlagban 22 %-kal csökkent. Ez annyit tesz, hogy az egyén sokkal jobban odafigyel arra mennyit szemetel, és szelektálja a háztartásában keletkezett hulladékot. Ennek következtében a szemétszállításért és

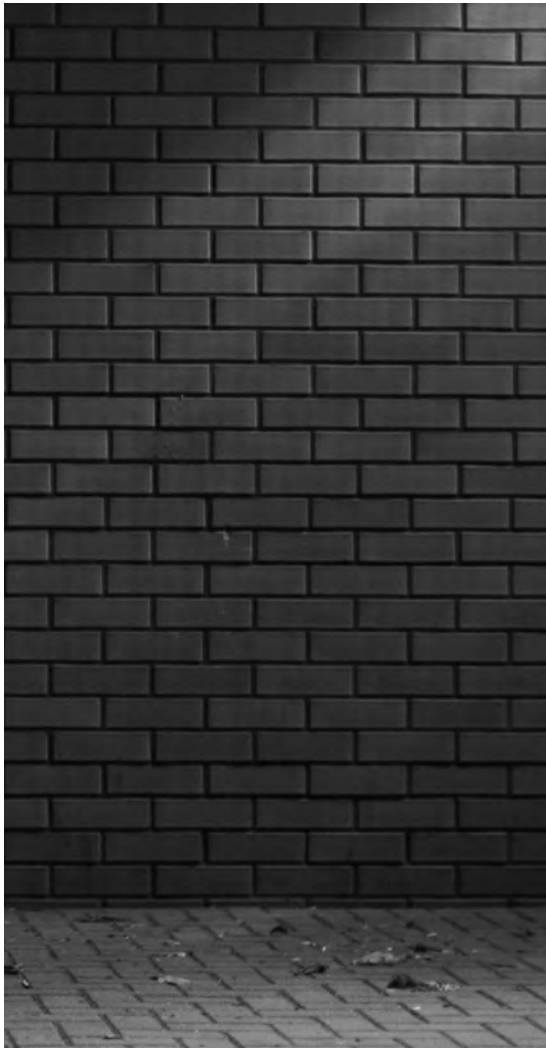

lerakatért a község is kevesebbet fizet ki. A felmérés szerint ez a megoldás a településeknek összességében 28,5 millió eurós spórolást jelent évente.

A Szlovákiai Városok és Falvak Társulása /ZMOS/ legalább egyéves halasztást kért a kormánytól a biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtésének bevezetését illetően. Azonban elutasításra találtak, pedig a biológiailag lebomló konyhai hulladék osztályozott gyűjtésével kapcsolatosan közbeszerzési eljárásokat is le kell folytatni, néhol pedig környezetvédelmi hatástanulmányokra is szükség van. A tájékoztató kampányokról sem szabad elfeledkezni, hiszen az embereket rászoktatni egy újféle gyűjtésmódra szintén munka, idő és pénz. Mindemelllett szükséges a gyűjtési rendszer háttérének, eszközeinek átgondolása, megtervezése. Pénz nélkül ez sem megy. A ZMOS többek közt ezért akarta, hogy legkorábban 2022-ben váljon hatályossá a törvény, amivel az európai irányelveknek is megfelelne Szlovákia, hiszen az csak 2023. december 31-ig követeli meg a biológiailag lebomló hulladék hasznosításának általános bevezetését.

Az önkormányzatoknak legnagyobb problémát a konyhai hulladék szelektív gyűjtésének bevezetése terén a községi kiadások drasztikus megnövekedése jelenti: be kell szerezniük belépő beruházásként a megfelelő gyűjtőedényeket, létre kell hozniuk a logisztikai háttérrel, biztosítaniuk kell a rendszeres elszállítását, és a gyűjtőedények tisztítását és fertőtlenítését is.

A megnövekvő költségeket a lakosságtól beszedett hulladékkezelési díjból kellene téríteni, amely az újabb kötelezettséggel párhuzamosan a megemelt hulladéklerakói díjak okozta emelésen túl további kiadásokat ró majd a lakosságra. Ráadásul mindez olyan időkből, amikor a világvilág miatt eleve sokan kerülnek pénzügyileg nehéz helyzetbe, vállnak munkanélkülivé, és amely helyzetben rendkívüli mértékben csökkennek az adóbevételek, amelyeket az önkormányzatok közt finanszírozási forrásként szétosztanak, és a központilag bejelentetett további adókedvezmények szintén ezeket a forrásokat – a személyi jövedelemadó-bevétel összességét – csökkentik.

Mára az önkormányzatok megtapasztalták azt is, hogy a gyártói felelősségi rendszer hiányosan téríti a szelektív gyűjtési rendszer rá eső részét, így a hiányzó pénzeszközök egy részét szintén az önkormányzatok pótolják.

Egyes szakértők azonban arra hívják fel a figyelmet, hogy túl van aggódva a helyzet az önkormányzatok részéről. Marián Kobolka, a JRK alapítója és ügyvezetője a Pravda hasábjain úgy nyilatkozott, hogy vannak települések, amelyek felkészültek, és egy két apróságon kívül fogják tudni kezelni a helyzetet. Véleménye szerint vannak részlegesen felkészült települések, és természetesen olyanok is, amelyek az újításokra nem készültek fel, pedig már 2006-tól köztudott volt, hogy a hulladékgazdálkodás terén elkerülhetetlenek a változások. Ennek ellenére kívártak és remélték, hogy a jogszabályok hatálybalépését újra elhalasztják.

2006-tól tilos a biológiailag lebomló hulladék lerakata a szeméttárolókban. 2015-ben új törvényt fogadtak el a hulladékgazdálkodás terén néhány kivételt

jóváhagyásával. Ilyen volt a biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönítése. Köztudott volt, hogy eljön a kivételek megszüntetésének ideje is. Erre 2019-ben kerítettek sort, és az önkormányzatoknak fél évük maradt, hogy felkészüljenek a jövő év januárjától életbe lépő jogszabály betartására.

Szlovákiában a biológiailag lebomló hulladék mintegy 10 %-át, azaz 220 ezer tonnát különítik el a lakosok. Ennek a konyhai hulladék elenyésző része. A gyakorlat azt mutatja, hogy a hulladék mintegy 60 – 70 százalékát lehet szelektálni, de mindig lesznek olyan emberek, akik nem állnak felelősségteljesen ehhez az üggyhez.

„Egy jól felállított hulladékgyűjtési rendszer fenntartható. Nem állítom, hogy az önkormányzatok ezen máris spórolni tudnak, de valószínű, hogy majd 2023-ban kifizetődő lesz a jelenlegi kötelezettség, amikor a hulladéklerakói illeték tovább emelkedik. Mindemellett egy dolgot nem tudatosítanak a településvezetők. Már most fizetnek a biológiailag lebomló hulladék elvitelért, hiszen része a vegyes hulladéknak. A változás csak arról szól, hogy az egyik tartályból átkerülnek egy másikba, mert a felmérések azt mutatják, hogy olcsóbb a hasznosításuk, mint a tárolásuk és megsemmisítésük. Elég megnézni a hulladékelkülönítésben vezető nyugat-európai országokat – fejtette ki a hulladékgazdálkodási szakember.

Bereczk Oszkár, a ZMOS környezetvédelmi részlegének elnöke, Albár község polgármestere nem tud teljes mértékben egyetérteni a szakember véleményével.

„A törvény jóindulata meghatározott, csak a törvény betartása lehetetlen, amikor a lehetőségeket nem adták meg a községeknek, hogy kiépítsék hozzá az infrastruktúrát. Nem voltak ehhez megjelölten programok, és a községek a saját költségvetésükből ezt nem tudták állni, így az egész folyamat elcsúszott. Tehát túlzott nyomás nehezedik az önkormányzatokra, amelyet nem tudtak teljesíteni, mivel nem volt párhuzam a minisztériumi rendeletek és az önkormányzatok lehetőségei közt” – nyilatkozta lapunknak Bereczk Oszkár, aki kérdésünkre, hogy mi okozza a legnagyobb problémát a biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtésének a bevezetésénél, egyértelműen a pénzügyi forrásokat nevezte meg.

„A jóindulat sokszor kevés. Egyértelműen az anyagi források előteremtése okoz nehézséget. Folyamatosan tárgyalunk a minisztériummal, de javasatainkat nem vették figyelembe eddig. Nyakunkon a január és úgy néz ki, hogy azokban az enyhítő javaslatokra, amelyekben meg egyeztünk szóban, a minisztérium időhiányra hivatkozva azt mondta, hogy mégis mindent be kell tartanunk, és amennyiben a minisztérium úgy gondolja, hogy a büntetésekkel megoldja a helyzetet, azt kell mondanom, hogy ez téveszme. Véleményem szerint nem lehet büntetéssel megoldani azt, ami nem volt előkészítve. Egy év elég volna arra, hogy a települések felkészüljenek, de természetesen az Környezetvédelmi Alapnak támogatnia kellene ezen törekvéseket, beruházásokat” – fejtette ki Bereczk Oszkár.

A környezetvédelmi minisztérium segíteni kívánja a folyamatot, hogy a települések kezelni tudják az új kötelezettségüket, mivel jövő év elsejétől megszűnnek a kivételek, amelyre hivatkozva az önkormányzatok kikerülhettek az újabb hulladék szelektív gyűjtésének bevezetését. Már most is kérvényezhetik a támogatást azok a települések, amelyek az előző évben több mint 30 %-át elkülönítve gyűjtötték a településen keletkezett hulladéknak. A hozzájárulásból kerti komposztálót vagy az iskolai konyhai hulladék feldolgozását biztosító eszközt szerezhetnek be, mint ahogy a községi komposztálók technológia felszereltségét is megoldhatják.

Növelni a díjat vagy változtatni szokásunkon?

Várady Tamást, a Karszt Helyi Akciócsoport elnökét, Szilice polgármesterét kérdeztük arról, hogy a társulás 19 községében mi a jelenlegi helyzet a biológiailag lebomló és konyhai hulladék gyűjtése és szakszerű ártalmatlanításának terén az új jogszabály fényében:

2021. január 1-től kötelesek az önkormányzatok a biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönítésének és ártalmatlanításának feltételeit is bebiztosítani. Ezt megelőzően tud a Karszt HCS települései közül olyanról, amely eddig is ily módon járt el?

A törvény eddig is kötelezővé tette a kifőzdék és az iskolák mellett működő konyhák számára már előírta a biológia-

ilag lebomló konyhai hulladék elkülönítését, tehát a fenntartó köteles bebiztosítani az ilyen jellegű hulladék elkülönített eltávolítását. A háztartásokból ez eddig nem volt kötelező. A településeink közül, ahol voltak ilyen intézmények ott ezt biztosították, ill. egy kis községünkben, Jabloncán végzik szelektív módon a háztartásokban keletkező biológiailag lebomló konyhai hulladék elszállítását. Itt minden egyes háztartásba egy 880 literes komposztáló edényt osztottak szét, amely a biológiailag lebomló hulladék elkülönítésére szolgál. Pelsőc önkormányzata is komposztálókat biztosított a háztartások számára az individuális házépítés (IBV) és a komplex lakásépítés (KBV) épületeiben, így a biológiai hulladék begyűjtését is megoldották, valamint a biológiailag lebomló konyhai hulladék gyűjtésére vonatkozó kivételt alkalmazták.

Megállapítható, hogy zömében akkor nem történik a régióban ez a fajta hulladékgyűjtés. Miért, mi annak az oka, hogy a településvezetők kívárnak az utolsó pillanatig?

Egyértelműen az anyagi források. Minden pénzbe kerül. A törvényes kötelezettségeken kívül nem forszírozzák a településvezetők azt, amit nem muszáj. Ami kötelező betartjuk, de amit nem követel a törvény, arra nem fordítunk különösebben befektetést. Tudjuk, hogy az emberek hozzá állása a szeparációhoz nagyon nehézkes.

A jövő évtől azonban kötelezővé tették a településeknek ezt a fajta elkülönített hulladékgyűjtést is. Fel vannak rá készülve a helyi akciócsoport községei?

Településeink részben fel vannak rá készülve, azonban vannak hiányosságok. Gondolok itt a nagyobb településekre, amelyekben még nincsenek bebiztosítva a feltételek, kiválasztva a gyűjtő cég, holott az év második felében tudtuk, hogy a minisztérium foglalkozik ezzel a témával. Azonban ez az idő kevésnek bizonyult arra, hogy be tudjuk biztosítani a feltételeket, és a települések lakossága részese legyen ennek a kötelezettségnek. Egyes községekben úgy gondolják,

nehéz lesz megoldani, hogy a konyhai hulladék, főleg a nyári időszakban, ne okozzon kellemetlenséget.

Tehát egy újabb törvény, amely a valóságban nehezen kivitelezhető, ill. rengeteg idő-, energia- és pénzbefektetést igényel. A Karszt HCS települései hogyan fogják tudni ezt megoldani?

A módosított törvény 81-es paragrafusa alatt található meg az a pont, amely lehetővé teszi, hogy a községnek nem kell bebiztosítani a háztartásokból származó biológiailag lebomló konyhai hulladék gyűjtését, amennyiben a település deklarálni tudja, hogy a háztartások 100 %-a egy becsületbeli nyilatkozat formájában felmutatja, hogy az otthonában keletkezett konyhai hulladékot saját felhasználásra fordítja, illetve semlegesíti azt. Községek esetében ez természetesen megoldható, hiszen a háztáján különböző gazdasági állatok találhatóak, így a konyhai hulladék újrahasznosításra kerül, ill. a biológiailag lebomló konyhai hulladékot is komposztálhatják. A polgármesterek

többsége ezt az utat választja.

Van köztük olyan, ahol ezt a formát nem tudják megoldani, és ahol megkezdik a biológiailag lebomló hulladék elkülönített gyűjtését? Hol? Milyen módszer mellett döntöttek? Tud ilyenről?

Nincs tudomásom ilyenről. Mindenki igyekezni fog a fent említett költségghatékony megoldást applikálni a jövőben. Amennyiben lehetséges, így próbálják majd megoldani az új törvényi kötelezettséget. Úgy veszem észre, hogy mindenki minimalizálni kívánja a kiadásokat, ami a kis községek esetében érthető is. Mindemellett nem látjuk értelmét a kis községekben annak, hogy a konyhai hulladékot elkülönítve gyűjtsük, mivel újabb kiadásokhoz vezet, amelyek nem térülnek vissza.

Igen, újabb kiadásokhoz vezet, sőt már az ezt megelőző jogszabálymódosításkor jócskán megemelték a hulladék tárolásáért fizetendő illeték összegét. Ennek értelmében az önkormányzatok

is kénytelenek voltak emelni a helyi hulladékélviteli illetéket. Hogyan fogadták az emberek? Milyenek a tapasztalatok? Megértették az összefüggéseket, vagy ellenségesen tekintenek az önkormányzatokra, képviselőkre a pénztárcájukat terhelő döntések miatt?

A törvény szerint, ha a lakosság minél nagyobb mértékben osztályozza a keletkezett hulladékot, annál olcsóbb a szemét tárolásáért fizetendő díj. Ebből kifolyólag, ha két azonos lakosság számú községet összehasonlítunk, ahol az egyikben a lakosság képes a keletkezett hulladék 30 %-át kiosztályozni, akkor az önkormányzat sokkal kevesebbet fizet a szemét tárolásáért, mint abban a községben, ahol a lakosság csak 10%-a különíti el a háztartásában keletkezett hulladékot. A minisztérium minden évre előírt egy kritériumot, és az elkövetkezendő években el kell érni a szemét osztályozásának 45 %-át. Ez azt jelenti, hogy 100 kilónyi keletkezett hulladékból 45 kilót ki fog kelleni osztályozni a lakosoknak. A teljesítmény függvényében számolja fel a szemétszállító a tárolási illetéket. Mivel a községek túlnyomó részében a lakosság nem fektet nagy hangsúlyt a háztartásában keletkezett hulladék elkülönítésére, ezért azzal találjuk magunkat szemben az akciócsoporton belül, hogy minden község minden éven emeli a személtelviteli illetéket, és ez természetesen negatívan hat a lakosságra. Azonban a lakosoknak tudatosítaniuk kell, hogy ha nem változtatnak, nem osztályoznak, nem várhatnak mást. A községekben a szemétagdálkodás nem lehet nyereséges, de ugyanakkor ráfizetéses sem lehet. Mégis a községek túlnyomó részében találkozunk egy olyan jelenséggel, hogy bizony a költségvetésből mintegy 20 – 25 százalékban kénytelen téríteni a hulladékagdálkodás működését, ugyanis az így is már a régiókra levétítve magas hulladékélviteli illetékek-ből beszedett adó nem takarja azokat a kiadásokat, amelyet az önkormányzatok kénytelenek kifizetni azért, hogy elszállítsák a hulladékot a településről.

Véleménye szerint képesek az itt élő emberek tudatosabban hozzáállni a változásokhoz, változtatni, vagy marad a hulladékélviteli illetékek növelésének eszköze?

Meglátásom szerint hiányzik egy célzott és testre szabott marketing, arról, hogy a hulladékosztályozását hogyan képzei el a minisztérium. Tehát ugye vannak

különböző szemétfeldolgozó cégek és vannak az osztályozott hulladék gyűjtését végző cégek, amelyek egyéni módon állnak hozzá a problémakörhöz. A hulladékelszállító cégtől az önkormányzat megkapja a kimutatást a településről elszállított hulladékról, és az önkormányzatnak ezzel a számmal dolgozni kell. Az önkormányzatok önmagukban azonban kevesek ahhoz, hogy a lakosság figyelmét erre felhívják és bevonják. Saját tapasztalatból tudjuk, hogy vannak községek, ahol stagnál a kiosztályozott szemétnak a mennyisége. Főleg kisebb községekben találkozunk ennek az ellenkezőjével. Talán könnyebben elérhetőek az emberek, odafigyelnek a településvezetők által nyilvánosságra hozott információkra, és megnőtt a háztartásokban keletkező hulladék elkülönítésének mértéke. Ennek ellenére az árak évente emelkednek, tehát a lakosság bizonyos mértékben frusztrált, mert lehet, hogy megnőtt a szeparálás intenzitása, viszont a szeméttárolási díj növekszik, így nem érznek pozitív változást, hiszen a megnövekedett kiadásokat az önkormányzat kénytelen levetíteni az illetékekben. Mindemellett nem mindig a pénz a ludas, hiszen mindenki a belső meggyőződése szerint jár el. Találkozunk háztartásokkal, ahol egy négy fős család egy 200 literes szeméttartót alig tölt meg, mert elkülönítve gyűjti a háztartásban keletkezett hulladékot, még egy másik négy fős család, amelyik nincs tisztában a szemét osztályozásának filozófiájával, mert idegen számukra, nem figyelnek oda, akár három teljes kukát is megtölt havonta. Ahol a lakosság többsége így áll hozzá, akkor a kétszáz háztartásból az ötven hiába képes a hulladék 30 – 40 százalékát elkülöníteni, még mindig kevés ahhoz, hogy az önkormányzat ne legyen kénytelen kifinanszírozni a szemétszállításért és tárolásért fizetendő díjakat. A hulladék mennyiségének csökkentése csak az osztályozáson keresztül lehetséges. Jellemzően az önkormányzatok folytatnak kampányt a hulladékagdálkodás alapelveinek megértetésére. Én is készítettem két nyelvű szórólapot, amelyet széthordtunk a háztartásoknak, vannak, ahol falugyűléseken hangzanak el ezek az információk, és vannak, ahol hangosbemondón keresztül tájékoztatják a lakosokat. Vannak erőfeszítések, de ennek ellenére kevés emberhez jut el az információ és talál nyitott fülekre, és úgy veszem észre, hogy nem tudják az önkormányzatok követni a törvények gyors változását, módosítását. Nehezen tudnak az emberek is alkalmazkodni.

Miben is kell tudnunk kügazodni....

Az állam egyik jelentős feladata a környezetvédelem, amellyel szorosan összefügg a hulladékképződés csökkentésének megoldása is. A Szlovák Köztársaság hulladékgazdálkodásának célja a hulladékcsökkenés és annak szakszerű likvidálása. Ezen célokat leginkább a hulladékképződés megelőzésével, a hulladék hasznosításával, az újra felhasználással, a hulladék értékesítésével és a hulladék ártalmatlanításával érhetjük el.

Ezen célok elérésének érdekében minden résztvevő más kötelezettségekkel rendelkezik, de mindegyikük kötelessége a hulladék képződésének megelőzése. Amennyiben mégis hulladék keletkezik, a környezet megkímélésének, ivóvizünk megvédésének, és a környezetünkben élő növények és állatok megóvásának érdekében megfelelő módon kell a hulladék ártalmatlanítását elvégezni.

A fent említett célok teljesítése érdekében a település köteles a települési vegyes és egyéb hulladék begyűjtésének feltételeit és annak elszállítását biztosítani, amelyet az általános érvényű rendeletében szabályoz és határoz meg. Bár a község köteles a településen keletkezett hulladék ártalmatlanításának feltételeit biztosítani, azonban mindenki, akinek szemete keletkezett köteles a hulladék ártalmatlanításának kiadásait téríteni. Tehát köteles a hulladékszállítási költségeket megtéríteni.

A település hulladékgazdálkodási feltételei, megoldásai meg kell, hogy jelenjenek a kormány által meghatározott jogszabályoknak. Tehát a község meghatározza a személtelviselési eszközöket, az egyes szemétfajták elvitelének frekvenciáját, a szállítás idejének beosztását, valamint a szelektív hulladékkal, mint például a papír, műanyag, fém, üveg, veszélyes vagy elektronikai, biológiailag lebomló hulladék, és ezen belül legújabbban a „konyhai hulladék” gyűjtésének módját és elszállítását. Ezen szolgáltatásokért fizetendő illetékek esetében az önkormányzat a helyi adókról, valamint a települési és építési törmelék helyi illetékéről szóló törvényből és a 79/2015-ös számú hulladékokról szóló törvényből indul ki, amely ez alatt a pár év alatt rengeteg változáson ment keresztül. Tavaly például 179 változtatást hagytak jóvá a törvényben. Az elfogadott hulladéktörvény módosítása szabja meg, hogy

2021 januárjától többek között tiltja a kezeletlen hulladék lerakását. A legnagyobb gondot a biológiailag lebomló hulladék jelenti. Kezeletlen formában történő tárolása ugyanis negatív hatással van a környezetre, a keletkező üvegházhatású gázok a levegőt szennyezik, de a felszín alatti és feletti vizekre, illetve a talajra is veszélyt jelent. Ráadásul a hulladék lerakás előtti kezelése a fejlett európai országokban már több mint 20 éve bevett gyakorlatnak számít. Ennek a kötelezettségnek a be nem tartása miatt az Európai Bizottság akár keresetet nyújthat be Szlovákia ellen az Európai Unió Bíróságán.

Szintén ez a módosítás tartalmazza azt is, hogy a településeknek honlapjukon nyilvánosságra kell hozniuk a hulladékmegelőzést támogató intézkedéseiket területükön. A községek új kötelezései közé tartozik eme törvény értelmében az is, hogy immár a minisztériumba is el kell küldeni a hulladékgazdálkodási kimutatást. Továbbá ez a törvény kötelezi a településeket arra is, hogy 2021-től a biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönített gyűjtését biztosítsák. Bár a kivételek eddigi formája megszűnik, akceptálni fogják az ilyen jellegű hulladék szakszerű elégetését és a részleges technikai problémákat, de a háztartások komposztálásban való 50 %-os részvételét immár 100 %-ban kell tudni felmutatni. 2023-tól pedig minden kivételt el kell felejtetni. Csak a 100 %-os komposztálás kimutatása marad. Ez lehet a legkisebb falvak menekülő útja, amelyeknek amúgy is óriási terhet jelent a felsőszintű döntések kivitelezése. A városoknak pedig marad két évük, hogy komplex, működő megoldást találjanak a törvény kivitelezésére.

Idén pedig 16 paragrafusban hagytak jóvá módosításokat, és mindeközben olyan lehetőségek is előkerültek, amelyek tényleges megoldást jelenthetnének a hulladékgazdálkodásban. Természetesen, ami az egyik félnek jó, nem biztos, hogy a másik szereplőnek örömet jelent. Például a hulladék mérése. Ez a megoldás a személtelviselő cégeknek jelentene többletkiadást. Jó hír, hogy Ján Budaj környezetvédelmi miniszter kijelentette, ezen kiadásokra majd a Helyreállítási tervből különítenének el pénzeszközöket.

De egyáltalán mi az a biológiailag lebomló hulladék?

A biológiailag lebomló hulladék olyan hulladék, amely a kertekben, parkokban és háztartásokban, vendéglátóhelyeken keletkezik. Szétválasztásokat követően komposztálhatjuk vagy biogázállomásokon értékesíthetjük.

Mi tartozik a biológiailag lebomló hulladék közé?

Ide soroljuk a biológiailag lebomló kerti és háztartási hulladékokat, köztük a használt zsiradékot és olajokat is: Háztartási (konyhai) biológiailag lebomló hulladék a növényi ételek maradéka – zöldség, gyümölcs, kávé és tea maradékok, tojáshéj, használt papírkendők, lejárt szavatosságú ételek, száraz kenyér, újságpapír, amelyet az ételek feldolgozásához használtunk. Kerti biológiailag lebomló hulladék legfőképpen a fű, gallyak, fahulladék, virágok, hamu, rothadt gyümölcs és zöldség. Továbbá ide tartoznak a használt zsiradékok és étolajok, amelyek az ételek feldolgozása közben keletkeznek.

Osztályozásuk

A hulladékokról szóló 79/2015-ös számú törvény értelmében az önkormányzat biztosítja ezen hulladékok osztályozott gyűjtését. Tehát lehetővé teszi, hogy a háztartásokban keletkezett biológiailag lebomló hulladék szétválasztva az erre kiadott barna színű gyűjtőedényekbe kerülhessenek vagy az erre kijelölt gyűjtőudvarba. A közterületen elhelyezett vagy a háztartásoknak kiadott gyűjtőedényeket minimálisan kéthetente üríteni kell.

A biológiailag lebomló hulladék elvitelért fizetendő illetéket a helyi személtelviselési illeték tartalmazza.

Jelenleg mely településeken nem kötelező szelektálni a biológiailag lebomló konyhai hulladékot a 79/2015-ös számú hulladékokról szóló törvény értelmében?

-amelyek biztosítják a biológiailag lebomló hulladék energia visszanyerését (2022. december 31-ig maradt érvényben.)

-becsületbeli nyilatkozatokkal felmutatják, hogy a háztartások 50%-ban komposztálnak (2021. január 1-től a háztartások 100%-át kell tudni felmutatni!)

-bebizonyítják, hogy a szelektív gyűjtés technikailag nem megoldható (Pl. meszsze eső telepek, történelmi központok. 2022. december 31-ig maradt érvényben.),

-felmutatják, hogy a biológiailag lebomló konyhai hulladék elkülönítése gazdaságilag fenntarthatatlan (2020. december 31-vel megszűnik.)

Tehát fokozatosan csökkennek a kivételek. 2021-től már csak kettő, 2023-tól már csak egy kivétel marad a kötelezettség alól. Tehát januártól a törvényhozókat nem érdekli a gazdasági fenntarthatatlanság. 100 %-ban felmutatni, hogy a háztartások komposztálnak, talán a legkisebb falvakban jelenthet megoldást a kötelezettség alól. A törvényhozók ezt az egy lehetőséget hagyták meg 2023-ra is, de egy nagyobb településen, a városokban, ahol lakótömbök vannak, ez kivitelezhetetlen.

Áttanulmányozva a törvényt azonban rájövünk, hogy van még egy csavar a jogszabályban. A módosított 81-es paragrafus 21-ik pontja azt mondja, hogy a biológiailag lebomló konyhai hulladék szelektív gyűjtése nem vonatkozik a község azon részére, amelyben a b) pont szerint 100 %-ban kimutatható, hogy komposztálja saját háztartási szemetét.

A paragrafus eddig csak az „obec” tehát község kifejezést használta. Mi mást jelenthet az, hogy a módosított törvény a fent említett paragrafusban 2021-től és

a továbbiakban 2023-ban is a települést már nem egyként tárgyalja, mintegy lehetőséget nyújtva arra, hogy nem a teljes község területén kell kötelezően biztosítani a biológiailag lebomló hulladék begyűjtését és elszállítását, hanem azon részében, ahol nem komposztálják azt a településrészeknek lakói 100 %-ban? Más szavakkal: ott kötelező a biológiailag lebomló hulladék szelektív gyűjtése és elszállítása, ahol nem biztosított, hogy a háztartások 100 %-a komposztál...

Mit jelent ebben az olvasatban a település rész?

A hulladékokról szóló törvény nem határozza meg ezt a kifejezést. Ezt a kifejezést más törvények, mint a községi önkormányzatokról szóló, vagy a helyi adókról és illetékekről szóló törvények tárgyalják. Környezetvédelmi minisztérium nem tekinthet eme kifejezésre az említett két törvény alapján, hanem a hulladékokról szóló törvény szempontjából kellene vizsgálnia.

És ezt a célt abban az értelemben magyarázzák, hogy a „település rész” egy olyan rész, amelyet pl. megnevezés, utcánév, házszám, ill. olyan rész, amely távolabbi területet határoz meg. Ezen részekre az önkormányzat pontosan meghatározza hogyan fognak eljárni a biológiailag lebomló, köztük a konyhai hulladék gyűjtését és elszállítását illetően, és ezen meghatározásokat részleteken az adott „település részre” vonatko-

zónán feltüntetési és módosítja az általános érvényű rendeletében /VZN/. Tehát érdemes átgondolni minden önkormányzatban a rendelet átdolgozását, és a helyi lehetőségekre ráülni ezt a „kiskaput”.

Amennyiben sehogy sem sikerül megmenekülni a kötelezettségtől, nem kis kiadások várják az önkormányzatokat, ill. a lakosokat.

Miből oldjuk meg a többletkiadásokat?

Kezdetektől fogva egy nem kívánt gyermekre hasonlít a történet. De hogy honnan téríteni a többletkiadásokat, nem sok lehetőség, pontosabban három lehetőség van:

- a lakosokkal megfizettetni,
- az önkormányzat költségvetéséből, avagy
- támogathatná ezt a kötelezettséget a Környezetvédelmi Alap.

Tehát a hulladékokról szóló törvény módosításainak megvalósítása zajlik egy ideje az országban, amely nem egyszerű és nem olcsó feladat. Az Európai Unió célok azonban kötelezik Szlovákiát is az új jogszabályok bevezetésére. Várhatóan újabb lényeges változtatások jönnek még, amelyek újra megemelik a kiadásokat.

Beke Beáta

Forrás: slovensko.sk, minzp.sk, ineko.sk, onkormanyzas.sk, pravda.sk, euroactiv.sk, odpadyportal.sk, odpadovyhospodar.sk

Gondok a hulladéktárolóval

A Szenci járásban ősszel nagy káoszt okozott, hogy a Szenchez közeli Vörösmajor személtérakó telepet a Szlovák Környezetvédelmi Felügyelet nem engedte tovább bővíteni a közeli Márton-erdő miatt. Az okok között szerepelt az is, hogy hulladék tárolásából keletkezett gázok magasabb szintet mutattak, mint az előző években. A hatóságok a kialakult probléma miatt ígéretet tettek, hogy meg fogják adni a bővítés lehetőségét, addig azonban a lerakót lezárták, így más megoldást kellett választani.

A bezárás és a bővítés elutasítása két okra vezethető vissza. A hulladék tárolásából keletkezett gázok mérése során ugyanis kiderült, hogy többszörösére növekedett a mennyiségük összehasonlítva a 2018-ban és 2019-ben mért adatokkal. A másik probléma, ami miatt szót emeltek ellene, hogy a hulladéklerakó a Márton-erdő szomszédságában található, amely természetvédelmi terület.

Évtizedes probléma

Szencen hosszú ideje folyik a huzavona a hulladék miatt, a problémák évtizedekkel ezelőtt kezdődtek és a helyzet megoldá-

sa valószínűleg ugyanilyen sokáig várat még magára, a régióban ugyanis egyre többen élnek, egyre többen költöznek ide az ország különböző pontjairól, így egyre nagyobb a hulladék mennyisége, aminek tárolását, likvidálását meg kellene oldani. Az ujszo.com október 1-jei cikkében írtak arról, hogy a város vezetése, a hulladékkezelő vállalat és a helyi lakosok, illetve aktivisták között hosszú ideje fennálló nézeteltérések miatt gondok vannak a szemét elszállításával. A probléma még megoldható, de ha nem találnak tartós megoldást, féltő, hogy komoly gonddal állnak szemben a régió lakói. Augusztus végéig a városban összegyűjtött hulladékot az AVE SK hulladékkezelő vállalat a vörösmajori lerakatra szállította, amiről később kiderült, hogy nem bővíthető.

Szeptemberben a Szlovák Környezetvédelmi Felügyelet felfüggesztette a hulladéklerakó üzemeltetését, mivel azt már nem lehet tovább bővíteni. A város vezetése és a hulladékkezelő vállalat a helyi környezetvédelmi aktivistákat hibáztatja, mert szerintük ők okozták ezt a problémát. Az aktivisták azzal érvelnek, hogy ők csupán az Európai Unió és az állam törvényeinek betartását követelték – írja az Új Szó.

Peter Krasnec, az AVE SK hulladékgazdálkodási vállalat igazgatója a TASR hírügynökségnek elmondta, idő kérdése, hogy Szencről nem fogják rendszeresen vagy egyáltalán elszállítani a kommunális hulladékot. A vállalat szeptember végén értesítette a várost, hogy a kialakult helyzet miatt október első hétvégéjén nem gyűjtik össze a szemetet a háztartásokból, a járás településeiről ebben az időszakban is rendszeresen elszállították a hulladékot.

Regionális probléma

„A csukárpakai és a cserfalui lerakó már szeptember elején bezárta előttünk a kapuit, a nagyszombati, a feketenyéki és a nagyudvarnoki lerakatokba pedig csak korlátozott számú szállítmányt vihetünk. Amíg nem bővítik a vörösmajori lerakatot, addig nemcsak a Szencen, hanem a környező településeken összegyűlt hulladék elszállításával is gondok lesznek. Sajnáljuk, hogy néhány aktivista miatt mintegy 20 ezer lakosnak kell szenvednie a kialakult helyzet miatt” – fogalmazott Peter Krasnec. Szenc városa elfogadhatatlannak tartja a jelenlegi

állapotot, és intenzíven dolgozik azon, hogy megoldja a lakosok számára ezt a szolgáltatást – olvasható a lapban.

A város a kritikákra saját honlapján egy közleménnyel reagált, mely szerint minden lehetőséget kihasználnak, és kérték a lakosok türelmét.

A régió polgármesterei, és a hulladékgazdálkodási vállalat vezetői közös találkozáson egyeztettek a kialakult helyzetről. A résztvevők a környezetvédelmi minisztériumot kérték a hulladéklerakóval kapcsolatos problémák megoldására.

A város szóvivője, Martina Ostatníková az Új Szónak elmondta: 2020 első nyolc hónapjában 5001,95 tonna hulladék került a lerakóra és közel 1800 tonna hulladékot sikerült feldolgozni. A városi képviselő-testület néhány tagja körül csoportosuló aktivisták bíralták Szensz város és a találkozón részt vevő polgármesterek azon lépését, hogy aláírták a környezetvédelmi minisztériumnak címzett felhívást. Mint fogalmaztak, ezzel azt bizonyítják, hogy az aktivistákat teszik felelőssé azért, mert jelenleg nem lehet szemetet elhelyezni a hulladéklerakóban. „Azokat az aktivistákat, akik csupán az Európai Unió és az állam törvényeinek betartását követelték. A hulladék tárolásából keletkezett gázok mérésénél kiderült, hogy többszörö-

sére növekedett a mennyiségük összehasonlítva a 2018-ban és 2019-ben mért adatokkal” – olvasható az egyik városi képviselő által üzemeltetett közösségi oldalon, aki egyébként kritikán kívül érdemi munkával még nem járult hozzá a város fejlődéséhez. De ezzel az aktivitásával az egész járás hulladékgazdálkodását veszélybe sodorta.

Dunasápújfalun drasztikus áremelés várható

Dunasápújfalun Szentől 5 kilométerre fekszik, a hulladékot ugyanaz a szolgáltató szállítja el, mint a járási székhelyről, Szencről, ezért a polgármestert, Zuzana Árvovát, és a szakreferenst Rozália Tankovát kérdeztük a kialakult helyzetről. A hulladékot az AVE SK hulladékgazdálkodó vállalat Dunasápújfaluról is a Szensz melletti szemétkerakóra hordta, a szolgáltatás folyamatos volt, akkor is elszállították a háztartási hulladékot, mikor a szenci családi háztól nem. Ugyanakkor megnöttek a költségek, a polgármester szerint két oka is van ennek, az egyik, hogy az égető 38 euróról 72 euróra emelte az elégetésre szánt hulladék tonnájának árát, másrészt a közeli lerakó helyett a szemetet messzebbre, Zohorra (Malackai járás), vagy a Dunaszerdahelyi járásba szállítják, tehát a szállítási költség nagyban megemelkedett, illetve az elszállítás több időt vesz igénybe, ami miatt a dolgozók túlórázni kénytelenek.

A hulladékgazdálkodó vállalat ígéretet tett, hogyha újra megnyitják a vörösmajori tározót, akkor azt figyelembe veszik majd az áraknál is, hiszen a szállítási költség olcsóbb lesz, ha közelben lesz a lerakó – mondta a szakreferens. Az áremelkedést a cég ugyanis elsősorban azzal indokolta, hogy a hulladékot sokkal messzebbre kell szállítaniuk, ezzel az ő költségeik is megemelkedtek.

Dunasápújfalun néhány évvel ezelőtt módosították a kukadíjakat. A község Pozsonytól húsz kilométerre fekszik, nagyon sokan költöztek a községbe, de kevesen jelentkeztek át állandó lakhelyre, illetve sok háztartásból csak egy személy. Az addig rend szerint egy főre fizették a polgárok a hulladékelszállítás díját, a kuka méretét nem vették figyelembe, ezt változtatták meg literre, aminek köszönhetően ma már a kukák nagysága szerint fizetik a lakosok az szolgáltatást. Az ed-

digi díjak drasztikusan emelkednek. Míg az idei évben még a 120 literes kukáért 87 eurót, a 240 literesért 174 eurót, az 1100 literesért pedig 800 eurót fizettek, ha heti szintű elszállítást kértek. A kéthetes elszállítás díja ötven százalékkal olcsóbb volt. Az önkormányzati határozat értelmében az idősebb, egyedül élő polgárok további ötven százalékos kedvezményt kaptak.

2021-től a 120 literes kuka díja heti elhordás esetén 110 euró lesz, 120 liter esetén 118, 240 liter esetén 235, míg a nagy tartályokat, az 1100 litereseket 1081 euróért szállítják majd el. A kéthetes elszállítás díja minden esetben ennek a fele. Továbbra is megkapják az ötven százalékos kedvezményt azok az állandó lakhellyel rendelkező polgárok, akik egyedül élnek és betöltötték a hatvankettedik életévüket. Ugyanakkor a község szakreferense, Tanková Rozália kiemelte: csak azoknak jár a kedvezmény, akiknek Dunasápújfalun van az állandó lakhelyük és valóban egyedül élnek, ugyanis a községnek a törvények értelmében nem szabadna hozzáfizetniük a hulladék elszállításának költségeihez, ehhez pedig szigorú szabályokat kell bevezetni.

Megemelkedik az építkezési hulladék elszállítása is. A dunasápújfalusi önkormányzat a kultúrház udvarán lévő nagykapacitású konténerbe gyűjti az építkezési hulladékot, azért van erre szükség, mert a község vezetése attól tart, hogy egyébként a falu határában szaporodna el az ilyen jellegű hulladék, hiszen a kommunális hulladékot gyűjtő kukába azt nem dobhatják a lakosok. Ennek ára az ötszörösére nő, egy talicska szeméért ezidáig két eurót számláztak, mostantól tíz euróba kerül majd, mivel a hulladékgazdálkodási vállalat ilyen drasztikusan megemelte az árat.

Új technológia, drágább szolgáltatás

Zuzana Árvová polgármester szerint ugyanakkor az is megemelte a szolgáltatás díját, hogy a szemet egy részét mechanikusan összenyomják a kiválogatás után, tehát új technológiai eljárást vezettek be, ami miatt a hulladék feldolgozása és szétválogatása bonyolultabb lett és ez megemelte az árakat.

A törvényt módosítsa, ami január 1-jén lép életbe a községekre további feladatot

ró, amit szintén az önkormányzatoknak kell előteremteniük, a legtöbb esetben a polgárokkal fizettetik azt meg, hiszen a községek nem fizethetnek rá a hulladék gazdálkodásra – árulta el Tanková Rozália. Mivel a konyhai hulladék elszállításának kötelezettsége nagy terhet ró a községekre azok próbálják a leginkább költséghatékony megoldást megtalálni. Így van ez Dunasápújfalun is.

Konyhai hulladékok

Az AVE SK hulladékgazdálkodó vállalat két megoldást kínált. Az egyik szerint minden háztartás megkapna egy vödört vagy kukát, amiből aztán elszállítanák a konyhai hulladékot, ami a több mint 3200 lelket számláló községnek majdnem nyolcvanhétezer euróába kerülne éves szinten.

A községben több mint ezer háztartás van. A vödröket a hulladékgazdálkodási vállalat adná, de a községnek kellene térítenie. Információként érdekes, hogy Dunasápújfalun éves költségvetése 2 236 570 euró, a leosztott kompetenciákkal együtt, tehát például az alapiskolának adott majdnem hétszáz-ezer eurós tétellel együtt.

A hulladékgazdálkodó vállalat másik megoldási javaslata nagykapacitású tartályok elhelyezése. Ebből a faluban többet el kellene helyezni, hiszen 100 méterenként elérhető kukákat kellene biztosítani, de a község vezetése az mellett döntött, hogy két darab 1100 literes tartályt tesz ki a közterületekre. A polgármester szerint ezek sem fognak megtenni, hiszen a háztartások nagy részében vannak állatok, illetve házi komposztá-

lók is, ahova a megmaradt ételt a lakosok ki szokták dobni.

Tanková Rozália hozzátette: a konyhai hulladékokra szánt tartályt a község bérelni fogja, igény szerint a hálózatot vagy bővítik, vagy kisebbet rendelnek, hogy költséghatékonyabb legyen ez a szolgáltatás.

Amennyiben a polgárok száz százaléka igényelné, nem kellene biztosítani a szolgáltatást, árulta el Árvová Zuzana, de beszerezni az összes lakótól egy ilyen nyilatkozatot szinte lehetetlen, hiszen van olyan, akinek állandó lakhelye Dunasápújfalun van, de például szociális otthonban él, ezért a pénzügyi bizottsággal egyeztetve született meg a döntés, hogy a konyhai hulladékokra két konténert biztosítsanak. Már csak azért is, mert a lakosokkal való beszélgetések és igényfelmérések alapján a szolgáltatást nagyon sokan nem fogják kihasználni.

Más községekben, például Nyitraegersztén a község minden háztartásnak házi komposztálót biztosít, így nem kell elszállítatnia a konyhai hulladékot.

Szelektálás

A lakosok egyébként már megszokták, hogy szelektálják a hulladékot, a háztartások elől havonta elszállítják a műanyag, átlátszó zsákban gyűjtött papírt, műanyagot, fémet. Korábban volt a községben konténer is, de sajnos a lakosok mindent beledobtak, állandó volt a gond vele, a kukák környékén lévő rendetlenség miatt azt a község előző vezetése felszámolta és csak a zsákokba gyűjtött

szelektált hulladékot szállítják el a szolgáltató munkatársai. Üvegre, használt vagy megunt ruhára, valamint kis méretű elektronikai hulladékokra is van konténer a község több pontján. Az út menti kukák is megszapordtak, ezek időközben szelektálásra alkalmas kukákkal is bővültek.

Árvová Zuzana szerint a szelektálási mutatók nem rosszak, hiszen 32,51 százalék volt tavaly az aránya a szétosztályozott szemétnak. Minél magasabb az arány, annál jobb, hiszen a hulladékgazdálkodási vállalat bizonyos százalékot leszámol a díjból a mutatók alapján. A tavalyi évben azok, akik sikeresen szelektálták a hulladékot pályázatot nyújthattak be, ennek köszönhetően vásárolt a község több olyan utcai kukát, amibe a szemetet szétosztályozva lehet bedobni, ezeket Dunasápújfalun közterületein helyezték el. Ilyen kukák kerülnek majd a felújított buszmegállóhoz is.

A község határában egyébként van egy nagy komposztáló is, ahova a Dunasápújfalun állandó lakhellyel rendelkező lakosok ingyenesen kivihetik szombatoként a gyomot, fűvet, faágakat, ez is nagy segítség a helyieknek, hiszen a lakosok többsége családi, kertes házban él.

Falutakarítás a tisztaságért

Dunasápújfalun évente egyszer falutakarítást is szerveznek, ebbe általában a civil szervezetek tagjai kapcsolódnak be, egy nagyobb területet vállalnak fel az egyesületek tagjai, például a halászok a halastó környékét, a focisták a sportpálya környékét, a vadászok a saját területüket és környékét. Ilyenkor a község biztosít nagykapacitású konténereket. Egyszer évente pedig a lakosok számára biztosítanak konténereket egy pontos szétírás alapján, ki hova viheti a nagyobb szemetet, ami a háztartási hulladékot gyűjtő kukákba nem fér bele, ezt a szolgáltatást is állandó lakhelyhez kötik.

Dunasápújfalun tehát figyelnek arra, hogy a hulladékot környezettudatos módon likvidálni lehessen, kár, hogy nem mindenki él vele és kár, hogy még mindig sokan illegális lerakókban gondolkodnak és a települések határát használják fel a szemet kidobására. De ez nem egyedi probléma, ezzel Szlovákia összes községe küzd.

Neszmeri Tünde

Szemétiügyi körkép a Lévai - és Nagykürtösi járásban

A biológiailag lebomló hulladék megfelelő módon való begyűjtése és elszállíttatása a Lévai és a Nagykürtösi járás falvainak is gondot okoz. Az Önkormányzati Szemle által megkérdezett faluvezetők egyöntetűen elmondták: nagy a tanácstalanság, kevés a tapasztalat, s nehéz a megfelelő megoldási lehetőség megtalálása.

A felkeresett települések - Kelenye, Kéty, Ipolyvisk, Felsőtúr – számos közös problémával küzdenek. Ugyanakkor a megoldási lehetőségeket mindannyian másban látják. Eltérő válaszok, megoldások rajzolódnak ki így az év végére. Mindamellettt érzékelik, a törvénnyel újabb terhet raktak az önkormányzatok vállára. A követelményekhez megfelelő megoldást már nem kínálnak a felsőbb szervek. Magukra maradtak a községek, és maguk módján oldják meg a helyzetet.

A következőkben az Önkormányzati Szemle végig vezet az említett települések szemétiügyén, közösen keressük a megoldási lehetőségeket, miközben a polgármesterek felvázolják községeik terveit.

Kelenye: Félő, hogy újabb terhet veszünk a nyakunkba felesleges kiadásokkal

Az alig 250 lelkes községben már komoly hagyománya van a hulladék osztályozásának. Külön szelektálják a papírt, a műanyagot, a fémeket, valamint a többféle csomagolóanyagot és az üveget. A falubeliek mindannyian otthon szelektálnak. „A lakosoknak műanyag zsákokat osztunk szét. A különböző színű zsákokban szelektálják a háztartási hulladékot. Az összegyűjtött hulladékot bizonyos időközönként szállítják el a faluból” – mondta Csáky

Ilona, a falu polgármestere. Hozzátette: havonta viszik el a külön gyűjtött szemetet.

A kelenyeiek egy zselízi céggel, a MIKONA plus Kft.-vel kötöttek szer-

zódést, mely elszállítja a háztartási hulladékot és a szelektált hulladékot is.

A háztartásoknál gyűjtött hulladékot az önkormányzat alkalmazottai szedik össze. Majd az összegyűjtött szelektált hulladékot előkészítik az elszállításra – avatott be a részletekbe.

Kelenye immár több mint másfél évtizede foglalkozik a hulladék szelektálásával. Egykoron a közel húsz tagot, községet magában foglaló ipolysági székhelyű Ipoly-Hont Polgári Társulás sikeres pályázatából indították el az Ipoly menti falvakban a szeparálást. A civil szervezet eme sikeres kezdeményezése még többször visszaköszön a jelen cikkünkben.

„Az emberek már megszokták a menetet. A lakosságot folyamatosan értesítjük a begyűjtés pontos időpontjairól” – jegyezte meg a falu első embere. Az említett hulladékok mellett az elektromos hulladékot is begyűjtik. Ezt átlagban évente két alkalommal szállítják el a faluból.

A szelektált hulladék elszállításáért nem fizet az önkormányzat, mivel a fel dolgozó, a reciklációs alapon keresztül juttatást kap.

Mi azon dolgozunk, hogy a község lakossága minél hatékonyabban szelektálja a hulladékot, ezzel csökkentve a kommunális hulladék mértékét – fogalmazott.

A zöld hulladék, vagy biohulladék gyűjtése és annak komposztálása sem ismeretlen a kelenyeiek előtt. A háztartások szinte mindegyike a saját telkén komposztálja valamilyen módon a lebomló hulladékot.

A háztartási hulladéokra vonatkozó állami illetmény a szelektált hulladék mennyiségének függvényeként változik. A legtöbb település esetében az elmúlt években emelkedett az állami illetmény mennyisége. Ez alól nem kivétel Kelenye sem.

A biológiailag lebomló konyhai hulladék osztályozása részben már nem új keletű dolog a falu számára. Az önkormányzat fenntartója a helyi óvodának, ezzel egyetemben konyhát is működtetnek. Az itt termelt biológiailag lebomló hulladékot eddig is külön osztályozták és szállították el a községből. Egy

nagysurányi vállalat kéthetente szállítja el a konyhai szemetet.

A faluban más, magánvállalkozó által üzemeltetett étterem, étkezdé, avagy kávézó nem működik. Így a biohulladék kezelésével sem foglalkoztak.

„A közeljövőben hatályba lépő törvények értelmében a községünkben biztosítanunk kellene a háztartási hulladék elszállítását. Még keressük a megoldást, a környező települések vezetőivel tanácskozva szeretnénk közös megoldási lehetősége találni a helyzetre” – emelte ki.

A törvényt 2021. július elsejétől kellene applikálniuk az önkormányzatoknak. Jelen helyzetben Kelenye is tanácstalan.

„Ez egy nagyon nehéz kihívás nekünk. Még bizonytalan a begyűjtött konyhai hulladék raktározásának a módja. Attól félek, hogy rácsálók paradicsomává válik a begyűjtött hulladék” – vélekedett Csáky Ilona.

Mint hozzátette, ugyan vannak már kísérleti projektek a témában, ám tapasztalatokról és tanácsokról nem számoltak még be. Az önkormányzat még a minisztériumtól sem kapott pontos válaszokat. Nincs még kidolgozott utasítás, tanács az önkormányzatok részére. A gyűjtésre már léteznek alternatívák: lebomló zsákok, műanyag edények, egyéni gyűjtés a háztartásban, avagy egy közös nagy konténerbe gyűjtenék a falu háztartásai. Több megoldási lehetőség is akad. Mindez természetesen pénzbe kerül.

Mint kifejtette: falusi közegben jelenleg nehéz azt is felmérni, hogy egyáltalán van-e igény a konyhai hulladék gyűjtésére. Családi házak eddig is osztályozták s valamilyen szinten fel is használták a konyhai biológiai hulladékot.

Félő, hogy újabb terhet veszünk a nyakunkba felesleges kiadásokkal, mindez a törvényből kifolyólag erőltetik ránk – véli a polgármester.

Az Ipoly menti településvezetők a szakemberek tanácsaira, a felvázolt megoldási lehetőségekre várnak. Egyelőre azonban ez a segítség nem érkezett meg az önkormányzatok részére.

Az önkormányzat költségeinek emelkedése mellett félő, hogy a lakosok költségei is emelkednek. A szemétszállítás állami illetményeinek emelkedése végett a szemétdíj is emelkedett. Az elmúlt években Kelenyében is emelkedett a szemétszállításának a díja.

Ennek összege az idén éves szinten személyenként húsz euró. Ez magában foglalja a kommunális hulladék gyűjtését, elszállítását, feldolgozását, valamint az állami illetményt is. Az előző években 10, illetve 15 euró volt az összeg. S a polgármester nem tudja garantálni, hogy a következő évben marad a mostani összeg, hiszen a biológiailag lebomló konyhai hulladék osztályozásának el kezdése emelheti a fizetendő összeget.

Bizonytalanság és tanácstalanság jellemzi a község vezetését. Most még vá-

rakoznak, s nagyon várják az illetékesek segítségét, szakszerű támogatását.

Kétyen a faalapú edényekben látják a megoldást

Az osztályozott hulladékot Kétyen is havi rendszerességgel szállítják el. A lakosság fokozatosan állt át a hulladék szelektálására. Amíg 2018-ban csupán a háztartási hulladék öt százalékát tette ki az osztályozott hulladék, addig tavaly ez az arány már 17 százalékot ért el. „A számításaink szerint idén meghaladjuk a húsz százalékot. A lakosaink is belátják, hogy megéri a hulladék osztályozását elvégezni” – mondta **Farkas Attila**, Kéty polgármestere.

A szeparált és a kommunális hulladékot Kétyen is a már említett zselízi vállalat szállítja el.

A hulladék osztályozásának növekedésével fordított arányban évente csökken a kétyi kommunális hulladék mennyisége. Míg az előző években éves szinten 140-150 tonna között volt, addig 2020-ra várhatóan sikerül 120 tonnára csökkenteni a község szemétmennyiségét. Kevesebb hulladékot termelnek. Ez részben annak is köszönhető, hogy a lakosságot folyamatosan figyelmeztették arra, hogy a kukaedénybe ne dobják bele biológiailag lebomló szemetet.

Az önkormányzati rendelet értelmében a 1-3 fős háztartások egy darab 120 literes kukaedényre jogosultak. A négy s e fölötti létszámú háztartások két ilyen űrtartalmú kukaedényre jogosultak.

Sajnos az előző évekhez képest Kétyen is emelték 2020 januárjától a szemétszállítás díját. Személyenként 14 euróról 24 euróra emelték az éves kommunális hulladék illetékét. Sajnos így is mínuszba kerül az önkormányzat, mivel drága a hulladék elszállítása, így várhatóan új közbeszerzést írunk ki erre a szolgáltatásra – jelezte a falu első embere.

Az illetmény befizetésével itt is többen elmaradtak. Ezt érdekes módon orvosolta az önkormányzat. Azon háztartások, melyek időben befizették az illetéket, illetve rendezték az esetleges tartozásukat, azok vonalkódos matricát kaptak. Ezt a matricát a kukaedényeken egy jól látható helyre ragasztották. A szemétszállításkor csak és kizárólag azon kukaedényeket ürítették ki, melyek ilyen módon meg voltak jelölve.

A fiatal polgármester ötlete sikeresnek bizonyult. A tartozást felhalmozott lakosok nagyon gyorsan rendezték az elmaradásukat. Természetesen részletfizetésre is van lehetőség azok számára, akiknek túl magas az egy összegben való befizetés.

A biológiailag lebomló hulladék begyűjtésének és elszállításának megfelelő megoldásán Kétyen is egyre többet gondolkoznak.

Mint Farkas Attila elmondta: első körben azon is gondolkoztak, hogy önerőből gyűjtik be az ilyen jellegű hulladékot, s emellett gondoskodnak az elszállíttatásáról is. Azonban mindezt nincs emberi erőforrásuk és szűkösek az anyagiak is.

„Komposztálóknak gondolkodunk, így meg tudjuk oldani a konyhai biológiai hulladék osztályozását. Ehhez a megfelelő edények beszerzését kell megoldani. Így legolcsóbban és a legdinamikusabban tudnánk megoldani a kötelességünket” – reflektált a jelen helyzetre Kéty polgármestere.

Az önkormányzatnak közel 260 háztartás részére kell beszereznie a megfelelő edényeket, mindezt saját költségvetésükből. Több megoldás is akad. A legegyszerűbb az volna, ha műanyag edényeket vásárolnának. Ám a környezettudatosság szempontjából ezt a lehetőséget nem tartják a kézenfekvőnek.

Várhatóan fából készítjük el az edényeket. Mi megvásároljuk a faanyagot, s az önkormányzat dolgozói elkészítik az edényeket – avatta be a részletekbe az Önkormányzati Szemlét a falu első embere.

A megfelelően lekezelt edény elkészítése ugyan időigényes, ám még így is kedvezőbb az ára a műanyag edényekhez viszonyítva. S mindezzel védjük a természetet is – hangsúlyozta.

Faluhelyen a komposztálás megoldott. Bár egyre többen osztályozzák a szemetet, azonban a kommunális hulladék mintegy harminc százalékát teszi ki biohulladék. Ezen változtatni kell.

A község költségvetését nagyon megterheli a cikkünkben tárgyalt törvény betartása. Minderről még tárgyalások folynak, a megfelelő megoldás megtalálásának az érdekében.

„Mindannyiunk érdeke, hogy minél kevesebb hulladékot termeljünk. S a meglévő szemetet is osztályoznunk kell, hisz ez a jövő” – summázta gondolatait Farkas Attila.

Ipolyvisken a hulladék szeparálásának mértékétől függ majd a szemétdíj összege

A mintegy hétszáz lelkes Ipolyvisken is keresik a megoldást a hamarosan érvénybe lépő törvény helyi szintű kivitelenésére.

„A stratégiát már felépítettük, s megkezdődött az információk beszerzése, megbeszélések s tárgyalások. Ipolyvisken a háztartási komposztálásban látjuk a megoldás kulcsát” – nyilatkozta az Önkormányzati Szemlének Antal-Nyustin Ágnes, a falu polgármestere.

Mint hozzátette, jelenleg is a lakosság több mint nyolcvan százaléka komposztál odahaza. A biológiailag lebomló hulladék osztályozása és felhasználása részben megoldott a faluhelyen, ellenben a városokban jelentősebb problémát jelent ennek az orvoslása – vélekedett a falu első embere.

A konyhai hulladék komposztálása már nem ismeretlen az ipolyviskiek előtt sem. „A közeljövőbeli célunk, hogy a lakosság körében elérjük a százszázalékos komposztálási arányt. Ennek érdekében még hatékonyabb tájékoztatásba kezdünk” – szögezte le. Ez nagy részben felszabadítaná a falut a tárgyalat törvény kötelezettsége alól.

Ugyanakkor folynak a tárgyalások azon hulladékelszállító céggel, amellyel eddig is együttműködtek a szolgáltatás bővítéséről. Mivel az önkormányzat

fenntartója egy óvodának, valamint egy kisiskolának, így az étkezde konyhai hulladékát eddig is kezelték, elszállították az adott céggel. Velük szeretnének szerződést módosítani annak érdekében, hogy a szolgáltatásaikat elérhetővé tegyék a falu lakosainak is. 2021. június végéig szeretnék teljes egészében megoldani a helyzetet. Sok választásunk nincs, a törvénynek eleget kell tennünk – konstatálta kissé szomorúan.

A hulladék osztályozása Ipolyvisken is megoldott, ennek a rendszerét a Kelenyéhez hasonlóan anno a Hont-Ipoly polgári társuláson keresztül elnyert pályázatból építették ki. A szelektált hulladékot két hetente szállítják el a faluból.

Évente két alkalommal valósítják meg az elektromos hulladék, a használaton kívüli elektromos háztartási berendezések begyűjtését. Ezt a kihirdetett időpontban a községi hivatal udvarán kialakított provizorikus gyűjtőhelyen gyűjtik össze, s majd innen szállítják el. Mindamelllett tavasszal és ősszel lomtanulást is szerveznek a községben

Az ipolyviskieknek lehetőségük van minden típusú hulladék gyűjtésére és leadására – hangsúlyozta Antal-Nyustin Ágnes.

Annak ellenére, hogy a hulladék osztályozásának már nagy hagyománya van a faluban, szükséges a lakosság motiválása. „A következő évtől adókedvezményben részesülnek azok az ipolyviskiek, akik szelektálják a hulladékot. Tehát aki szeparálja a hulladékát, annak csökkenteni fogjuk a szemétdíját - fogalmazott a polgármester.

A szemét elszállítás és feldolgozás díja jelentősen emelkedett itt is. A faluknak nincs sok választásuk, vagy emelik a szemétdíjakat, vagy motiválják a lakosságot arra, hogy minél nagyobb arányban osztályozzák a háztartási hulladékot, ezzel csökkentve a saját kommunális hulladékuknak a mértékét – magyarázta.

A szemétdíj összege Ipolyvisken jelenleg 22 euró. Várhatóan 2021-ben emelkedni fog ez az összeg, ám ez nem vonatkozik majd azokra, akik rendsze-

resen szeparálják a hulladékukat. Így lényegében azon lakosoknak fog jelentősebben emelkedni a szemét elhordás díja, akik nem tesznek/tettek semmit a kommunális hulladék csökkentésének érdekében. A kedvezmény pontos mértékéről a decemberi képviselőtestületi ülésen döntenek a képviselők.

Felsőtúr a Separus információs rendszerben gondolkodik

A hatszáz lelkes Felsőtúron sem ismeretlen a hulladék osztályozása. Havi rendszerességgel szállítják el válogatott hulladékot, vagyis a papírt, a műanyagot, a fémet, valamint a tetra pakot (tejes és üdítő dobozok). Az üveget kéthavonta szállítják el Felsőtúrról. A helyiek zsákokban gyűjtik az osztályozott hulladékot – vázolta fel a helyzetet megkeresésünkre **Varga Péter** polgármester.

„A környezetvédelmi minisztérium 2019-es sikeres pályázatának köszönhetően sikerült beszereznünk egy traktort, vonatóval, melyet a hulladékgyűjtésben is hasznosítani tudunk” – jelezte a falu első embere.

A hulladék osztályozásánál gondolnak az elektromos berendezésekre, de textilalappú hulladéokra is. Negyedévente, kéthavonta begyűjtik az említett hulladékot is.

Ugyanakkor a használaton kívüli gumiabroncs begyűjtése is megoldott a faluban, évente két alkalommal szállítják el azt. Szinte minden hulladékot begyűjtünk a község alkalmazottjaival és a traktorunk által – fogalmazott Varga Péter.

A községnek hivatalos gyűjtőudvara még nincs, ám ideiglenes gyűjtőudvart alakítottak ki, innen szállítják el a begyűjtött szemetet. Fokozottan figyelnek az újrahasznosításra is. Az építkezési hulladékot bezúgatják, s a község kataszterében hasznosítják például a mezzei utak leszórására.

A biológiai hulladék gyűjtése részben megoldott a községben. A cikkünkben már többször említett civil szervezetnek köszönhetően az előző évben sikerült több mint nyolcvan 1100 literes komposztáló edényt beszerezniük. Ez a felsőtúri háztartások mintegy hatvan százalékát fedi le. „Az előttünk álló hónapokban igyekszünk önerőből ellátni a fennmaradó háztartásokat” – emelte ki.

Nem tervezik a biológiailag lebomló hulladék szervezett elszállítását. Felsőtúr esetében is elhangzott: faluhelyen helyben megoldható a konyhai hulladék komposztálása.

Az önkormányzat fenntartója a helyi magyar nevelési nyelvű óvodának. Az intézmény konyháján begyűjtik a hulladékok, melyet megfelelő módon egy szerződött cég szállít el. A használt ételaj begyűjtése és elszállítása is megoldott.

A kommunális hulladék gazdálkodás várhatóan radikális változáson megy keresztül január elsejétől. Az eddigi egységes fejkvóta szerinti szeméttelmenyt felváltja a hulladék mennyisége alapján fizetendő díjazás. Az ügynevezett Separus információs rendszer a kommunális hulladék nyilvántartására szolgál. A lakosok egy chipet kapnak, ezt helyezik el a kukaedényekre. A szeméttel szállító cég ezt olvassa le, s ennek alapján lesz majd a háztartásnak kiszámolva a szemétszállítás díja.

Varga Péter szerint ez egy igazságosabb rendszer, hiszen minden háztartás a saját hulladékmennyisége után fizet.

Ezt az elektronikus rendszert már több lévai járásbeli településen is sikerrel alkalmazzák. Többek között Nagyölveden, Nagysallóban, Hontfüzesgyarmaton már alkalmazzák, Ipolypásztón szintén most tervezik bevezetni.

A hulladék osztályozását tekintve elmondható, hogy 2018-ban közel 12

ezer kilogramm hulladékot szeparált a község. A következő évben szinte megduplázódott a begyűjtött szeparált hulladék mennyisége, meghaladva a 22 400 kilogrammot. Az idei évre várhatóan meghaladja a 30 ezer kilogrammot az osztályozott hulladék mennyisége.

A községi hivatal folyamatosan tájékoztatja a lakosságot a hulladék osztályozásának a fontosságáról. Kétnyelvű tájékoztatókban értesítik a lakosságot. Óriási luxus lenne a kommunális hulladékba gyűjteni a szeparálható hulladékot – fogalmazott a község vezetője.

A tervekkel kapcsolatban megjegyezte: községi komposztáló kialakításán dolgoznak. A leendő komposztáló száz tonna zöld hulladék komposztálására lenne alkalmas. Főleg a közterületek zöld hulladékát dolgozná fel. Ezzel is hozzájárulnának a hatékony szemétségazdálkodáshoz. Jelenleg a megfelelő terület kiválasztása folyik.

„Mindent megteszünk azért, hogy a szemétségazdálkodás minél hatékonyabb legyen Felsőtúron” – emelte ki.

Mint hozzátette: a község lakosságát is rendszeresen bevonják a szemétségazdálkodásba. A közmunkások mellett a lakosság együttműködésével bizonyos időközönként szerveznek önkéntes szemétségazdálkodó akciókat. „A köz érdekében és a környezetvédelem érdekében fontos ez a hozzáállás és szemléletmód” – summázta gondolatait Varga Péter.

Pásztor Péter

A hulladékosztályozás egy újabb lépcsőfoka vár bevezetésre januártól

Szlovákiában az önkormányzatok feladatköre ismét bővül - mégpedig a hulladékgazdálkodás területén - azáltal, hogy életbe lép a hulladékokról szóló törvény módosítása. Ennek alapján **2021. január 1-től a településeknek kötelességük lesz biztosítani minden lakos számára a biológiailag lebomló háztartási (konyhai) hulladék megfelelő módon történő gyűjtését és elszállítását.** A kérdés az, hogy van-e hozzá „pénz, paripa, fegyver”.... vagyis adott-e minden ahhoz, hogy eleget tudjanak tenni az önkormányzatok a törvényben megszabott kötelezettségeknek?

Azzal mindenki egyetért, hogy a környezetvédelemre fokozottan figyelni kell, és ebbe beletartozik a hulladékkal való megfelelő bánásmód is. Az erről szóló törvény 2015-ben látott napvilágot (75/2015 sz. törvény), amely azóta számos módosítást élt meg. Az említett törvény szabályozza a biológiailag lebomló háztartási hulladék kezelésével kapcsolatos rendelkezéseket is, tehát valójában nem egy újszerű szabályozásról van szó. Január elsejével lép azonban életbe a hulladéktörvény azon módosítása, amely minden szlovákiai település számára előírja, hogy biztosítsák a lakosság számára a szelektált

háztartási hulladék megfelelő módon való osztályozását, gyűjtését, és heti legalább egy alkalommal az elszállítását.

Kérdésként merül fel, hogy hogyan oldható ez meg a leghatékonyabban, kit terhelnek az ezzel kapcsolatos többletkiadások, és a lakosság hogyan tud majd alkalmazkodni mindehhez?

A lakosság környezettudatos szemléletének kialakítása, és hulladékkezelési szokásaik módosítása területén van még bőven tennivaló, így a tájékoztatásra kellő figyelmet kell majd szentelni ezúttal is. A fém, a műanyag, az üveg, a papír és a kerti biohulladék osztályozását a lakosság nagy többsége már megszokta, de most egy olyan hulladékfajtáról beszélünk, amelynek a gyűjtése és az elszállítások közötti időszakokban való tárolása egyikkel sem hasonlítható össze. A környezetvédelem szempontjait figyelembe véve pedig nem nagyon tartható már az az állapot, hogy ez a fajta szemét továbbra is a vegyes háztartási hulladék közé, és így hulladéklekóra kerüljön. Ez a fajta hulladék okozza ugyanis a „hulladéklakó-gáz” ellenőrizhetetlen termelődését. Nem kis mennyiségű szemétről van szó, hiszen elemzők becslése szerint

Szlovákiában egy főre évente 100 kiló élelmiszer-hulladék jut. Környezetvédelmi szempontból tehát kifejezetten hasznos, hogy bevezetésre kerül a háztartási hulladék osztályozása.

Az újszerű szelektálás, és az ezzel járó feladatok azonban azt is jelentik, hogy januártól minden bizonnyal a korábbinál jelentősen több pénzbe fog kerülni a hulladékgazdálkodás.

A települések vállalják-e magukra a többletköltségeket (a gazdálkodási elvekkel nem teljesen egyezően), vagy a lakosságra terhelik azt?

A települések számára eddig is jelentős anyagi terhet jelent a hulladékgazdálkodás, azt is figyelembe véve, hogy az elmaradt szemétdíjak nehezen hajtathatók be a rendszeresen nem fizető lakosoktól. Ha megemelik a szemétdíjat, azzal is számolniuk kell, hogy lesznek akik nem tudják vagy az eddiginél még kevésbé akarják majd befizetni azt. A költségek tekintetében az egyetlen jó megoldás talán az lenne, ha az ígéreteknek megfelelően a jövőben a Környezetvédelmi Alap és a Környezetvédelmi Minisztérium által kiírt pályázatok útján be lehet biztosítani a többletköltségeket. A többletköltségeket nem csak

az említett hulladék külön, rendszeres elszállíttatása és kezelése okozza, hanem a speciális, biológiailag lebomló zsákok, vödörök, speciális konténerek, amibe a konyhai biohulladékot kell majd gyűjteni. Olcsóbb megoldásokat is lehet keresni (pl. közös gyűjtőudvar, megfelelően feldolgozni képes üzemegység létrehozása...), de azzal is számolni kell, hogy a biológiailag lebomló hulladék kezelése nem egyszerű feladat, számtalan nem várt következménnyel járhat. Ha más megoldást nem találnak, legfeljebb csökkenteni lesznek kénytelenek a települések a szemét elszállításának gyakoriságát, bár az sem „veszélytelen” próbálkozás.

Minden nehézség ellenére, az önkormányzatoknak további változásokra (az eddigi kivételek megszűnésére) is fel kell készülniük, hiszen az előirányzatok szerint 2021 januárjától a magas költségekre való hivatkozással sem kerülhető el a hulladék osztályozása. Azok az önkormányzatok pedig, akik eddig energetikailag hasznosítani tudták a konyhai hulladékot, 2024-től szintén rá kell, hogy álljanak a hulladék osztályozására, valamint megszűnik azon önkormányzatok mentessége is, melyek számára az osztályozás műszakilag összetett, pl. történelmi városrészek

vagy ritkán lakott területek esetében. A rendelkezés célja az, hogy 2030-ra az összes keletkező települési hulladék 60% -át, 2035-ig pedig 65% -a osztályozva legyen és újrahasznosítva.

A bodrogi közti települések polgármestereit, vagy illetékes szakemberét kérdezve meglehetősen vegyes kép bontakozik ki az ügygel kapcsolatban. A törvényt mindannyian ismerik, igyekeznek igen, de megoldás még nem mindenütt van a helyzetre.

Királyhelmeceken Kendi István mérnök, a város hulladékgazdálkodásával foglalkozó szakember elmondta, tszítában vannak vele, hogy a jogszabályok változásával 2021. január 1-jétől új kötelezettséggel bővül az önkormányzatok feladatköre, amely szerint a feladatuk lesz a biológiailag lebomló konyhai hulladék gyűjtése, illetve elszállítása is. Az ügy esetükben részben megoldott, hiszen a város 2020-ban, egy sikeres pályázatnak köszönhetően közel 1000 családi házhoz komposztáló edényeket osztott szét, így ezen ingatlanok esetében a probléma megoldottnak tekinthető. A bérházak esetében még keresik a legmegfelelőbb megoldást, tárgyalásokat folytatnak hulladékkezeléssel és elszállítással foglalkozó cégekkel, és mindezek anyagi vonatáról is jelenleg még egyeztetés folyik. Nagy valószínűséggel a város a tárolóedényt, valamint biológiailag lebomló zsákokat bocsát majd a bérházakban lakók rendelkezésére, amelyekbe a jövőben a konyhai biohulladék kerülhet. Ennek összegyűjtéséről egy, a város által megbízott cég fog gondoskodni. Tehát igyekeznek az új helyzethez úgy alkalmazkodni, hogy az előírt határidőre eleget tudjanak tenni az ide vonatkozó törvényben előírtaknak.

Mento Zoltán, Bodrogszerdahely polgármestere úgy nyilatkozott, hogy a település esetében nem okoz gondot a törvényben előírtak betartása, hiszen egy sikeres EU-s projekt keretében 2019-ben komposztáló edényeket tudott beszerezni az önkormányzat, amelyek számát azóta is növelték, így minden háztartás számára komposztáló edény van biztosítva, vagyis a biológiailag lebomló háztartási hulladék kezelése ezáltal megoldott. Az edények kiosztását követően tájékoztató kampányt indítottak a lakosság számára, hogy a komposztálókat megfelelő módon tudják használni. A lakosság részéről azóta a visszajelzések pozitívak, hasznosnak

találják a a kerti és háztartási hulladék ilyen formájú újrahasznosítását.

Kisgéres polgármestere, Furik Csaba szintén hasonlóan nyilatkozott, és elmondta, hogy egy települési társulás keretében Örs-Nagygéres-Kisgéres-Szentes-Perbenyik települések közösen pályáztak 2018-ban komposztáló edények beszerzésére, így a településen, és az említett többi településen is a háztartások számára komposztáló edényeket biztosítottak, és a lakosság számára tájékoztatót tartottak annak helyes használatáról. Ezen kívül egy kisgéppel is ellátott falusi komposztáló is van a településen.

Bolyban Bohács Attila polgármester úgy nyilatkozott, hogy egyelőre megoldásra vár a probléma, de az eddig említett településekkel ellentétben nem a háztartásokba kihelyezett komposztálók beszerzésében gondolkodnak, hanem gépekkel ellátott, központi-falusi komposztáló kialakítása és működtetése, valamint gyűjtőudvar ügyében tettek lépéseket, bár annak pontos anyagi vonzata még nem ismert. Abban bízik, hogy a Környezetvédelmi Alapból kaphatnak projektjükre támogatást.

Zétény község polgármestere, Kukó Miklós szintén központi-falusi komposztáló kialakításának terveiről adott tájékoztatást, amely esetében jelenleg a terület tulajdonjogi viszonyainak rendezése zajlik. Az ügy előrehaladtát látva nagy valószínűséggel január elsejére nem, de 2021 első félévében eleget tudnak tenni a törvényben előírtaknak, ha minden a terveik szerint halad.

A kistelepüléseken hiányoznak a környezetvédelemre szakosodott szakemberek, szinte mindenhez a polgármesterek „kell értenie“- vagy fizessen a tanácsadásért-szakmai segítségért- tehát bizony van ahol a pénz, van ahol a paripa, és van ahol a fegyver is hiányzik. Ezúttal ismét nincsenek egyszerű helyzetben a kistelepülések.

A várhatóan megnövekedő költségekről mindannyian említést tettek, de többségük úgy látja, hogy most a vírushelyzet idején, amikor egyébként is többeket sújt a kieső munkabér problémája, nem lenne szerencsés a szemétdíjak emelése. Ehhez a lépéshez csak akkor fognak folyamodni, ha nem látnak más megoldást a megnövekedett költségek fedezésére.

Tökölyi Angéla

Pont került a komáromi szemétháború végére. De mi volt az ára?

Nyár közepén hosszú hetek vitája zárult le Komáromban a hulladékkezelés ügyében. A város azonban teljesen még nem lélegezhet fel, ugyanis a régi problémák helyett újak körvonalazódnak. Hogyan sikerült átvészelní a legváltóságosabb időszakot? Elmulasztott lehetőség volt, hogy a város végül elállt az izsai szemételep megvásárlásától? Mennyivel ugranak meg a város költségei a jövő évben? A komáromi szemétháború krónikája.

Minden másfél évvel ezelőtt kezdődött, de igazán az idén márciusban gyorsultak fel az események. Az izsai szemételep (Komárom városa évtizedek óta ide szállítja a lakossági hulladékot) tulajdonló, 2017-ben tulajdonosváltáson átesett Reko Recycling vállalat másfél évnyi sikertelen próbálkozás után ekkor jelentette be nyilvánosan, hogy jelentősen drágítaná a telepen elhelyezett hulladékért fizetendő árait. A lakossági vegyeshulladék elhelyezéséért 18,50 helyett tonnánként 29,90 eurót kértek volna 2020 második felétől, ami első hallásra “sokkolta” a komáromi közvéleményt.

Komárom: kivételezett helyzetben?

A magáncég mindezt azzal magyarázta, hogy a komáromi szemetet jóval a piaci ár alatt helyezi el, ami már a működési költséget sem fedezi. Ráadásul – mint hangsúlyozták a cég képviselői – csak Komárom van ilyen “kivételezett” helyzetben, hiszen a környező településektől ugyanazért a szolgáltatásért többet kérnek.

El kell ismerjünk, a Reko Recycling érvelésében volt valami, a hulladék

lerakásáért ugyanis átlagosan 35 euró/tonna fizetnek az önkormányzatok Szlovákiában, de például Gúta is 26 eurót fizet mindezért – úgy, hogy bizonyos típusú hulladékot saját tulajdonú telepére szállíthatja.

A Reko Recycling ráadásul az áremelést egy szerződés-kiegészítés értelmében meg is tehette, jóllehet konkrét ár megjelölése nélkül. A cég tehát kemény üzletpolitikát folytatott és biztosra akart menni. Még azt is felvetette, ha a város nem fogadja el az áremelésre tett javaslatukat, felmondja a szerződést. Ezzel persze nem jártak volna jól, a lépés ugyanis egyoldalú szerződésszegésnek minősült volna, ami anyagi büntetést von maga után. De megtehették: hiszen tisztában voltak vele, Komárom városának megvan kötve a keze, minden más lehetőség a város számára nagyobb költséggel járt volna.

Keszegh Béla: itt a lehetőség!

Mikor a Reko Recycling bejelentette a várossal való többszöri egyeztetés után, hogy akár hajlandó lenne eladni az izsai

szemételepet a városnak, többen ebben látták meg a lehetőséget. Így vélekedett Keszegh Béla, Komárom polgármestere, aki szerint több szempontból is előnyös lenne, ha a szemétkerakot újra városi kézbe kerülne.

A polgármester azzal érvelt, hogy ha elfogadják a vállalat által javasolt ár-emelést, akkor forrást is kell találniuk a többletkiadás fedezéséhez, és számolniuk kell azzal, hogy az elkövetkező években még mélyebben bele kell nyúlnia a városi kasszába, hiszen egy magánvállalat a saját érdekeit nézi majd.

“Jelenleg a szolgáltatásért évi 400 ezer eurót fizetünk, ezt drágítanák évi 185 ezerrel, ám ha figyelembe vesszük az árak emelkedését, akkor ez a tétel pár éven belül elérheti akár az évi 1 millió eurót is. Ha viszont a város a saját lábára áll, akkor az árképzést is hatékonyabban befolyásolhatja. Biztos vagyok benne, hogy hosszú távon ez olcsóbb lesz Komáromnak és a lakosoknak” – nyilatkozta még májusban Keszegh Béla a Delta regionális hetilapnak.

Hozzátette azt is, hogy a vásárlás egy másik pluszt is hozhat: az izsai lerakat területén lévő csarnok egyúttal arra is alkalmas, hogy a város itt végezze a hulladék szeparálását – a jövő évtől hatályba lépő törvény szerint ugyanis már minden hulladéknak át kell esnie bizonyos osztályozási folyamaton (de erről a problémáról majd később).

„A '90-es években a szemételepet még a város működtette, azonban, ahogy sok mást, ezt is elhordták akkoriban. Most itt a lehetőség, hogy újra Komárom legyen, és olyan erős város legyünk, ahol nem a magáncégek diktálnak“ – hangzott akkor a polgármester.

Így hiúsult meg a vásárlás

A városvezetés ugyanakkor nem volt könnyű helyzetben, a vásárlás körül ugyanis több kérdés is felmerült. Az első mindjárt az volt, hogy honnan teremtsen elő a város azt a 3,5 milliót, amennyiért a Reko Recycling felkínálta az izsai lerakatot.

Több képviselő a koronavírus-járvány kellős közepén kockázatosnak látta egy ilyen nagyszögű hitel felvételét. Mások ezzel szemben azt hozták fel, hogy a város elő tudná teremteni a szükséges pénzt: a tavalyi évet egyrészt 800 ezer eurós plusszal zárta Komárom, másrészt évek óta egyre jobb a város hitelmutatója, ami azt jelenti, hogy egyre kedvezőbb feltételekkel juthat kölcsönhöz. A törvény szerint egy város a folyó bevételek 60 százalékáig vehet fel hitelt, Komáromban viszont csupán 8,3 százaléknyi ez az eladósodási mutató, azaz nem jelent különösebb pénzügyi

kockázatot pár millió eurós hitel igénylése – szoltak a vásárlás melletti érvek.

Megint mások arra hívták fel a figyelmet, hogy kockázat rejlik abban is, hogy a szemételep alatti terület Izsa községé, melyet a Reko Recycling csak bérel (a bérleti szerződés 2023-ig szól). Mi van, ha a község nem hosszabbítja azt meg? – merült fel a kérdés, ami ellen az az érv hangzott el, hogy meglehetősen ésszerűtlen lenne ez a lépés Izsa község részéről, hiszen így évi mintegy 140 ezer eurós bevételtől esne el.

Olyan híresztelések is szárnyra kaptak a városban, hogy a Reko Recycling vállalat teljesen eladósodott, ami – mint később kiderült – erős túlzásnak bizonyult. A vállalatnak ugyan van két hitele (több mint 400 ezer eurót kell törlesztenie az elkövetkező években), vagyis ha a város megveszi a céget, természetesen ezek törlesztését át kell vállalnia, ám a Reko Recycling a hitelek törlesztése mellett is nyereségesen működött az elmúlt években: a tavalyi évet 86 ezer eurós, a 2018-as évet pedig 62 ezer euró plusszal zárta.

A képviselők mindenre nemet mondtak. A város vezetése június közepére hívott össze rendkívüli testületi ülést, amelyen döntenie kellett a Reko Recycling meg-

vásárlásáról, illetve ha a képviselők ezt elutasítják, arról, hogy elfogadják-e a vállalat áremelésről szóló követeléseit. Az ülésen aztán a komáromi képviselők meglepő döntést hoztak: sem ezt, sem azt nem tartották helyesnek – vagyis sem a vásárlást, sem az áremelést nem támogatták.

Annak ellenére nem, hogy a vitában felszólt Járík György, a Reko Recycling egyik tulajdonosa is, aki hangsúlyozta, mindenképpen el akarják adni a céget, leginkább azért, mert a hulladékgyűjtés egy másik ágazatában, az újrahasznosításban akarnak a jövőben szerepet vállalni.

Az üzletember emellett azzal próbált a képviselők lelkére hatni, hogy szerinte a jövőbeni új tulajdonos – ha nem a város lesz az – úgy is dönthet, hogy négy év alatt betölti a rendelkezésre álló kapacitást nyugatról származó hulladékkal, és a lerakatot be lehet majd zárni, mivel az állam már nem igazán ad ki újabb engedélyeket bővítésre. Egy teljesen új szemételep nyitását pedig már szinte lehetetlen engedélyeztetni – érvelt a tulajdonos.

A szemételep megvásárlását végül mindössze nyolcan támogatták, ám a vállalat áremelési javaslatára is csak heten szavaztak igennel. A Reko Recycling erre azzal „fenyegetőzött”, hogy januártól 55 euróra emeli a lerakati díjat Komárom számára, ami évi közel 600 ezer eurós költségnövekedést jelentett volna a városnak.

„Sajnos nem kaptunk iránymutatást a képviselő-testülettől. Próbálunk tovább tárgyalni a céggel is az alacsonyabb ár érdekében, de nincs sok eszköz a kezünkben” – nyilatkozta a szóban forgó testületi döntés után Keszegh Béla polgármester.

Amikor egy vállalat bekeményít

A képviselő-testület döntését a Reko Recycling nagyon rosszul viselte. Három nappal azután, hogy a képviselők mind az áremelésre, mind a telep megvételére nemet mondtak, a Reko Recycling minden előzmény nélkül bejelentette, hogy műszaki okok – egy szeméttömörítő munkagép meghibásodása – miatt a továbbiakban nem veszi át a város szemetét. Emiatt bő 24 óráig Komáromban leállt a szemetészállítás,

vésmegoldásként pedig csak a negyedi szemételep jöhetett szóba – ami (már csak a földrajzi távolság okán is) jelentősen megdobta a költségeket.

A Reko Recycling szándéka egyértelmű volt, kiszolgáltató helyzetbe hozni a várost, hogy így mutasson rá, a képviselők rosszul döntöttek, amikor nem szavazták meg a cég megvásárlását.

Járik György persze mindezt tagadta. A tulajdonos vis maior helyzetről beszélt, meg egy olyan tüzesetről, amely során éppen a szóban forgó munkagép is meghibásodott. A szükséges alkatrészt – magyarázta a tulajdonos – csak Németországból lehet beszerezni, a szállítás azonban a járványhelyzet miatt akadozott.

Érdekes azonban, hogy a cég Komárom kivételével a többi önkormányzat és vállalkozás számára továbbra is biztosította a hulladék átvételét. Ezt a Reko Recycling azzal magyarázta, hogy kénytelenek voltak üzleti alapon dönteni: mivel Komárom fizeti (egységnyi áron) a legkevesebbet (miközben a Komáromból érkező szemét a hulladék felét képezi), a piac logikája azt diktálja, hogy a járási székhely részesüljön "kivételes elbánásban".

Szerencsétlen egybeesés és elmérgesedett viszony

A város vezetése leginkább azt sérlemezte, hogy semmiféle hivatalos

értesítést nem kapott a "leállásról", csupán egy e-mailt, azt is azon a reggelen, mikor már az izsai szemételepre nem szállíthatták a hulladékot. Nehéz elképzelni – utalt a cég eljárására Keszegh Béla, aki egyébként diszkriminatívnak tartotta a Reko Recycling lépését – hogy éppen hétfő reggel romlik el egy munkagép, s hogy erről nem tudták a várost korábban értesíteni.

"Minimum abban kellett volna partnernek lennie a vállalatnak, hogy egy ideiglenes pótmegoldást előkészítsenek, vagy legalább időt adnak arra, hogy felkészüljünk" – reagált egy nyilatkozatban az akkori helyzetre Komárom polgármestere, aki ezt követően kártérítési pert kezdeményezett a céggel szemben. Az elmérgesedett helyzetet követően a felek intenzív tárgyalásba kezdtek, aminek köszönhetően a telep előbb a komáromi hulladék felét, végül július első hetében már újra átvette a városban termelődő összes szemetet.

Kialkudott megállapodás

Ehhez azonban Komáromnak engednie kellett: többszöri egyeztetés nyomán módosították a város és a vállalat közötti, elvileg 2026-ig hatályos szerződést, mégpedig úgy, hogy a város belement: az év második felében magasabb, az eredeti 18,50 helyett 28,90 eurós lerakati díjat fizet.

De hogyan sikerült néhány tárgyalás után megtalálni – a képviselő-testület

"megkerülésével" – a kompromisszumot a kérdésben? Keszegh Béla polgármester szerint úgy, hogy az ügyben a város első embere saját hatáskörben is dönthetett, nem volt tehát szükséges a testület jóváhagyására.

"Komárom kiszolgáltató helyzetbe került, hiszen a cég azzal érvelt, hogy a 18,50 eurós lerakati díj a működési költségeiket sem fedezi. Végül abban egyeztünk meg, hogy júliustól a cég által korábban követelt árhoz képest 1 euróval kevesebért hordhatja a város az izsai telepre a vegyes hulladékot" – számolt be a "kialkudott" eredményről a polgármester, hozzátéve, az építési hulladék esetében ugyanakkor három eurót tudtak lealkudni a korábban kért árból, így itt 12 euró/tonna lett a végső ár.

Van jó megoldás?

Látszólag tehát rendeződött a helyzet. De csak látszólag. A Reko Recycling ugyanis továbbra is kész felmondani a 2001-ben 15+10 évre megkötött partneri szerződést. Ez Komárom számára hosszú távon költségesebb lenne még úgy is, ha az egyoldalú felmondás miatt a cég – legalábbis a szerződés értelmében – köteles lenne bírságot fizetni. Ebben az esetben ugyanis a Reko Recycling a jövőben „bármekkora” lerakati díjat kérhetne a várostól.

Az sem biztató (és ezzel a problémával valamennyi önkormányzatnak szembe kell majd néznie), hogy jövő év januártól még többet kell majd fizetnie a városnak, hiszen a hatályba lépő törvény szerint 2021-től a lakossági vegyes hulladékot is elő kell válogatni, mielőtt a lerakatba tömörítenék. Ezt az előválogatási folyamatot jelenleg csak az izsai szemételep tudja elvégezni, ami minden bizonnyal még több pluszkiadást jelent az önkormányzatnak.

A legfőbb kérdés természetesen az, hogy mindez mennyiben befolyásolja majd a lakosok éves szemétdíját. Keszegh Béla egyelőre azt ígéri: semmennyiben. Ez azonban csak egyetlen módon érhető el: a városnak még nagyobb összeggel kell majd hozzájárulnia a hulladékkezeléshez. Honnan lesz erre pénz? Vélhetően más területekről kell majd elvonni különböző tételeket – nem kizárt tehát, hogy a jövőben a fejlesztésekre jut majd kevesebb.

Langschadl Máttyás

11.11.2020

Több évtizede húzódó ügy a gútai szennyvíztisztító megépítése

Már több éve, vagy akár évtizede is húzódik Gútán a szennyvíztisztító megépítésének ügye. A Csallóközi kisváros, a Vág és a Kis-Duna folyók összefolyásánál fekszik. A szennyvizet a város a Vág hídjától mintegy néhány száz méterre a Vágba engedi bele.

2020. november 13-án a Komáromi Járási Hivatal kiadta az építkezési engedélyt, a beruházásért felelős Nyugat-szlovákiai Vízműveknek, ez 15 nap elteltével lett jogerős. Ez volt a feltétele annak, hogy Gútán végre felépülhessen a szennyvíztisztító-állomás. Az ígéretek szerint a Nyugat-Szlovákiai Vízművek (Západoslovenská vodárenská spoločnosť - ZsVS) ezzel együtt Gútán kiépíti a csatornahálózatot is, mert az jelenleg a városnak csak egyharmadában van megépítve, és mindössze 2800 embert érint, a 11 000-ból.

A legutóbbi önkormányzati ülésen, november 9-én Štefan Štefek, a vízművek befektetési igazgatója ismertette a képviselőkkel a tisztítóüzem építésének aktuális helyzetét. A lakos-

ság a Gúta TV-ből tájékozódhatott az eseményekről.

Štefek kifejtette a mostani projekt szempontjából jó, hogy 2009-ben a Vág mellé tervezett tisztító-állomás nem épülhetett meg. Szerinte az a talajadottságok és a telekredezési folyamat miatt nem volt kivitelezhető. A vízművek munkatársa elmondta: szeretnék minél előbb elkezdni az építkezést, az építkezési engedély kiadása után, a ZsVS már meglévő gútai telephelye körül. A tervek szerint első körben 7000 ekvivalens lakosra alakítanának ki szennyvíztisztítót. Addig, amíg nem valósul meg a teljes befektetés, vagyis a 13 750 ekvivalensre tervezett tisztító-állomás és a kanalizáció, addig az érintett ingatlanoktól a tisztítóállomásra fogják szállítani a szennyvizet.

A befektetés finanszírozása még kérdéses, kezdetben saját forrásból, egymillió eurót különítenének el a beruházásra, és Štefek elmondta, minden lehetséges módon pályázni szeretnének.

A vízművek befektetési igazgatója ismertette a testülettel a beruházás költségvetését is:

- fő szivattyúállomás átépítése és a mechanikus tisztítás kialakítása 3 millió 540 ezer euró
- a biológiai tisztítás első szakaszának létrehozása 5 millió euró
- a második szakasz későbbre tervezett megépítése 2 millió 700 ezer euró
- a csatornahálózat rendbetétele 8 millió 160 ezer euró.

A projekt összköltsége tehát általános forgalmi adó nélkül 19 millió 400 ezer euró.

Štefan Štefek beszámolójában bizakodva említette, hogy a beruházás

2025-re megvalósítható, vagyis már csak 5 évet kell várni a gútaiaknak a szennyvíztisztító-állomásra.

Az önkormányzati ülésen képviselői hozzászólásban több képviselő is elégedetlenségének adott hangot. Lengyel István, a pénzügyi bizottság elnöke kifogásolta, hogy a tervekben céldátumként 2035-öt tüntettek fel, erre Štefek válaszában azt mondta, bízik benne, hogy közös erővel, egymás támogatásával 2025-re befejeződnek a munkálatok. Kárpáty Ernő független képviselő kérdésére válaszolva a befektetési igazgató kifejtette: nincs elfogadva a 2021-es évre szóló befektetési tervük, de mindenképpen számolni fognak benne a gútai beruházással, nyilvánva-

lón ezen belül különítenék el a jelzett egymillió eurót.

A szennyvíztisztító hiánya mellett, nagy probléma a városban a kanalizáció hiánya is. A vízművek munkatársa szerint, 2021 februárjában kérvényezik a csatornahálózat kiépítésére vonatkozó építési engedélyt, bízna benne, hogy ezt júniusban meg is kapják.

A környezetvédelmi szakhatóság döntésének értelmében: a Nyugat-Szlovákiai Vízműveknek igyekeznie kell a munkálatok megkezdésével, mert 2021. január 31-e után a vállalatra kiszabott büntetés a többszörösére növekedhet, mert a szennyvíz tisztí-

tás nélkül kerül bele a Vág folyóba. A büntetést csak úgy tudják elkerülni, ha megkezdik az építkezést.

Ez a jelenlegi helyzet, nézzünk egy kicsit vissza a múltba. A víztisztító ügye több éve borzolja a gútaiak kedélyeit, több változata is volt már a szennyvíztisztító-megépítésének, illetve helyének. Valami azonban, mondjuk így, mindig közbe jött.

Egy régebben készült interjúban, Horváth Árpád Gúta város polgármestere elmondta, hogy régen, a szocializmus alatt, működött egy szennyvíztisztító állomás a városban. A technológia, amit akkor használtak és a berendezés kezdetleges volt: ülepedéssel kezelte az elhasznált vizet, két kis medencében vízsűrítők voltak és baktériumi kezeléssel is tisztították a vizet. Ezt az állomást szerették volna korszerűsíteni, még a kilencvenes években több alkalommal is, de az sikertelen lett, mert a nagy mennyiségű talajvízbeömlés és a város alatt lévő homok ellehetetlenítette a tisztítást. Horváth akkor azt is kiemelte, hogy a kilencvenes évek második felétől Gúta is részvényes a Nyugat-szlovákiai Vízműveknél.

Hosszú évek alatt sikerült elérni a vízműveknél, hogy 2014-ben elkészült egy terv a gútai szennyvíztisztító-állomásra és a csatornahálózatra. Az akkori tervek szerint, a tisztító-állomás a Vág folyó töltése mellett került volna kiépítésre. Az engedélyeztetés is beindult, viszont rendezetlenek voltak a tulajdonjogi viszonyok. A vízművek munkatársai akkoriban azt ígérték, hogy megpályázzák a szennyvíztisztító állomást, de nem történt semmi.

De tudni kell, hogy a községi önkormányzatokról szóló törvény szerint, a közhasznú szolgáltatások biztosításáért, ilyen a vízellátás, a szennyvízelvezetés, az emésztőgödörök szennyvízkezelése is, az adott település a felelős. Tehát Gúta is köteles biztosítani az emésztőgödörökből származó szennyvíz ártalmatlanítását a szennyvízcsatorna megépítéséig.

Most bíznak a gútaiak abban, hogy végre pont kerül az ügy végére, és több évtized után megszűnik a probléma, nem kerül tisztítás nélkül a Vágba a szennyvíz, megépül a tisztító és a csatornahálózat is, korábban, mint 2035...

Csatornahálózat hiánya Pozsony közelében

Dunasápújfalun még a huszadik század 90-es éveiben kezdték építeni a csatornahálózatot. Azóta a lakosok a hálózat hiánya miatt a csatornázást végtelen történetnek is nevezik. Az első, 1994-ben kidolgozott elképzelés szerint Cseklésszel közösen építették volna ki a szennyvízelvezető-hálózatot. Annak ellenére, hogy mind két falu részben, Dunasápon és Dunaújfalun több utcán sikerült lefektetni a csatornát és a közös tisztítóállomás felé irányítani azt, végül nem valósult meg a terv.

Már 1992-ben arról tárgyalt a képviselő-testület, hogy szükséges a csatornahálózat kiépítése, de anyagi forrás sajnos nem állt rendelkezésre.

Csallóközi település, szennyvíztisztító nélkül

Felső-Csallóköz (vízvédelmi terület) csatornahálózatának kiépítések adódott a lehetőség, hogy támogatást szerezzen a falu a terveire az állami Vízgazdálkodási Építővállalaton keresztül. Mivel Cseklészen gond volt az eredeti tisztítóállomással, a községek megegyeztek, hogy mind két településen kiépítik a csatornahálózatot az állami vállalat segítségével. Kidolgozták a terveket, az építkezési engedélyt 1995. október 25-én adta ki a szenci

környezetvédelmi hivatal. Az építkezés összköltsége akkor nagyjából 2,9 millió euró volt.

A Vízgazdálkodási Építővállalat 1996-97-ben kiépítette a csatornázás nyomrendszerét Cseklész felé. Az építkezés megkezdésekor, hogy a munkát minél gyorsabban befejezzék, 1997-ben a község az Első Kommunális Banktól 2 millió korona, azaz 66 ezer euró hitelt igényelt. Az Állami Vízgazdálkodási Alappal 1997. november 19-én írt alá szerződést a község egy 10 millió koronás (332 ezer eurós) tá-

mogatásra. Ebből kiépült a csatornahálózat a Napos, a Mező, a Virágos, a Pozsonyi utcán, a Fekete-víz partján, a Cseklészi utcán, a Nemzetközi Nónap utcán és a Május 1-je utcán (Slnečná, Poľná, Kvetná, Bratislavská, Nábrežie Čiernej vody, Bernolákova, MDŽ és ul. 1. mája). A befektetői szerepet a Vízgazdálkodási Építővállalat vette át és a Codecon spol. s.r.o. volt az építő, a fedezet azonban nem volt elégséges, így a Vízgazdálkodási Építővállalat a befektetést visszaadta a községnek.

A település 2001-ben újabb egy milliő korona (33 ezer euró) támogatást nyert el a Szlovák Köztársaság Környezetvédelmi Alapjából a csatornahálózat kiépítésére, időközben a Codecon megszűnt és az ATYP STAV Senec folytatta a munkálatokat. 2002-ben újabb 800 000 korona (26 ezer euró) támogatás érkezett a Környezetvédelmi Minisztériumtól. De még ez is kevés volt a befejezéshez.

Csavar a történetben

2003-ban változások történtek: az Állami Csatornázási és Vízművek megszűnt, helyébe a Pozsonyi Vízgazdálkodási Vállalat lépett, nekik kellett volna folytatniuk csatornahálózat kiépítését.

Ebben az időben jött egy újabb fejzet a történetben, mivel Magyarbélnek

gondjai adódtak a szennyvíztisztító állomás befejezésével, ami Újfalu kataszterében található. Ezért az akkori polgármester Dunasápújfalu és Zonc segítségét kérte, részesedést ígérve a szennyvíztisztító-állomásból.

Több egyeztetés, és a dunasápújfalusi polgármester vétója ellenére a képviselő-testület úgy döntött, elfogadja Magyarbél ajánlatát, annak ellenére, hogy Cseklész felé a csatornahálózat nagy része már le volt fektetve. 2003. december 8-án a 8/2003-as határozatban fogadták el a csatornahálózat irányultságának megváltoztatását. Előzetes szerződést kötöttek a települések a jövőbeli szerződésről. A megegyezés értelmében társtulajdonosi jogviszony jött volna létre, a részvények tulajdonjogának kifizetésével. A helyhatósági választásokkor Magyarbélben és Dunasápújfalu is új polgármestert választottak, a tárgyalások sorozata sem hozott eredményt, a három község együttműködési szándéka megbukott, Magyarbél Zonctoronnyal és Dunasápújfaluval sem egyezett meg.

A Pozsonyi Vízgazdálkodási Vállalat sem segített

Ezzel a dunasápújfalusi csatornahálózat megépítése tovább húzódott és máig nem oldódott meg, holott a község egy része Csallóközhöz tartozik, de működő csatornahálózat nélkül. „Nem beszélve arról, hogy később a Pozsonyi Vízgazdálkodási Vállalat vezetett minket orron fogva (2016-19 között), akik a csatornahálózat és a

tisztítóállomás kiépítésének lehetőségével kecsegtettek. Nagy reményeket fűztünk ehhez az együttműködéshez is, a vízgazdálkodási vállalat azonban nem rendelkezett elég anyagi forrással.“– nyilatkozta a község polgármestere, Árvová Zuzana a községi lapnak, ezért az önkormányzat az együttműködési szerződés megszüntetését szorgalmazta, hogy más lehetőségeket kereshessen a tisztítóállomás kiépítésére.

2019-ben a falu bekapcsolódott a Környezetvédelmi Alap felhívásába a tisztítóállomás és a csatornahálózat kiépítésére, jelenleg a OPKZP-PO1-SC121-2018-43-as számú operációs programból próbál pénzt szerezni a község. A pályázat eredményére az önkormányzat vár.

Felmérés a csatornázás állapotáról, illegális rákapcsolódások

„2019-ban kamerás monitoring készült, aminek az volt a célja, hogy felmérje a csatornahálózat valós helyzetét, a hosszát, a rákapcsolódások számát, a felhasznált alapanyagot és a minőségét, valamint az esetleges hiányosságokat. Ugyanakkor több illegális rákapcsolódást is észlelt a monitoring. A község ezekről jegyzéket írt és a törvény értelmében megtette a szükséges intézkedéseket.“– mondta Petrik Vladimír alpolgármester a helyi lap őszi számának.

Mostanáig 7 778,78 méter hálózat és 3 026,59 méter ürítőcső készült el, kész 11 átemelő állomás is, a betongyűrűk

is a helyükön vannak, csak a megfelelő technológiát nem szerelték meg be. A dokumentáció szerint szükséges még egy szivattyúállomás és egy szennyvíztisztító telep kiépítése. Mivel a község a Kis-Duna befogadó állomással szeretné összekötni a szennyvíztisztító-hálózatot, szükséges volt egy új terv kidolgozása, aminek része lesz egy saját tisztítóállomás is.

A telek tulajdonosok is akadályozzák a munkát

A tervek kidolgozását követően új területrendezési eljárást kellett indítani, ennek sikeres lezárása és az építési eljárás lefolytatása után a hálózat és a tisztítóállomás megépítésére is új pályázatot ad be az önkormányzat. Siker esetén a község kiépíti a csatornahálózatot és az állomást is. „Az a gond, hogy jelen pillanatban a szántóföldek tulajdonosaival vívunk harcot, a határban két méter mélyen lesz a hálózat a Kis-Duna gyűjtőhely felé, de nagyjából 600 méter hosszban olyan területen menne a csatorna, aminek a tulajdonosa nem hagyta jóvá, hogy az ő telkét terheljük, nagyjából 600 méter hálózat sorsa kétséges így. De bízom benne, hogy a tulajdonosok felfogják a helyzet fontosságát és átértékelik döntésüket, hiszen a szennyvíztisztító-hálózat kiépítése nagyon fontos lenne a község és polgárai számára.” – nyilatkozta Zuzana Árvová polgármester a helyi lap szeptemberi számának.

Az őszi folyamán azonban a szakemberek és a község vezetése úgy döntött, hogy más megoldást talál, így egy másik irányvonalat választott a csatorna lefektetésére, a telek tulajdonosok beleegyezésüket adták, így most újra kezdődik a tervdokumentáció elkészítése és az engedélyeztetés – árulta el Árvová Zuzana polgármester az Önkormányzati Szemle megkeresésére.

A csatornahálózat 2 381 997 euróba, a szennyvíztisztító kiépítése 1 016 202 euróba kerül a tervek szerint, azaz összesen 3,4 millió euró szükséges a csatornahálózat és tisztítóállomás befejezéséhez. A polgármester szerint a község vezetése elsődleges céljának tekinti a szennyvíztisztító és a csatornahálózat kiépítését, minden tőle telhetőt megtesz annak érdekében, hogy ez a cél is megvalósuljon.

nt

LIFE-MICACC projekt

Magyarország Belügyminisztériumának önkormányzati helyettes államtitkára, Dr. Dukai Miklós levélben fordult a határon túli önkormányzatokhoz, települések vezetőihez. A levélben azt kéri a Magyarországgal szomszédos államok is csatlakozzanak a LIFE-MICACC projekthez. A program célja: a természetes vízmegtartás. A LIFE-MICACC elnevezésű projekt: az Unióban kipróbált természetes vízmegőrző megoldásokat tesztelik a gyakorlatban is. A levelet és a magyarországi sikeres programokat bemutató ismertetőt teljes egészében közöljük.

BELÜGYMINISZTERIUM

Dr. Dukai Miklós
önkormányzati helyettes államtitkár

Iktatószám: BM/ 834-38 /2020.

Tisztelt Polgármester Asszony/Úr!
Tisztelt Igazgató Asszony/Úr!
Tisztelt Elnök Asszony/Úr!
Tisztelt Szakértő Asszony/Úr!

Magyarország Belügyminisztériuma – 9 partnerével közösen – elindított egy projektet 2017. szeptember 1-jén az Európai Unió Life Programja keretében. A LIFE-MICACC projekt az önkormányzatok integráló és koordináló szerepét hivatott megerősíteni az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében. Hazánkban egyes településeken, térségekben rendkívül gyakoriak a szélsőséges időjárási eseményekhez köthető vízzel kapcsolatos káresemények (aszály, árvíz, villámárvíz, belvíz). Sajnos hasonló a helyzet a környező országokban is. Ez a jövőben várhatóan csak fokozódni fog, sőt, még inkább kiszámíthatatlan és szélsőséges lesz Európa-szerte.

Átfogó célkitűzésünk a projektben, hogy növeljük a legsérülékenyebb önkormányzatok alkalmazkodó- és ellenálló-képességét. Ennek érdekében, a projekt keretében megtervezésre és kivitelezésre kerültek természetes vízmegtartó megoldások 5 kiválasztott magyar önkormányzatnál a kijelölt beavatkozási területeken (bel- és külterületen egyaránt), azzal a céllal, hogy mintaként szolgáljanak más települések számára is. A megoldások 2020. június 30-ával elkészültek, tesztizemük és a hatások monitoringja jelenleg is zajlik. A megoldások 5000 fő alatti kistérségeken lettek megvalósítva, ugyanakkor – az adott település klimatikus kihívásait, adottságait és igényeit figyelembe véve – nagyobb lélekszámú településeken is alkalmazhatóak.

Az 5 modell megoldásról röviden a csatolt mellékletben olvashat. A projektről (előrehaladásról és további eredményekről) bővebb információt a honlapunkon talál: <https://vizmegtartomegoldasok.bm.hu/hu>

A Belügyminisztérium (és a teljes partnerség) hosszú távú célkitűzése, hogy Magyarországon és a szomszédos országokban is minél több olyan település legyen, mely tudatosan, az éghajlatváltozás által okozott szélsőséges események hatásaira felkészül és alkalmazkodik. Úgy véljük, hogy bár a klímaváltozás globális kihívás, a leghatékonyabban helyi szinten lehet alkalmazkodni és elkezdni a cselekvést. A települések (akár egyedül, akár a szomszédos településekkel összefogva) kulcsszerepet töltenek be a helyi szintű alkalmazkodás koordinálásában, az összes érintett bevonásában (helyi lakosok, gazdák, civilek, vállalkozók stb.).

A projekt keretében szeretnénk elősegíteni a közép-európai önkormányzatok közti kapcsolatok erősítését, a tapasztalatcserét és együttműködést az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás területén.

Ezért a LIFE-MICACC projekt keretében tereplátogatásokat szervezünk a szomszédos országok érdeklődő települései számára (szállás, étkezés biztosított). Ezeket a látogatásokat várhatóan 2021 tavaszán szerveznénk meg az 5 pilot területen (Bátya, Püspökszilágy, Rákócziújfalú, Ruzsa, Tiszatarján). Másrészt célunk, hogy megismertessük a közép-európai országokban elindult hasonló kezdeményezéseket a hazai önkormányzatokkal.

Az alábbi kérdőívvel azt szeretnénk felmérni, hogy a szomszédos országokban a települések milyen típusú klimatikus problémákat tapasztalnak és milyen gyakorisággal, valamint, hogy milyen alkalmazkodási megoldásokat használnak. Egyúttal fel kívánjuk mérni az igényt a tereplátogatások iránt. Egyrészt, hogy aszerint szervezhessük a helyszíni tereplátogatásokat, másrészt, hogy segítse döntésünket abban, hogy az idei évben elkészülő Adaptációs Útmutatót milyen további 2 idegen nyelvre fordíttassuk le. (Az Útmutató egyfajta segédletként fog szolgálni, melyben bemutatjuk a kisléptékű természetes vízmegtartó megoldások tervezéstől kivitelezésig terjedő folyamatát, a megvalósítás lépéseit, javaslatokkal, példákon keresztül.)

Kérjük szíves közreműködésüket a kérdőív kitöltésében, illetve, hogy továbbítja olyan településvezetőknek, akiket véleménye szerint érdekelhet a téma!

A kérdőív kitöltésére 2021. január 15-ig van lehetőség.

Kérdés esetén kollégáim az alábbi e-mail címen állnak rendelkezésre: life@bm.gov.hu

Együttműködését ezúton is köszönöm!

Budapest, 2020. november 27.

Üdvözlettel:

Dr. Dukai Miklós
önkormányzati helyettes államtitkár
Belügyminisztérium

LIFE-MICACC projekt
LIFE16 CCA/HU/000115

BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK, PILOT HELYSZÍNEK A PARTNER ÖNKORMÁNYZATOKNÁL

Az öt beavatkozási mintaterület olyan magyarországi településeken található, ahol az éghajlatváltozás hatására felerősített jelenségként a közép-kelet-európai kistelepülésekre jellemző vízkockázatok és települési sérülékenységek fokozottan tapasztalhatók. Ezen helyzeteket a természetes vízmegtartó megoldások helyi vízgazdálkodási rendszerbe történő integrálásával kívánja kezelni a projekt.

Püspökszilágy: lefolyáslassítással a villámárvizek ellen

A Cserhátban található Püspökszilágyon a gyakran villámárvizeket okozó Szilágyi-patakon a gyorsabb vízvezetés helyett a lefolyás lassítására, a víz megőrzésére került a hangsúly. A falu feletti vízgyűjtőterületen nemzetközi tapasztalatok felhasználásával hét darab szívárgó rönkgát épült a patakot tápláló időszakos vízmosságokon. A kis gátak helyben kitermelt rönkfából épültek azzal a céllal, hogy felhőszakadaskor a hirtelen összegyűlő vizet és a szántókról lemosott talajt megfogják, és csak lassan engedjék tovább. Ezen kí-

vül négy darab terméskő hordalékfogót is felújítottak. Ha elég sok helyen készül

ilyen akadály, azok ellaposítják az árvíz-csúcsot, és megelőzik az elöntést. Ezen kívül a patak mellett, egy vizenyős ligeterdőben oldaltározót alakítottak ki, ami záportározóként működve befogadja az áradások vizét, és a szárazabb nyári hónapokban is vizesélőhelyként működik.

Bátya: újítás a csapadékvíz-gazdálkodásban

Bátyán a hirtelen lezúduló csapadék gyakran elöntött néhány utcát és pincét. Az elvezetés helyett az esővíz megőrzése mellett döntöttek, hiszen az éves csapadék Bátyán sem halad-

ja meg az 550 mm-t, ami jóval kevesebb a szükségesnél. A MICACC projekt keretében az összegyűjtött esővizet egy régi, korábban elhanyagolt anyagnyerőhelyre (agyaggödör, kubikgödör) vezették a falu szélén, ezzel egy mintegy 1 hektáros vizesélőhelyet hoztak létre. Az így születő kis tó megőrzi Bácsa értékes vízkincsét a szárazabb időkre, beszivároghatva vizszapótolja a talajvizet, elpárologva pedig javítja a mikroklimát, táplálja a növényzetet és mérsékli a klímaváltozás hatásait. A part egyik oldala jól megközelíthető, kikapcsolódásra alkalmas, a másik oldala háborítatlan, így menedéket biztosít az élővilágnak – többek között védett hullóknek és a nádban fészkelő madaraknak. A parton a lakosokkal közösen őshonos fafajokat ültettek: fekete nyarat, fehér fűzet, magyar kőris, enyves éger.

Rákócziújfalu: nem pazarolják el a belvizet

A Közép-Tisza mellett fekvő Rákócziújfaluban is egyre nagyobb gondot

jelentenek az egész Alföldön jellemző vízgazdálkodási problémák. A nap-sütéses órák száma magas, ezért a potenciális párolgás jóval meghaladja az éves csapadék mértékét: az ország legaszályosabb vidéke ez. Ugyanakkor tavasszal gyakran károkat okoz a gazdáknak a hóolvadásból vagy esőből származó, a földeken megálló belvíz. Az önkormányzati beruházásban készülő belvítettározó erre a kettős problémára kínál megoldást azzal, hogy a tavaszi vízbőség idején eddig a Tiszába engedett, ezzel elpazarolt vizet a belvízelvezető csatornából egy mélyebb fekvésű területen kialakított vizesélőhelyre kormányozza. A csatornára egy szabályozható zsilip épült, ezáltal a távolabbi földek is később érzik meg a szárazságot. Ha pedig az éghajlatváltozás miatt nincs hó, és elmarad a tavaszi vízbőség, ahogy idén is történt, a kialakított kis tóba egy közeli halastóból rendszeresen leengedett víz is bevezethető, vagy kellően magas vízállás esetén a víz a Tisza felől is pótolható.

Ruzsa: a hulladékvíz is érték

A Homokhátságon fekvő Ruzsán mára a víz ritka kincsé vált, az egyre szárazabb tájban a belvízelvezető csatornák is sok éve üresek. A településen a természetes felszíni vízkészlet hiányával és a talajvíz süllyedésével kell szembenézni, amit az egyre melegebbé és szárazabbá váló éghajlat tetéz. Ebben a helyzetben minden csepp víz számít: a szennyvíztisztítóból kikerülő napi átlag 150 m³ tisztított szennyvíz, valamint az új ivóvíztisztítóból elfolyó 10-20 m³/nap technológiai víz is értékes erőforrás. A LIFE projektben mindkettő visszatartására készült megoldás. A szűrkevezéket többé nem engedik

elfolyni a csatornába, hanem egy-egy kis tóba gyűjtik össze, majd egy második medencébe juttatva beszívároztatják a talajba. Emellett egy kisebb belvízelvezető csatornára egyszerű,

fából épült zárások kerültek, hogy ha mégis beköszöntene egy csapadékosabb időszak, a víz ne folyjon el a területről, hanem a parti legelőn terüljön szét.

Tiszatarján: tájgazdálkodás a hullámtéren

Tiszatarján a Borsodi-ártérhez tartozik, sorsa szorosan a Tiszához kötődik. A folyó szabályozását követően a vizesélőhelyek lecsapolása, a szántóföldi gazdálkodás terjedése a hullámtéren, a szárazodás erősödő hatása, majd az állattartás visszaszorulása miatt az ártéren özönnövények (például a gyalogakác) uralkodtak el. Néhány évvel ezelőtt a WWF Magyarországgal együttműködve Tiszatarjánban kialakítottak egy fenntartható ártéri gazdálkodási modellt, amely megoldást jelentett a gyalogakác visszaszorítására. Az özönnövénytől megtisztított terület egy részén szürkemarhák és vízibivalyok legelnek. Az éghajlatváltozás következtében azonban a hosszú, száraz évek alatt még a vízibivalyok élőhelyéül szolgáló, hullámtéri kubikgödrökből kialakult tavak is szinte kiszáradtak. A visszatérhető vízkészletek növelése érdekében a gödröket most egy újabb medencével bővítették, a partokon pedig természetes rézsúkat alakítottak ki. A projekt keretében épült egy stég is, ahonnan a látogatók közelről figyelhetik meg a bivalyokat. Hamarosan megnyílik az ökoturisztikai vonzerőt jelentő, szabadon látogatható Vízibivaly tanösvény is.

A hulladékmentesség a 21. század kihívása

A cél olyan eszközöket adni a fiatalok kezébe, amikkel ők is el tudnak indulni a környezettudatosság útján

A Kompakt Slovakia Polgári Társulás komáromi központtal dolgozik, a legfontosabb küldetésüknek a környezettudatosságra nevelést, a hulladékmentesség megteremtését tartják. Röviden összefoglalva, ez a 21. század kihívása.

A Földet elborítja a szemét, hiszen rengeteget termelünk belőle. A szlovákiai törvények is igyekeznek jogszabályokkal rávenni az embereket a kevesebb szemét „produkálására”, legújabb példának a konyhai lebomló hulladék szelektálásával, hogy ezzel az önkormányzatoknak adnak plusz feladatokat, az már más kérdés.

Interjúnkban arra voltunk a leginkább kíváncsiak, hogy mennyire lehet hulladékmentesen élni, ezzel csökkenteni nem csak a szemetet körülöttünk, hanem a költségeket is, amelyek a hulladék elszállításával függenek össze.

Tudjuk, egyre több olyan szervezet van, amelynek elsődleges célja a környezetvédelem, a Kompakt Slovakia Polgári Társulásnak is ez a legfontosabb célkitűzése, de tevékenységük nem abban merül ki, hogy bizonyos időközönként szemétszedési akciót szerveznek, hanem nevelni is akarnak. Szegi Aranka, a szervezet vezetője szerint fontos,

hogy már kisgyermek korban kezdjük el a nevelést.

Az iskolákban a pedagógusoknak nincs kapacitása és lehetősége arra, hogy kellő mennyiségű időt szánjanak a környezettudatos életmódra való nevelésre. Ezért elkezdtünk előadásokat tartani az iskolákban. Interaktív előadásokról van szó, amelyek során igyekszünk érdekes információkkal szolgálni a gyerekeknek. Felvetjük a problémákat, amikre aztán megoldásokat keresünk. Alapiskolákba és középiskolákba egyaránt járunk. Azt szoktam mondani a gyerekeknek, hogy ne az egész világot akarjuk megmenteni, elég, ha a saját környezetünkkel foglalkozunk. A célunk, hogy olyan eszközöket adjunk a fiatalok kezébe, amikkel ők is el tudnak indulni a környezettudatosság útján.

Mit jelent pontosan a környezettudatosság?

Azt tapasztaljuk, hogy sok ember kö-

vánják népszerűsíteni. Részt veszünk különféle rendezvényeken, idén sajnos kevés ilyen volt. A rendezvényeken, információs sátrakkal jelenünk meg, ahol lehetőség van beszélgetni, megvitatni egy-egy témát.

A középkorúakat és idősebbeket nehezebb megfogni. Azt tapasztalom, hogy nehezebben mondanak le a megszokott dolgokról. Velük másképp közelítjük meg a témát, mint a fiatalokkal. Viszont itt is vannak kivételek, akik érdeklődnek.

Nagyon fontos, hogy nem szabad sietni. Nem kell egyszerre mindent megvál-

toztatni. Fontos, hogy csak akkor vesszünk be új dolgokat, amikor a meglévőket már természetesnek vesszük.

Hogy érthetőbb legyen, mondjunk példákat.

A jelenlegi koronavírusos helyzetben például: a szájmaszk mellé odakészíthetünk egy vászontáskát is, így induláskor vihetjük magunkkal a boltba, így elkerülhetjük a sok műanyag táska használatát. A következő és nagyon egyszerű dolog a kulacs használata, műanyag flakon helyett. Ennek például van is egy „kampánya”, 2011-ben indí-

telezi el magát a környezetvédelem ügye mellett, de ismereteik és tetteik alapján nem mind nevezhetők környezettudatosnak. A környezettudatosság a bioszféra állapotával és az emberi populáció környezetével kapcsolatos tájékozottságot, érzékenységet és tudatos felelősségvállalást kifejező fogalom. Alapvetően a környezettudatosság tettekben mutatkozik meg, amikor az ember döntéseinél a környezeti hatásokat is figyelembe vesz, csak kisebb példákat mondanék: az energiatakarékos villanygömbök használata, autó helyett a kerékpáros közlekedés, vagy a szelektív hulladékgyűjtés.

Mivel lehet megszólítani az embereket? Kiket lehet leginkább befolyásolni, hogy környezettudatosan éljenek?

Nemcsak a gyerekeket, hanem minden korosztályt szeretnénk megszólítani. A témában különféle jelennek meg, amik a környezetvédelem fontosságát kí-

tották el Ausztráliában a műanyagmentes júliust. A programnak az a lényege, hogy ne vegyenek körbe bennünket az egyszer használatos műanyagok. Ez a kihívás nagyon jó propagációja a környezettudatosságnak. De ha csak a júliusban élünk tudatosan, az nagyon kevés.

Több programnak is kezdeményezői, résztvevői vagytok, ilyen a Fogadj

örökbe egy fát, vagy a 480 elnevezésű program. Mi ezeknek a lényege?

A 480 elnevezésű kezdeményezés a hulladék mennyiségének csökkentésével foglalkozik, Komárom városával közösen szervezzük, ez egy felvilágosító kampányt. A program célja a fogyasztás csökkentése, ha fogyasztásról van szó, az emberek többsége az élelmiszerre gondol, ami nem teljesen alaptalan, hiszen abból pazarolunk

a legtöbbet. A kommunális hulladék egyharmada étel. Rengeteg fölösleges holmink van, ruhák, cipők, alig használt konyhai gépek, elektromos eszközök, játékok. Az élelmiszerláncoknál és multiknál sok ember azon dolgozik, hogy úgy csomagolják és úgy helyezék el az árut, hogy azt a legtöbb ember észrevegye, és megvegye. A multik támogatása helyett vásároljunk inkább a helyi termelőktől, helyi manufaktúrákból vagy másodkézből.

Tavaly indítottunk el egy „Fogadj örökbe egy fát” elnevezésű projektet, aminek keretén belül száz darab fát sikerült örökbe adnunk. Ennek az a lényege, hogy az emberek megértsék, nem elég csak elültetni egy fát, gondoskodni is kell róla. A hangsúly tehát a felelősségvállaláson van. Ugyanis az sem mindegy, hogy milyen fát és hova ültetünk.

A környezetvédelem szempontjából fontos az újrahasznosítás és a szelektálás, de ez még nálunk gyerekcipőben jár.

Szlovákiában az újrahasznosítás aránya tíz-húsz százalék, miközben ötven százaléknál kellene tartanunk. Nehéz egyik napról a másikra megváltoztatni mindent. De! Elég egyszerre csak egy új szokást bevezetni az életünkbe, majd, amikor már szokássá vált, jöhet a következő. Nem kell, hogy valaki rögtön hulladékmentes legyen, de valahol el kell kezdeni. Szlovákiában kevés újrahasznosításra szakosodott üzem van, és a meglévők sem működnek zökkenőmentesen. Gyakran járunk komposztálóba, szemételepekre, gyűjtőudvarokba, élelmiszer-feldolgozóba. Figyeljük a kukásautót, és dokumentáljuk, lefényképezzük, hogyan működik a hulladékgazdálkodás. Látjuk, gond van az osztályozottan gyűjtött nyersanyagok eladásával, a műanyag és a papír nagy hányadát nem hasznosítják újra.

A palackos víz fogyasztása is gyakoribb a kellenél, de amíg van rá kereslet, addig kínálni is fogják. Megoldást jelenthetnének a víztisztító rendszerek, és ezeknek egy év alatt megtérül az áruk. A Kárpát-medencében, tiszták és jó minőségűek az ivóvizek, nem kellene flakonos vizet vásárolnunk. A fogyasztásunk csökkentéséhez józan paraszti észre lenne szükség, mert mindenkinek mindent elhiszünk, és elképesztően sok kacatot halmozunk fel

A nemzetiségek kölcsönös megismertetése a cél

Obr. 9 Logó divadiel

Cielom občianskeho združenia *Bratislavské rožky (Pozsonyi Kifli Polgári Társulás)* je ochrana historických a kultúrnych hodnôt Bratislavy, podpora súčasného umeleckého a kultúrneho života mesta, posilnenie lokálpatriotizmu a šírenie dobrého mena Bratislavy.

Jednou z najvýznamnejších umeleckých dielní maďarského folklórneho hnutia a umeleckého života Maďarov na Slovensku je tanečné divadlo *Iffjú Szívek*. Najväčším prínosom telesa je prezentácia tradičnej hudobnej a tanečnej kultúry Karpatskej kotliny ako spoločenskej hodnoty prostredníctvom divadelných predstavení doma i v zahraničí. Významnú časť práce venuje divadelnému spracovaniu tradičného ľudového tanca a ľudovej hudby Maďarov na Slovensku. Tradičná prezentácia hudby, tanca a krojov sa prelína aj produkciami nábádajúcimi k premýšľaniu a pochopeniu zložitejších spoločenských javov.

Na území Slovenska sa nachádzajú dve divadlá hrajúce v maďarskom jazyku, a to *Divadlo Thália (Thália Színház)* v Košiciach a *Jókaiho divadlo* v Komárne (*Komáromi Jókai Színház*). Prezentácii folklóru Maďarov žijúcich na Slovensku sa venuje *Komornó folklórny súbór* –

kisebbség

■ Do slovníčka

hungarikum – týmto slovom sa označujú také produkty, ktoré sú unikátne a charakteristické len pre Maďarov. Medzi hungariká patria prastaré maďarské plemená zvierat alebo druhy rastlín, produkty maďarského ľudového umenia, kultúry, hudby, jazyka, literatúry, ako aj diela známych maďarských osobností. Známymi hungarikami sú napríklad „malý kráľ pustý“ psík puli, Herendi (porcelán aristokracie), Rubikova kocka či vyšívané Matyó (*Matyó hímzés*).

Obr. 11 Pstik Pulí

Nemzeti kisebbségek – ismerkedjünk meg (Národnostné menšiny – zoznámme sa) címmel az Állami Pedagógia Intézet (ŠPÚ) gondozásában jelent meg október végén egy új tankönyv, amely segédanyagként szolgál majd a szlovákiai pedagógusoknak.

A publikáció kiegészítő tananyag céljából készült az iskolák számára, tanítási nyelvtől függetlenül, hogy a diákok megismerjék a Szlovákiában élő kisebbségek történelmét, kultúráját és hagyományait - nyilatkozta a kiadvánnyal kapcsolatosan Filip Monika oktatásügyi államtitkár.

Az Állami Pedagógiai Intézet szakemberekkel együttműködve állította össze a Nemzeti kisebbségek – ismerkedjünk meg című kiadványt, amely a Szlovákiában élő nemzeti kisebbségek, a bolgár, cseh, morva, horvát, magyar, német, lengyel, orosz, ruszin, roma, szerb, ukrán és zsidó kisebbségek történelmét és életét mutatja be.

„A kiadvány a pedagógusoknak segéd oktatóanyagként készült az általános iskolákba, de szolgálhat inspiráló anyagként is a diákok oktatására. A publikáció azzal a céllal lett kiadva, hogy bár behatárolt terjedelemben, de bemutassa a történelmi összefüggéseket a mai Szlovákia területén élő

kisebbségekről. Jelenleg az Állami Pedagógiai Intézet honlapján érhető el. Készül a nyomtatott formája is, amelynek befejező munkálatainál tartunk. Egy példányban fogjuk eljuttatni az általános iskolákba. Dolgozunk a kiadvány magyar nyelvű verzióján is. Úgy véljük, hogy a publikáció hozzásegíti a diákok ismeretét arról, hogy a Szlovák Köztársaságban tizenhárom nemzeti kisebbség él, amelyek bár sok mindenben eltérnek, de sokkal több bennük a közös. Erre kell véleményünk szerint építeni. A visszajelzések szerint, amelyek eljutottak hozzánk, az iskolákon pozitív fogadtatásra talált a kiadvány” – nyilatkozta lapunknak PhD. Jozef Facuna, PhD., az Állami Pedagógiai Intézet munkatársa.

A téma összetettségére való tekintettel a kiadvány a legfontosabb információkat tartalmazza csak, és nem ad választ Szlovákia történelmével kapcsolatosan felmerülő minden kérdésre. Csupán áttekintést nyújt arról, hogy milyen nemzeti kisebbségek élnek az

országban, bemutatja az őket jellemző legérdekesebb történeket, történelmüket és jelenlegi életüket, szokásait. A könyv célja olyan új ismeretekkel szolgálni, amelyek elősegíthetik az itt élő nemzetek kölcsönös megismerését, megértését, és tiszteletben tartását – olvashatjuk a tankönyv előszavában.

Hat oldalon, három tematikus részben – múlt, jelen, szokások és népi hagyományok – kerülnek bemutatásra az országban élő nemzeti kisebbségek olyan szerzőktől, akik maguk is az adott kisebbség szakemberei, képviselői. A magyarokat bemutató rész szerzője Radi Anita, történész, a madari.sk oldal egyik szerzője.

A magyar kisebbséget bemutató fejezetben különböző legendák, történetek és érdekességek bemutatásán keresztül ismerhetik meg a szlovák tanulók, hogy mikor és hogyan érkeztek a magyarok a mai Szlovákia területére. A magyarok bejövetelét és az államalapítást mutatja be elsőként a magyarokról szóló történelmi rész. Ennek kapcsán az illusztrációs ábrák közt feltűnik Szent István képe is.

A további részekben ismerteti a szerző azt is, hogy a Magyar Királyság idején mennyi olyan magyar született, élt vagy tevékenykedett Felvidéken, akik ma a magyar történelem elismert személyiségei közé tartoznak. Közülük kiemeli Balassi Bálintot, Pázmány Pétert, Baross Gábort és Rákóczi Ferencet.

A képek között feltűnik még Feszty Árpád Magyarok bejövetele című festménye, a kassai Rodostói ház, a csúzi Panoptikum és a turul is, mint ősi totemállatunk. A magyarok múltját tárgyaló rész a trianoni diktátummal kapcsolatos eseményekkel, a reszlovakizációval, a kitelepítésekkel, a magyar települések szlovákra való átnevezésével és a pozsonyi csatával is foglalkozik.

Falath Zsuzsanna muzeológus, aki a közelmúltban kiállt a felvidéki magyarok és a történelmi igazság mellett úgy véli, hogy a magyarokat ismertető történelmi rész jó alapokkal szolgálhat egy szlovák gyermek számára.

A történelmi áttekintés 20. századi részénél kiemelttem volna a Cseh megszállást, amikor a csehek és szlovákok

könyörtelen és embertelen tetteket követték el a magyarokkal szemben. Az ilyen események felemlítése lenne hivatott arra, hogy elkezdje lebontani a szlovák társadalomban azt a hamis mítoszt, hogy a magyarság ezeréves elnyomás alatt tartotta a szlovákokat, holott a felvidéki magyarság a huszadik században sokkal többet szenvedett, mint a szlovákok több száz éven keresztül a Magyar királyság területén – nyilatkozta, és pozitívként kiemelte, hogy a könyv foglalkozik a Beneš-dekrétumokkal és a kitelepítésekkel.

A felvidéki magyarság napjait bemutató részből a diákok tudomást szerezhetnek arról, hogy jellemzően Dél-Szlovákiában él a magyar kisebbség, megismerhetik a magyar közösség városközpontjait, mint Dunaszerdahely, Komárom vagy Rimaszombat. A továbbiakban az olyan magyar kulturális szervezetekről esik szó, mint a CSEMADOK vagy az Ifjú Szívek, olyan országos kulturális rendezvényekről és versenyekről, mint a Duna Menti Tavasz, a Tompa Mihály Országos Verseny, vagy a Gombaszögi Nyári Tábor, valamint olyan felvidéki intézmények kerülnek bemutatásra, mint a Fórum Kisebbségkutató Intézet, a Selye János Egyetem, és megemlítik a DAC futballklubot is.

A Szlovákiában élő magyarok jelenét bemutató részben a fényképek közt Grendel Lajost fedezhetjük fel, valamint a Ghymes együttes, a Thália és a Jókai színházak logóit, és bemutatásra kerül a hungarikumok fogalma is. Továbbá leírják ismertebb nemzeti ünnepeinket. A népszokások közül a karácsonyi, újévi és húsvéti ünnepek népi hagyományai és a népviseletek közül a bényi kurtaszoknya, valamint az ismert magyar ételek közül a gulyás és a szaloncukor kerültek bemutatásra.

A Szlovákiában élő másik legnépesebb nemzetiséget, a romákat is tárgyalja a kiadvány. A romákat taglaló fejezet Ravasz József főiskolai docens, romológus véleménye szerint néhány időrendi eltérés fedezhető fel. Mindemellett úgy véli, hogy a benne szereplő kodifikált roma nyelv valamennyi roma népcsoport számára idegen.

A tény, amely fel van tüntetve a könyvben, hogy a tanulók továbbtanulási sikereit kizárólag az anyanyelvük akadályozza, nem helytálló. Köztu-

Magyarok néprajzi menüje

Obr. 7 Lajos Grendel (1948 – 2018)

Spisovateľ a publicista, vysokoškolský pedagóg, významný predstaviteľ maďarskej literatúry na Slovensku. Je nositeľom viacerých ocenení za literárnu prácu, medzi inými je to Cena Imre Madácha, Cena Józsefa Attila a Kossuthova cena.

Obr. 8 Ghymes

dott, hogy nem csak a roma nemzetiségű tanulók végzik tanulmányaikat anyanyelvüktől eltérő, állam vagy más nyelven, mégsem alapiskolai végzettséggel fejezik be tanulmányaikat. A roma személyiségek felsorolása, tudatos kihagyása, felületes adatgyűjtésre vall. Úgy vélem a kultúra területén nem elég csak a zenéről, táncról kiemelten említést tenni. Hiányoznak a képzőművészek, írók, népzene kutatók. Ugyanazt a hiányosságot vélem felfedezni a romák jelenlegi helyzetét taglaló részben is. A mélyszegénység leírásával ellensúlyban, nincs feltüntetve az egyre sikeresebb roma intelligencia példája sem. Továbbá a második és a harmadik roma törzshöz tartozó magyar ajkú romákról (romungró) és az oláh romákról (vlachiko rom) egy mondatban tesznek említést, holott a roma össznépszerűség

Zo súčasnosti...

Bude vás zaujímať

Pôvod slova Maďar. Podľa stredovekých kroník pochádza slovo Maďar z názvu jedného zo siedmich maďarských kmeňov nazývaného *Megyer*, do ktorého patrili aj knieža Arpád. Tento názov sa objavuje aj v arabských kronikách z 9. storočia vo forme *madšar*.

Maďari sú najpočetnejšou národnosťou menšinou na Slovensku. Maďarské obyvateľstvo sa sústreďuje na územie južného Slovenska. Za centrá Maďarov sa pokladajú mestá Rimavská Sobota (*Rimaszombat*), Komárno (*Komárom*) a Dunajská Streda (*Dunaszerdahely*). Podľa jednotlivých oblastí, ktoré Maďari na Slovensku obývajú, môžeme tunajších Maďarov rozdeliť aj do niekoľkých etnografických skupín (napr. *Palóci/Palócok*; *Žitnoostrovčania/Csallóköziek*; *obyvateľia Matúšovej zeme/Mátyusföldiek*; *Medzibodrožia/Bodrogköziek*).

Maďari na Slovensku kladú veľký dôraz na zachovanie jazyka, kultúry a histórie svojich predkov. Medzi najvýznamnejšie kultúrne podujatia patria: celoštátna súťažná prehliadka v tvorbe detských divadelných a bábkarských súborov a sólistov v maďarskom jazyku *Podunajská jar* (*Duna Menti Tavasz*), najväčšia letná kultúrna akcia organizovaná pre maďarskú mládež žijúcu na Slovensku v Gombaseku (*Gombaszögi Nyári Tábor*), v rámci ktorej sa organizujú kultúrne programy a koncerty, ako aj takzvaná „otvorená univerzita“ (*szabadegyetem*), kde sa rozoberajú aktuálne politické a spoločenské otázky. História letného tábora siaha do roku 1920, keď existovala vo forme letného tábora pre maďarskú mládež žijúcu v Československu.

felét képezik. Sajnálattal jegyzem meg, hogy az írás csak a közvélemény számára eddig is nyilvánvaló tényeket közli a nemzetiségről, azokat is hiányosan nyilatkozta Ravasz József.

A megjelent tankönyv a Szlovákiában élő tizenhárom kisebbségről nyújthat segítséget a tanároknak, hogy egyes tanórák keretében bővíthessék a szlovák általános iskolák diákjainak tudását. Az elektronikusan elérhető könyv a 2016 – 2020-as időszak, a nemzeti kisebbségek és etnikai csoportokhoz tartozó személyek jogait védő akcióterv feladataiból adódóan került kiadásra.

Beke Beáta

Forrás: magyarnemzet.hu, statpedu.sk, ma7.sk, madari.sk

Nemecká národnosť menšina

Zo súčasnosti...

Malá galéria osobností

Obr. 6 Rudolf Schuster (1934)

Prezident Slovenskej republiky. Vyrastal v Medzeve (nemecky Metzzenstein) neďaleko Košíc. Niekoľko rokov bol primátorom Košíc, po každej revolúcii (1989) bol predsedom Slovenskej národnej rady. V roku 1999 sa stal druhým prezidentom Slovenskej republiky. Túto funkciu vykonával do roku 2004. Rudolf Schuster je známy aj ako spisovateľ, v posledných rokoch však

Karpatskí Nemci aj v súčasnosti žijú rozptýlene v troch tradičných regiónoch. Najväčšia koncentrácia nemeckého obyvateľstva je v obciach Kunešov, Vyšný Medzev, Medzev a Chmeľnica pri Starej Lubovni. V mestskom prostredí najviac Nemcov žije v Bratislave.

Udalosti v roku 1989 priniesli karpatským Nemcom nové možnosti. V septembri roku 1990 si v Medzeve založili *Karpatskonemecký spolok na Slovensku* (KNS). Je to združenie občanov Slovenskej republiky, ktorí sú nemeckej národnosti, nemeckého pôvodu alebo je ich materinským jazykom nemčina, ako aj sympatizantov nemeckej menšiny na Slovensku a jej kultúry. Medzi jeho členmi je aj mnoho občanov SR, ktorí nemajú nemeckú národnosť. Sídlo KNS je v Košiciach. Hlavným cieľom činnosti KNS je predovšetkým obnovovanie a upevňovanie identity nemeckej menšiny na Slovensku. Spolok má viac ako 30 speváckych a tanečných skupín. V roku 1997 sa v rámci KNS založila záujmová skupina mládeže, ktorá pri Spolku pracuje dodnes.

Každá miestna skupina alebo región má bohatý kultúrny program. Najvýznamnejším podujatím Nemcov žijúcich na Slovensku je tradičný Sviatok kultúry a vzájomnosti, ktorý sa koná vždy v Kežmarku.

KNS vydáva časopis *Karpatenblatt* ako mesačník Nemcov na Slovensku. Jeho vydávanie má mimoriadny význam pre malú, v celej krajine roztrúsenú žijúcu nemeckú menšinu, pretože ako jediné nemecké noviny na Slovensku sú najdôležitejším informačným zdrojom o živote a činnosti v jednotlivých miestnych skupinách Spolku karpatských Nemcov.

Karpatskí Nemci majú aj svoj vlastný erb. Tento pozostáva z erbu miest Bratislava, Kremnica a Kežmarok, ktoré symbolizujú tri Nemcami osídlené oblasti na Slovensku, a zo slovenského dvojkríža na trojvrší.

A Tt. 79/2015. számú törvénye A HULLADÉKOKRÓL és egyes törvények módosításáról és kiegészítéséről

A hulladékgazdálkodási törvény az elmúlt hónapokban több alkalommal is módosították. A legnagyobb újdonság, amely a legnagyobb változást hozza az önkormányzatok életében a 2021. január elsején hatályba lépő a biológiailag lebomló konyhai hulladék kezeléséről a 81. § tárgyalja több ponton. Ennek elemzésével lapunk több cikkében is foglalkozunk. A törvény pontos szövegét a módosításokkal együtt lapunk utolsó oldalain olvashatják.

A lapban közöljük a törvényben végrehajtott módosításokat, azokat a paragrafusokat, amelyekben változás történt.

A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsa az alábbi törvényt hozta meg:

81. § A háztartási hulladék és építési törmelék kezelése

(1) A háztartási hulladék kezeléséért felelős

- a) a község, amennyiben
  1. vegyes háztartási hulladékról és osztályozottan gyűjtött háztartási hulladékról,
  2. más forrásból származó vegyes hulladékról,
  3. építési törmelékről van szó,
- b) a hulladékbirtokos természetes személy – vállalkozó és a jogi személy, amennyiben

1. más forrásból osztályozottan gyűjtött hulladékról van szó, melyre nem vonatkozik a kiterjesztett gyártói felelősség,
2. elektrohulladékról, használt elemekről és akkumulátorokról van szó,
3. más forrásból származó csomagolá-

sokból szétválasztottan összegyűjtött hulladékról és más forrásból származó csomagolásjellegű szétválasztottan összegyűjtött hulladékról van szó.

(2) A vegyes háztartási hulladék, beleértve az osztályozva gyűjtött háztartási hulladékot a Hulladékkatalógus szerint a 20. csoportba tartozik. A más forrásból származó vegyes hulladék és osztályozva gyűjtött hulladék, mely a hulladék jellegéből és összetételéből kifolyólag hasonlít a háztartási hulladékhoz, a Hulladékkatalógus szerint a 20. csoportba tartozik.

(3) A vegyes háztartási hulladék gyűjtődényének költségeit az eredeti hulladékbirtokos viseli. A község általános érvényű helyi rendeletben határozza meg ezen költségek nagyságát és beleépíti azokat a helyi háztartási hulladék- és építéstörmelék-illetékbe, vagy meghatározza a térítés más módját.

(4) A háztartási hulladék összetevőinek osztályozott gyűjtésére szolgáló gyűj-

tőedények biztosításának költségeit, amennyiben azokra a kibővített gyártói felelősség elve vonatkozik, a megkülönböztetett termék gyártója, az illetékes gyártói felelősségi szervezet vagy harmadik személy viseli.

(5) A háztartási hulladék összetevőinek osztályozott gyűjtésére szolgáló gyűjtőedények és komposztárolók biztosításának költségeit, amennyiben azokra a kibővített gyártói felelősség elve nem vonatkozik, a község viseli és beépítheti azt a helyi háztartásihulladék- és építéstörmelék-illetékbe. A község általános érvényű rendeletben más költségterítési módot is meghatározhat a gyűjtőedények és a biológiailag lebomló kommunális hulladék kezelésére szolgáló komposztárolók esetében.

(6) Tilos

a) a község által vegyes háztartási hulladék gyűjtésére kijelölt gyűjtőedényekbe mást, mint vegyes háztartási hulladékot elhelyezni, és a háztartási hulladék összetevőinek osztályozott gyűjtésére szolgáló gyűjtőedényekbe mást, mint azon háztartásihulladék-összetevőt elhelyezni, melyre a gyűjtőedényt kijelölték,

b) a háztartási hulladék osztályozottan összegyűjtött elemeit, melyekre a kibővített gyártói felelősség elve vonatkozik, és a biológiailag lebomló osztályozott háztartási hulladékot hulladéklerakón elhelyezni, kivéve az utóválogatást követően fennmaradó hasznosíthatatlan részeket,

c) a háztartási hulladék osztályozottan összegyűjtött, a megkülönböztetett hulladékaramba tartozó összetevőnek gyűjtése hulladékgyűjtő létesítmény nélkül olyan személynek, aki nem teljesíti a jelen törvényben előírt követelményeket.

(7) A község a 14. § (1) bekezdésében megszabott kötelelességeken kívül köteles még

a) biztosítani a területén keletkezett vegyes háztartási hulladék gyűjtését és szállítását annak hasznosítása vagy ártalmatlanítása céljából a jelen törvénnyel összhangban, beleértve a községi vegyes háztartásihulladék-gyűjtési rendszernek megfelelő gyűjtőedények biztosítását,

b) biztosítani az alábbi esetekben az osztályozott gyűjtés bevezetését és megvalósítását:

1. biológiailag lebomló konyhai hulladék, kivéve azt, amelynek birtokosa

természetes személy-vállalkozó vagy jogi személy, mely közétkeztetési létesítményt(109) üzemeltet (a továbbiakban csak „konyha üzemeltetője”) [83. § (1) bek.],

2. háztartási ételajok és zsírok, valamint

3. biológiailag lebomló kerti és parki hulladékok, beleértve a temetői hulladékokat is,

c) biztosítani az osztályozott gyűjtés bevezetését és megvalósítását a háztartási hulladékon belül a papír, a műanyag, a fémek, az üveg és a kartonpapír alapú, többrétegű társított anyagok esetében,

d) lehetővé tenni az elektroberendezések és a hordozható elemek és akkumulátorok gyártójának, az illetékes harmadik személynek vagy az illetékes gyártói felelősségi szervezetnek, hogy saját költségükre

1. a község területén bevezessék és működtessék az elektromos hulladék, a használt hordozható elemek és akkumulátorok osztályozott gyűjtését a háztartásokból,

2. a szükséges mértékben kihasználhas-
sák ezen célból a háztartási hulladék-
gyűjtés létező létesítményeit,

e) lehetővé tenni a csomagolóanya-

gok gyártói felelősségi szervezetének, hogy saját költségre megvalósítsa a háztartási hulladékon belüli osztályozott gyűjtést azon összetevők esetében, melyekre a kibővített gyártói felelősség vonatkozik, mégpedig a vele megkötött szerződés alapján; a (22) bekezdés rendelkezései változatlanul érvényesek,

f) a gyártói felelősségi szervezet kérésére adatot szolgáltatni a 28. § (5) bekezdése d) pontjának második alpontja szerint,

g) szükség szerint, de évente legalább kétszer biztosítani a nagy méretű hulladék, az építési törmelék egy természetes személyre számított legalább 1 m³-ének gyűjtését és elszállítását, ha a községben nem vezették be ennek mennyiségi gyűjtését, valamint a háztartási hulladékból szelektíven ki-
gyűjtött, veszélyesanyag-tartalmú összetevők elszállítását hasznosítás vagy ártalmatlanítás céljából; nem vonatkozik mindez arra a községre, melynek 5 000 főnél kevesebb lakosa van és a területén gyűjtőudvar található,

h) honlapján közzétenni a háztartási hulladék teljes kezelési rendszerének a részletes és közérthető leírását, beleértve a községi osztályozott gyűjtését,

valamint a község területén keletkező hulladék létrejöttének megakadályozását elősegítő konkrét intézkedéseket,
i) szükség szerint, legalább évente egyszer tájékoztató kampányt biztosítani a biológiailag lebomló kommunális hulladék elkülönített gyűjtésének növelése céljából.

(8) A község általános érvényű helyi rendeletben a hulladékgazdálkodási hierarchiával összhangban szabályozza
a) a vegyes háztartási hulladék és építési törmelék kezelésének részleteit,
b) a háztartási hulladék gyűjtésének és elszállításának módját,
c) a biológiailag lebomló háztartási hulladék kezelésének részleteit,
d) a biológiailag lebomló konyhai hulladék és a vendéglői konyhaüzemeltetők hulladékának kezelését,
e) a háztartási hulladék osztályozott gyűjtésének módját és feltételeit, elsősorban

1. az elektromos hulladék gyűjtését a háztartásokból,
2. a csomagolási hulladék és a vele együtt összegyűjtött csomagolásszerű termékek hulladékainak gyűjtése
3. a használt hordozható elemek és ak-

kumulátorok, gépkocsielemekek és -akkumulátorok gyűjtése,

4. állatgyógyászati és humán gyógyszerek fel nem használt maradékainak, valamint gyógyászati segédeszközöknek a gyűjtése természetes személyektől,
5. étkezési olajok és zsírok gyűjtése,
- f) nagyméretű hulladékok és veszélyes anyag-tartalmú háztartási hulladékok gyűjtésének módját,
- g) a hulladék gumiabroncs visszagyűjtésének módját,
- h) az illegálisan lerakott hulladék bejelentésének módját,
- i) a gyűjtőudvar üzemeltetését,
- j) az építési törmelék gyűjtésének módját,
- k) a biológiailag lebomló konyhai hulladék gyűjtése be nem vezetése okait a háztartási hulladék osztályozott gyűjtése keretében, összhangban a (21) bekezdéssel.

(9) A háztartási hulladék birtokosa, az 1. bek. b) pontja szerinti tények kivételével köteles

- a) a község általános érvényű helyi rendeletével összhangban kezelni vagy bányai a hulladékkal,
- b) bekapcsolódni a községi háztartási

- hulladékgyűjtési rendszerbe,
- c) a háztartási hulladék községi gyűjtési rendszerének megfelelő gyűjtőedényeket használni,
- d) a vegyes háztartási hulladékot, a háztartási hulladék osztályozottan gyűjtött összetevőit és az építési törmelék a gyűjtésükre a község által kijelölt helyen lerakni és a háztartási hulladék községi gyűjtési rendszerének megfelelő gyűjtőedényekben elhelyezni.

(10) A vegyes háztartási hulladék, az építési törmelék, ha a községben az építési törmelék mennyiségi gyűjtése bevezetésre került és a és biológiailag lebomló háztartási hulladék kezelésével kapcsolatos költségeket, a háztartási hulladék osztályozottan gyűjtött összetevőivel kapcsolatos költségeket, melyekre nem vonatkozik a kibővített gyártói felelősség elve, és a háztartási hulladék osztályozottan gyűjtött, de nem következetesen osztályozott, kibővített gyártói felelősség alá eső összetevőivel kapcsolatosan keletkező, az 59. § (8) bekezdése szerinti költségeket meghaladó többletkiadásokat a község fedezi a külön jogszabály szerinti (108) helyi háztartási hulladékért és építési törmelékért kivetett illetékből.

(11) A háztartási hulladék osztályozottan gyűjtött összetevőivel kapcsolatos költségeket, ha azok a megkülönböztetett hulladékáramba tartoznak, beleértve a hulladékudvarokon gyűjtött osztályozott hulladékot is, a megkülönböztetett termékek gyártói, harmadik személyek vagy a gyártói felelősség szervezetei viselik, amelyek az adott községben a megkülönböztetett hulladékáram kezelésért felelnek.

(12) A község a háztartási hulladék és építési törmelék helyi illetékének megszabásakor (108) a a háztartási hulladék és építési törmelék kezelésének valós községi költségeiből indul ki, beleértve a (10) bekezdés szerinti költségeket is. A helyi illetékbe a község nem számolhatja be a (11) bekezdés szerinti költségeket. A háztartási hulladék és építési törmelék helyi illetékéből származó bevételt a község kizárólag a háztartási hulladék és építési törmelék gyűjtésére, szállítására, hasznosítására és ártalmatlanítására fordíthatja.

(13) A község területén háztartási hulladékot – az üzemeltetőtől származó biológiailag lebomló konyhai és vendéglői hulladék kivételével – gyűjthet – mozgó

gyűjtéssel is – és szállíthat maga a község vagy az a személy, aki erre a tevékenységre szerződést kötött a községgel; ez a rendelkezés nem vonatkozik a viszsza gyűjtést végző forgalmazókra, a gyűjtőhelyek fenntartásával végzett használt hordozható elemek és akkumulátorok és elektromos hulladék gyűjtésére, valamint az egyéb forrásból származó hulladék elkülönített gyűjtésére.

(14) A szerződésnek a község és a között a személy között, aki a területén a háztartási hulladék összetevőinek osztályozott gyűjtését végzi papír, műanyag, fém, üveg és kartonpapír alapú kompozit csomagolás esetében, az általános kellékeken kívül tartalmaznia kell a község által az 59. § (8) bekezdése értelmében térített költségek megfizetési módját és feltételeit is.

(15) A község a (13) bekezdés szerinti szerződésben részletesen szabályozza a (13) bekezdésbe foglalt hulladékok gyűjtésének és szállításának feltételeit úgy, hogy az összhangban álljon a megye hatályos programjával és (8) bekezdés szerinti általános érvényű helyi rendeletével. A szerződést meghatározott időre kötik, általában öt évre, vagy meghatározatlan időre általában 12 hónapos felmondási határidővel.

(16) A községnek jogában áll megköve-

telni a szükséges tájékoztatást a 14. § (1) bek. f) és g) pontja szerinti kötelesek teljesítéséről a konyha üzemeltetőjétől, a háztartási hulladék birtokosától és az építési törmelék birtokosától vagy attól, aki a háztartási hulladékot vagy építési törmeléket kezeli a község területén.

(17) A konyha üzemeltetője, a háztartási hulladék birtokosa és az építési törmelék birtokosa vagy az, aki a községben a háztartási hulladékot vagy építési törmeléket kezeli, köteles a község kérésére valós és teljes adatokat szolgáltatni a háztartási hulladék és az építési törmelék kapcsán.

(18) Ha a község saját területén vagy a település egyes részein bevezeti a mennyiségi gyűjtést a vegyes háztartási hulladék esetében az összes háztartási hulladék-birtokosra vagy a háztartási hulladék-birtokosok valamely csoportjára vonatkozóan, köteles lehetővé tenni azon háztartási hulladék-birtokosnak, akiket ez a gyűjtés érint

a) a háztartási hulladék elszállítása időintervallumainak egyéni meghatározását a község által a (9) bekezdés d) pontja értelmében meghatározott helyről, miközben a más, mint biológiailag lebomló háztartási hulladék esetében ez az időintervallum 14 napnál hosszabb is lehet, vagy

b) a gyűjtőedény nagyságának megválasztását legalább három fajta közül, melyeket a község a (8) bekezdés szerinti általános érvényű helyi rendeletben határoz meg; ha olyan háztartási hulladék-birtokosokról van szó, akik ingatlan társtulajdonosai, vagy ha társasházakról van szó, a gyűjtőedény nagyságának meghatározása csak az összes hulladék-birtokos megállapodásával határozható meg, és ha ők nem tudnak megállapodni, akkor a község hoz döntést.

(19) Az a község, amelynek területén nem került bevezetésre a vegyes háztartási hulladék mennyiségi gyűjtése, külön kérvény alapján köteles mennyiségi gyűjtést bevezetni olyan jogi személynél vagy természetes személyvállalkozónál, aki igazolja, hogy

a) az általa kitermelt háztartási hulladék mennyisége pontosan mérhető,

b) a háztartási hulladék az elszállításig megfelelő módon be van biztosítva elvesztés, ellopás vagy másfajta nem kívánatos eltűnés ellen.

(20) A község bevezetheti az építési törmelék mennyiségi gyűjtését.

(21) A biológiailag lebomló konyhai hulladék háztartási hulladékból történő osztályozott gyűjtését nem kötelező a község azon részében, amely

a) biztosítja az ilyen hulladék energe-

तिकai hasznosítását az 1. sz. melléklet R1-es tevékenységével működő hulladékhasznosító létesítményben,
b) igazolja, hogy a háztartások 100 %-a komposztálja a saját hulladékát, vagy
c) igazolja, hogy a gyűjtést műszaki problémák teszik lehetetlenné városok történelmi városrészeiben vagy ritkán lakott területeken.

(22) A község a csomagolási hulladékok és a velük együtt gyűjtött, csomagolásszerű termékekből származó hulladékok kezelésére csak egyetlen csomagolási gyártói felelősségi szervezettel köthet szerződést legalább egy naptári évre szóló időszakokra.

(23) Amennyiben az, aki a községben a csomagolási hulladékok és csomagolásszerű termékek hulladékainak osztályozott gyűjtését végzi, nem köt szerződést a községgel az 59. § (4) bek. megfelelően a csomagolási gyártói szervezettel az 59. § (2) bek. alapján megkötött szerződés hatályba lépését követő 45. nap lejártáig és annak ellenére sem, hogy a háztartási hulladék osztályozott gyűjtésének finanszírozása a jelen törvény értelmében biztosítva van, a községnek jogában áll felmondani a szerződést a (13) bekezdésre vagy annak azon részére hivatkozva, amely alapján területén az osztályozott gyűjtés biztosításra került; a felmondási idő 45 nap és a felmondás kézbesítését követő napon kezd letelni.

(24) A község köteles lehetővé tenni annak, aki a konyha üzemeltetőjétől gyűjti, szállítja, hasznosítja és ártalmatlanítja a biológiailag lebomló konyhai és vendéglői hulladékot, annak költségeire és a község hatályos általános érvényű helyi rendeletével összhangban
a) területén bevezetni és üzemeltetni a biológiailag lebomló konyhai és vendéglői hulladék osztályozott gyűjtésének rendszerét,
b) az e cél eléréséhez szükséges mértékben a háztartási hulladék meglévő gyűjtőlétesítményeinek használatát.

(25) A község köteles a csomagolóanyagok gyártói felelősségi szervezetének, mellyel az 59. § 2. bekezdés szerinti szerződéses jogviszonyban áll, bejelenteni a vegyes és a háztartási hulladékból kitermelt csomagolóanyagok és a kommunális hulladékból kitermelt csomagolásjellegű, a községben az előző naptári évben osztályozottan összegyűjtött hulladék mennyiségét február 28-áig.

(26) Katonai körzetekben^{108a} a község feladatait és köteleseit a Szlovák Köztársaság Védelmi Minisztériuma látja el.

79/2015 - 302/2019 szerint 2021. január 1-től

I. cikkely

ELSŐ RÉSZ Alapvető rendelkezések

1. § A szabályozás tárgya

(1) A jelen törvény szabályozza
a) a hulladékgazdálkodás programdokumentumait,
b) a hulladékkezelés megelőzésének intézkedéseit,
c) a jogi személyek és természetes személyek jogait és köteleseit a hulladékkezelés megelőzése és a hulladékkezelés terén,
d) a gyártók felelősségének kiterjesztését,
e) a megkülönböztetett termékek és hulladékok kezelését,
f) a háztartási hulladék kezelését,
g) a hulladék országhatárokon átlépő mozgását,
h) a hulladékgazdálkodás informatikai rendszerét,
i) az államigazgatási hatóságok és települések jogköreit a hulladékgazdálkodási államigazgatásban,
j) a felelősséget a hulladékgazdálkodás területén hatályos kötelesek megsértéséért.

(2) A jelen törvény nem vonatkozik
a) a trágyára,¹⁾ szalmára vagy más természetes mezőgazdasági anyagra vagy erdészeti anyagra, melynek nincsenek veszélyes tulajdonságai, és a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban kerülnek felhasználásra külön jogszabályokkal^{1a)} összhangban, vagy ezen anyagokból történő energianyerésre olyan folyamatokkal vagy módokkal, amelyek nem károsítják a környezetet és nem veszélyeztetik az emberek egészségét,
b) a légszennyezést okozó anyagok kezelésére,²⁾
c) a szén-dioxid kezelésére, összegyűjtésére, szállítására és geológiai környezetben való tartós elhelyezésére külön jogszabályok szerint,³⁾
d) a nemesfémhulladék kezelésére,⁴⁾
e) a radioaktív hulladék kezelésére,⁵⁾
f) a leselejtezett robbanószerkezetek és gyár-

tási robbanószer-maradványok kezelésére,⁶⁾

g) a talajra (in situ), beleértve a ki nem termelt szennyezett földet és a földfelszínnel tartósan összekapcsolt építményeket,⁷⁾

h) a szennyezetlen talajra és más, építési munkálatok során kitermelt természetes anyagokra, amennyiben biztos, hogy az anyagot természetes formájában építkezési célra használják fel a kitermelés helyén,

i) a felszíni vizeken vízgazdálkodási, mederszabályozási vagy árvízvédelmi célból áthelyezett üledékekre, vagy árvíz és aszály következményeinek mérséklése, vagy talajrekultiválás céljából, amennyiben igazolható, hogy az üledéknek nincsenek veszélyes tulajdonságai a külön jogszabály mellékletében feltüntetettek szerint,⁸⁾

j) azon anyagokra, amelyek takarmányozási nyersanyag céljára szolgálnak külön jogszabály szerint^{8a)} és amelyek nem állati eredetű melléktermékekből állnak és nem tartalmaznak állati eredetű mellékterméket,

k) állati tetemek és azok részeinek kezelésére, ha más módon hullottak el, mint emberi fogyasztást megcélzó levágás útján, ideértve a járványos állatbetegségek leküzdése érdekében leölt állatok tetemeit, melyeket külön jogszabály szerint kell ártalmatlanítani,^{8b)}

(3) Ha külön jogszabályok⁹⁾ másként nem rendelkeznek, a jelen törvény vonatkozik

a) a bányászati hulladék kezelésére,¹⁰⁾
b) a hulladék derítőkben történő elhelyezésére,
c) az állati melléktermékek kezelésére, ideértve a külön jogszabályban¹²⁾ szabályozott feldolgozott termékeket,
d) a szennyvizekre és különleges vizekre.¹³⁾

(4) Ha a 3. bekezdés c) pontja szerinti állati melléktermékeket, ideértve a belőlük származó feldolgozott termékeket égetésre, hulladéklerakóban történő lerakásra, valamint biogáz- vagy komposztáló üzemen történő hasznosításra szánják, a jelen törvényt mindig kötelező érvényesíteni.

Értelmező rendelkezések

2. § Hulladék

(1) A hulladék olyan ingó tárgy vagy anyag, amelytől birtokosa megválna, megválni szándékozik vagy megválni

köteles a jelen törvénnyel vagy külön jogszabállyal összhangban.

(2) Nem hulladék

- a) az ingó tárgy vagy anyag, amely melléktermék,
- b) a speciális hulladék, amely elérte a hulladéklánc végső állapotát,
- c) a hulladék, amely újrahasznosítási előkészítő folyamaton esett át és megfelel a külön jogszabály szerint piacra vihető termék követelményének, vagy
- d) a háztartásban történő hasznosításra átadott hulladék.

(3) A hulladékáram hasonló tulajdonságú hulladékok csoportja, mely lehetővé teszi további közös kezelésüket.

(4) A melléktermék anyag vagy ingó tárgy, mely teljesíti az alábbi követelményeket:

- a) gyártási folyamat eredménye, melynek elsődleges célja nem ennek az anyagnak vagy tárgynak az előállítás,

b) a további felhasználása biztosított, c) közvetlenül felhasználható további, a szokásos ipari gyakorlattól eltérő feldolgozás nélkül,

d) az előállítási folyamat szerves részeként állítják elő,

e) további használata összhangban áll a jelen törvénnyel és a külön jogszabályokkal, melyek tartalmazzák a termékre, 15) a környezet- és egészségvédelemre vonatkozó összes követelményt annak konkrét használata szempontjából, és összességében a környezetet és az emberi egészséget hátrányosan nem érinti, f) megfelel a külön követelményeknek, ha ilyenek az anyag vagy a tárgy vonatkozásában külön jogszabályban meghatározásra kerültek, és

g) arra, hogy az anyag vagy ingó tárgy mellékterméknek tekintendő nem hulladéknak, megkapta a hozzájárulást, ha azt a 97. §1. bek. o) pontja megköveteli.

(5) A hulladékstátusz megszűnése az az állapot, amit a hulladék azáltal ér el,

hogy újrahasznosítási vagy reciklációs tevékenységen esik át és megfelel az alábbi követelményeknek:

a) az anyag vagy tárgy speciális célokra lesz felhasználható,

b) az anyagnak vagy tárgynak van piaca és piaci kereslete,

c) az anyag vagy tárgy megfelel a speciális célok támasztotta speciális technikai követelményeknek és teljesíti a különleges jogszabály 16) szerinti műszaki szabványokat, vagy összhangban áll más, hasonló jellegű műszaki specifikációval, melynek követelményei hasonlóak vagy szigorúbbak, mint a termékkel szemben támasztottak, és

d) az anyag vagy tárgy használata összességében nem okoz kedvezőtlen hatást a környezetre vagy az emberi egészségre.

(6) Biológiailag lebomló hulladék az a hulladék, mely aerob vagy anaerob úton biológiailag lebomlik, elsősorban az élelmiszer-hulladék, a papír- és kar-

tonhulladék, a parkokból származó és kerti hulladék.

(7) Biológiai hulladék a biológiailag lebomló, kertekből és parkokból származó hulladék, az élelmiszer-hulladék, a konyhai, irodai, vendéglői, nagykereskedelmi háztartási hulladék, az éttermi, étkeztetői és kiskereskedelmi tevékenységet folytató létesítményekben képződő hulladék, mely biológiailag lebomlik, valamint az élelmiszer-feldolgozó üzemekben képződő ezekhez hasonló hulladék.

(8) Biológiailag lebomló háztartási hulladék a biológiailag lebomló hulladék összes fajtája, mely besorolható a 20 Háztartási (Kommunális) hulladék [105. § 3. bek. b pont] csoportba.

(9) Veszélyes hulladék a külön jogszabály mellékletében meghatározott veszélyességi jellemzők legalább egyikével rendelkező hulladék.

(10) A hulladék, mely nem veszélyes hulladék, olyan hulladék, melyre a 9. § rendelkezése nem vonatkozik.

(11) Élelmiszerhulladék mindenfajta élelmiszer, mely hulladékká vált.

3. §

A hulladék kezelése és a vele kapcsolatos tevékenységek

(1) A hulladékgazdálkodás a hulladék-képződés megelőzésével és korlátozásával, illetve a hulladék környezeti veszélyességének csökkentésével, továbbá a hulladék jelen törvény szerinti kezelésével kapcsolatos tevékenységek összessége.

(2) A hulladékkezelés a hulladék gyűjtése, szállítása, hasznosítása, beleértve az osztályozást, és ártalmatlanítást, ideértve az ilyen műveletek felügyeletét és a hulladékártalmatlanító létesítmények utógondozását, valamint tartalmazza a kereskedői vagy közvetítői tevékenységet is.

(3) A hulladék tárolása a hulladék ideiglenes elhelyezése valamely hulladék-hasznosítási tevékenység elvégzése vagy a hulladék ártalmatlanítása előtt olyan létesítményben, ahol a hulladékot hasznosítják vagy ártalmatlanítják.

(4) Hulladék gyűjtése a hulladék ideiglenes elhelyezése a hulladék termelőjénél a további kezelés előtt, mely nem tekinthető hulladékártalmatlanításnak.

(5) A hulladékgyűjtés a hulladék összegyűjtése más személyektől, ideértve annak előzetes osztályozását és a hulladék ideiglenes elhelyezését a hulladékfeldolgozó létesítménybe történő elszállítás céljából.

(6) A hulladékfelvásárlás hulladékgyűjtés, amennyiben a hulladék átvételét jogi személy vagy természetes személy-vállalkozó végzi egyezményes áron vagy más ellenérték nyújtása fejében.

(7) A hulladék osztályozása a hulladék összetevőinek hulladékfajták, -kategóriák vagy más szempontok szerinti különválasztása, mely a szétválasztást követően önálló hulladéktípusként sorolható be.

(8) Az osztályozotthulladék-gyűjtés az

osztályozott hulladék gyűjtése.

(9) A hulladék kezelése olyan fizikai folyamat, hőkezelési folyamat, vegyi folyamat vagy biológiai folyamat, beleértve a hulladék osztályozását, mely megváltoztatja a hulladék tulajdonságait annak érdekében, hogy csökkenjen annak a mennyisége vagy csökkenjenek a veszélyes tulajdonságai, könnyebbé váljon a vele való bánás vagy javuljon a hasznosíthatóságának a feltételei.

(10) A hulladék újrahasználatra történő előkészítése ellenőrzéssel, tisztítással vagy javítással végzett hasznosítási művelet, amelynek során a hulladékká vált terméket vagy alkatrészét előkészítik arra, hogy bármilyen egyéb előkezelés nélkül újrahasználható legyen.

(11) A hulladék újrafeldolgozása hasznosítási vagy ártalmatlanítási művelet, ideértve a hulladék hasznosítás vagy ártalmatlanítás előtti előkezelését is, amennyiben a jelen törvény másként nem rendelkezik.

(12) Az újrahasználat olyan művelet, amelynek révén a hulladéknak nem minősülő terméket vagy alkatrészét újrahasználják arra a célra, amelyre eredetileg szolgált.

(13) A hulladék hasznosítása olyan művelet, amelynek fő eredménye, hogy a hulladék hasznos célra szolgál más anyagok helyettesítőjeként a termelésben vagy a tágabb értelemben vett gazdaságban, vagy ilyen konkrét funkció betöltésére alkalmassá válik; a hulladékhasznosítási műveletek listáját az 1. sz. melléklet tartalmazza.

(14) A hulladékanyag hasznosítása a hulladék hasznosítási tevékenység, kivéve az energetikai hasznosítást és az újrafeldolgozást olyan anyagokká, amelyek mint fűtőanyag vagy más, energia-előállító eszköz használhatók. A hulladékanyag hasznosítása elsősorban az újbóli felhasználásra való előkészítés. A reciklálás és az újbóli feltöltés.

(15) Újrafeldolgozás (reciklálás) az összes hulladékhasznosítási művelet, amelynek során a hulladékot ismételt termékké, anyaggá vagy alapanyaggá alakítják annak eredeti használati céljára vagy más célokra, amennyiben a 42. § (12), az 52. § (18)–(19) és a 60. § (15) bekezdése másként nem rendelkezik; az újrafeldolgozás tartalmazza a

szerves anyag újrafeldolgozását is. Az újrafeldolgozás nem tartalmazza az energetikai hasznosítást és az olyan anyaggá történő ismételt feldolgozást, amelyet fűtőanyagként vagy feltöltési műveletek során használnak fel.

(16) A hulladékártalmatlanítás olyan kezelési művelet, amely nem hasznosítás, s még abban az esetben is ártalmatlanítás, ha másodlagos jelleggel anyag- vagy energiakinyerést eredményez; az ártalmatlanítási műveletek listáját a 2. sz. melléklet tartalmazza.

(17) A tárolás a hulladéknak a telephelyen történő elhelyezése.

(18) A leginkább hozzáférhető technikáról külön jogszabály rendelkezik.17)

(19) A kitermelt föld tárolása ideiglenes hulladéklerakás – a kitermelt föld építkezési területen kívüli elhelyezése újbóli feltöltésként való felhasználás előtt olyan helyen, amely nem hulladék-ártalmatlanító létesítmény és amely nem a kitermelt föld keletkezési helye.

(20) Az újbóli feltöltésként való felhasználás olyan hulladékhasznosító tevékenység, mely során az arra alkalmas hulladék, mely nem veszélyes hulladék, rekultivációs célra kerül felhasználásra kitermelt bányatérsegekben vagy technikai célokra tereprendezések során. Az újbóli feltöltésként felhasznált hulladékkal nem hulladék anyagokat kell helyettesíteni, a hulladéknak alkalmasnak kell lennie az adott célra, és csak akkor a mennyiségben használható, amekkorára az adott cél okvetlenül megköveteli.

4. § A hulladék termelője és a hulladékot kezelő személyek

(1) A hulladék termelője
a) minden eredeti termelő, akinek tevékenysége hulladékot eredményez, vagy
b) az, aki a hulladékot kezeli, keveri vagy más műveletet végez vele, melynek eredménye a hulladék jellegének vagy összetételének megváltozása.

(2) Hulladékbirtokos a hulladéktermelő, vagy bármely személy, akinek vagy amelynek a hulladék a birtokában van.

(3) Kereskedő a jelen törvény céljaira az olyan vállalkozó, amely a hulladékot saját nevében és saját felelősségére megvásárolja és azt követően eladja, ideértve azt az esetet is, amikor a kereskedő nem lesz a hulladék tényleges birtokosa.

(4) Közvetítő a jelen törvény céljaira az olyan vállalkozó, amely más nevében szervezi meg a hulladék hasznosítását vagy ártalmatlanítását, ideértve azt az esetet is, amikor a közvetítő nem lesz a hulladék tényleges birtokosa.

(5) Hulladékszállító a jelen törvény céljaira az a vállalkozó, mely hulladékot szállít mások szükséglete szerint vagy saját szükségletére; szállítás alatt a hulladék áthelyezése értendő.

5. § Hulladékgazdálkodási létesítmények

(1) A hulladékgyűjtő létesítmény kerítéssel határolt, vagy építményben lévő vagy más, a hulladék gyűjtésére kijelölt terület, mely megfelelő módon be van biztosítva a hulladék eltulajdonításának megakadályozására és idegen személyek belépése ellen.

(2) A hulladékhasznosító létesítmény olyan létesítmény, mely az 1. sz. mellékletben felsorolt tevékenységek legalább egyikének végzése céljából jött létre, s azt gépek és berendezések előírás szerinti üzemeltetésére szolgáló műszaki egység alkotja, miközben a velük végzett tevékenységek kölcsönösen összefüggnek és műszakilag egymáshoz kapcsolódnak; ha az ilyen berendezések konstrukciós megoldásaikkal szilárdan kapcsolódnak építményekhez, a hulladékhasznosító létesítmény része az a tér is, melyben a berendezés található.

(3) A hulladékártalmatlanító létesítmény olyan létesítmény, mely a 2. sz. mellékletben felsorolt tevékenységek

legalább egyikének végzése céljából jött létre, s azt gépek és berendezések előírás szerinti üzemeltetésére szolgáló műszaki egység alkotja, miközben a velük végzett tevékenységek kölcsönösen összefüggnek és műszakilag egymáshoz kapcsolódnak; ha az ilyen berendezések konstrukciós megoldásaikkal szilárdan kapcsolódnak építményekhez, a hulladékártalmatlanító létesítmény része az a tér is, melyben a berendezés található.

(4) Mozdó létesítmény a jelen törvény céljaira a hulladék hasznosítására vagy ártalmatlanítására szolgáló létesítmény, amennyiben egy adott helyen hat egymást követő hónapnál rövidebb ideig üzemeltetik, s amely

- a) szerkezeti és műszakilag az egyik helyről a másikra történő gyakori áthelyezésre alkalmas,
- b) szerkezeti megoldását tekintve nem lehet és nincs is szilárdan összekapcsolva a talajjal vagy építménnyel,
- c) hulladék hasznosítására vagy hulladék ártalmatlanítására szolgál
  1. annak keletkezése helyszínén,
  2. más helyen ugyanannál a hulladéktulajdonosnál, vagy
  3. a létesítményben, melyre engedélyt adtak ki a 97. § 1. bek. d) pontja szerint és
  - d) nem építésiengedély-köteles vagy bejelentésköteles külön jogszabály szerint.18)

(5) A hulladéklerakat olyan, a hulladék

ártalmatlanítását szolgáló berendezéssel bíró terület, ahol a hulladék tartós elhelyezésre kerül a talaj felszínén vagy a talajban. Hulladéklerakónak minősül a belső lerakat is, melyen a hulladék termelője saját hulladéka ártalmatlanítását végzi a termelés helyszínén, valamint az a hely is, amit tartósan, azaz egy évnél hosszabb időn át a hulladék átmeneti tárolására használ. Nem tekintendő hulladéklerakatnak az a létesítmény vagy létesítménnyel bíró hely, ahol hulladék lerakására kerül sor az olyan helyre történő továbbszállítás megelőző előkészítés céljából, ahol feldolgozást, hasznosítást vagy ártalmatlanítást, ha a tárolásuk ideje a hasznosítást vagy feldolgozást megelőzően általában nem haladja meg a három évet, vagy az ártalmatlanításukat megelőző tárolás időszaka nem haladja meg az egy évet.

(6) A kommunális hulladék átrakódóhelye a vegyes háztartási hulladék ideiglenes tárolására és ezt követő áthelyezésére szolgáló létesítmény a hulladékhasznosítóba vagy hulladékártalmatlanítóba történő elszállítás céljára.

6. § Hulladékgazdálkodási hierarchia, a hulladékgazdálkodás céljai és kötelező korlátai

(1) A hulladékgazdálkodási hierarchia az alábbi tevékenységek kötelező el-

sőbbségi sorrendje:

- a) a hulladékképződés megelőzése,
- b) a hulladék újrahasználatra előkészítése,
- c) a hulladék újrafeldolgozása,
- d) a hulladék egyéb hasznosítása, például energetikai hasznosítása,
- e) a hulladék ártalmatlanítása.

(2) A hulladékgazdálkodási hierarchiától csak bizonyos hulladéktípusok esetében lehet eltérni, ha ennek indokoltságát a hulladékképződés és hulladékgazdálkodási tevékenységek által gyakorolt összehatásokat bemutató életciklus-szemléleten alapuló elemzés igazolja, és ha a jelen törvény így rendelkezik.

(3) A hulladékképződés megelőzése intézkedések olyan sora, melyeket azt megelőzően fogadnak el, hogy az alapanyag, az anyag vagy a termék hulladékká válna, és ami csökkenti

- a) a hulladék mennyiségét a termék ismételt felhasználása útján vagy a termék élettartamának meghosszabbításával,
- b) a keletkezett hulladék környezetre és emberi egészségre gyakorolt kedvezőtlen hatásait, vagy
- c) a veszélyesanyag-tartalmat az anyagokban és termékekben.

(4) A csomagolóanyagokból keletkező hulladék csökkentése

- a) a csomagolóanyagok és belőlük származó hulladékok mennyiségének és az

általuk tartalmazott anyagok mennyiségének, valamint környezeti ártalmasságának csökkentése,

b) a csomagolóanyagok és belőlük származó hulladékok mennyiségének és az általuk tartalmazott anyagok mennyiségének, valamint környezeti ártalmasságának csökkentése a gyártási folyamatban, az értékesítésben, a forgalmazásban, hasznosításban és a kiküszöbölésben; a megelőzés különösképpen érvényesül a termékek és a környezetbarát technológiák fejlesztésében, és

c) könnyű műanyag hordtasakok felhasználási szintjének csökkentése.

(5) A jogi személy és a természetes személy-vállalkozó, mely termékeket gyárt, szem előtt tartja, hogy

a) a gyártás során előnyt kell kapniuk a természeti forrásokat kímélő technológiáknak és eljárásoknak, valamint az ezen termékekből keletkező, nem hasznosítható hulladék korlátozásának, különösképpen a veszélyes hulladéknak, b) szükséges tájékoztatni a közvéleményt a termékből vagy annak részéből keletkező hulladék hasznosításának vagy ártalmatlanításának módjáról, főként a termék csomagolásának, a használati utasításának és egyéb dokumentumainak kivitelezése közvetítésével.

(6) A hulladék termelője köteles tevékenysége során megelőzni a hulladék keletkezését és korlátozni annak mennyiségét és veszélyes tulajdonságait. A hulladékot, melynek keletkezését megakadályozni nem lehet, hasznosítani, esetleg ártalmatlanítani kell az 1. bekezdéssel összhangban álló módon, mely nem veszélyezteti az emberi egészséget, a környezet és összhangban

áll a jelen törvénnyel, valamint más általános érvényű jogszabályokkal.

(7) Az anyagokat és termékeket ismételt felhasználással kell hasznosítani, amennyiben lehetetlen vagy nem célszerű a hulladék keletkezésének megelőzése.

(8) A hulladék újrahasznosítással történő, nyersanyag előállítását célzó értékesítése megengedett, amennyiben lehetetlen vagy nem célszerű a keletkezésének megelőzése, vagy amennyiben lehetetlen vagy nem célszerű a 7. bekezdés szerinti eljárás.

(9) A hulladék energiaforrásként használható fel, amennyiben lehetetlen vagy nem célszerű a keletkezésének megelőzése, vagy amennyiben lehetetlen vagy nem célszerű a 7. és 8. bekezdés szerinti eljárás.

(10) A hulladék ártalmatlanítása olyan módon lehetséges, amely nem veszélyezteti az emberi egészséget, a környezetet, amennyiben lehetetlen vagy nem célszerű a keletkezésének megelőzése, vagy amennyiben lehetetlen vagy nem célszerű a 7-9. bekezdés szerinti eljárás.

(11) A hulladékgazdálkodás céljai és kötelező korlátai a 3. sz. mellékletben kerültek meghatározásra.

(12) Az ösztönzők nyújtásának és a hulladékgazdálkodási hierarchia érvényesítésnek gazdasági eszközei és más intézkedései példái a 4.a sz. mellékletben találhatóak.

HARMADIK RÉSZ

A jogi személyek és természetes személyek kötelességei

12. §

A hulladékkezelés általános követelményei

(1) Mindenki köteles a hulladékot a jelen törvénnyel összhangban kezelni vagy vele más műveletet végezni; az, akire a jelen törvény alapján kibocsátott végzések köteleességet rónak, köteles a hulladékot e végzésekkel összhangban kezelni vagy vele más műveletet végezni.

(2) Mindenki köteles a hulladékot oly módon kezelni vagy vele más műveletet végezni, amely nem veszélyezteti az emberek egészségét és nem károsítja a környezetet, mégpedig úgy, hogy ne következzen be

a) víz, levegő, talaj, ásványlelőhely, növény- és állatvilág szennyezésének kockázata,

b) környezetterhelés zajjal vagy bűzzel, és

c) káros hatás a tájra vagy különleges jelentőségű helyekre.22)

(3) A hulladékkezelés és a vele kapcsolatos tevékenységek költségviselési kötelezettségét – ha a 4. bekezdés másként nem rendelkezik – e személyek kötelesek teljesíteni az alábbi sorrendben:

a) a hulladékbirtokos, aki számára a hulladékkezelést végzik, amennyiben ismert személy, vagy

b) az utolsó ismert hulladékbirtokos.

(4) A (3) bekezdés rendelkezése nem vonatkozik a háztartási hulladék szelektíven (elkülönítve), megkülönböztetett hulladékáramba (27. § 3. bek.) gyűjtött összetevőire, melyekre meghatározott mértékben vonatkozik a gyártók kiterjesztett költségviselési felelőssége a

hulladékkezelési tevékenységek és vele kapcsolatos műveletek terén.

(5) Ha a hulladékbirtokos ismert, de nem tartózkodik a Szlovák Köztársaság területén, a hulladékkezelést a hulladékbirtokos költségére az a hulladék-gazdálkodási államigazgatási hatóság biztosítja, amelynek a területén a hulladék található.

(6) Természetes személyek nem kezelhetnek vagy mozgathatnak mást, csak háztartási hulladékot, építési törmelék-eket és egyszerű építményből(22a) és kis építményből(22b) származó építési törmelék-eket, kivéve a 63. § 1. bek. és a 72. § műveleteket. A természetes személyre, aki építési törmelék-eket kezel egyszerű építményekből és kis építményekből, a 14. § 1. bek. e) pontja vonatkozik. A természetes személy nem kezelhet egyszerű építményekből és kis építményekből származó azbeszt tartalmú építési törmelék-eket vagy más módon sem bánhat vele.

13. § Tilalmak Tilos

- hulladékot elhelyezni vagy elhagyni más, mint a jelen törvénnyel összhangban kijelölt helyen,
- hulladékot más módon, mint a jelen törvénnyel összhangban, ártalmatlanítani vagy hasznosítani,
- a hulladékot ártalmatlanítani a 2. mellékletben szereplő D4, D6 és D7 tevékenységekkel,
- a 97. § 1. bekezdése szerinti hozzájárulás nélkül vagy vele ellentétesen hozzájárulást megkövetelő tevékenységet végezni,
- lerakaton történő elhelyezéssel ártalmatlanítani
  - a cseppfolyós hulladékot,
  - a hulladékot, mely a hulladéktároló közegében robbanásveszélyes, korrodálódik, oxigént fejleszt, nagymértékben gyúlékony vagy gyúlékony,
  - az egészségügyi vagy állategészségügyi ellátásból származó hulladékot, melynek feldolgozás előtti katalógusszáma a 8. számú mellékletben szerepel; az ilyen hulladék feldolgozása és minden ezt követő katalógusszám-változása nem befolyásolja a lerakón történő tárolása tilalmát,
  - a hulladék gumiabroncsokat, kivéve azokat a gumiabroncsokat, amelyeket szerkezeti építőanyagként használnak

fel a tározó kiépítésekor, a kerékpár-abroncsokat és az 1400 mm-nél nagyobb külső átmérőjű gumiabroncsokat,

5. a hulladékot, melynek veszélyes-anyag-tartalma meghaladja az 5. sz. mellékletben szereplő veszélyesanyag-koncentráció határértékeit,

6. az osztályozott, biológiailag lebomló háztartási és vendéglői hulladékot,

7. a háztartási hulladék osztályozott összetevőit, melyekre a gyártók kibővített felelőssége vonatkozik, kivéve az utóválogatást követően hasznosíthatatlan hulladékot,

8. a biológiailag lebomló hulladékot a kertekből és parkokból, beleértve a tetetők biológiailag lebomló hulladékát, kivéve az utóválogatást követően hasznosíthatatlan hulladékot,

9. a hulladékot, mely nem ment át kezelésen, kivéve

9.1 a semleges (inert) hulladékot, melynek mennyiségcsökkentő célú, vagy emberi egészségre vagy környezetre káros hatásának csökkentését megcélzó kezelése technikailag nem lehetséges,

9.2 a hulladékot, melynek kezelése nem vezetne mennyiségi csökkenéshez és nem járna az emberi egészségre vagy környezetre káros hatások csökkenésével,

f) hígítani vagy keverni a hulladékot az 5. sz. mellékletben meghatározott veszélyesanyag-koncentráció határértékének elérése céljából,

g) égetéssel ártalmatlanítani

1. a hulladékot, melyet elkülönítve gyűjtöttek össze újbóli felhasználásra való előkészítés vagy reciklálás céljából, kivéve az elkülönítve gyűjtött hulladék már nem hasznosítható maradékát, mely e hasznosítási tevékenységek után hátramaradt, amennyiben nem lehetséges vagy célszerű a 6. § szerinti eljárás,

2. a biológiailag lebomló hulladékot, kivéve azon hulladék ártalmatlanítását, melyre a 97. § 1. bek. b) pontja szerint engedélyt adtak ki,

3. a háztartási hulladékot, kivéve a hulladékegetőkben vagy vegyeshulladékegetőkben történő elégetést,

h) a háztartási hulladékot szabad téren vagy háztartási tüzelőberendezésben elégetni.

14. § A hulladékbirtokos kötelességei

(1) A hulladékbirtokos köteles

- helyesen besorolni a hulladékot vagy biztosítani a hulladékbesorolás helyes-

ségét a Hulladékjegyzék (katalógus) szerint,

b) gyűjteni a hulladékfajták szerint osztályozott hulladékot és biztonságosan kezelni az ártalmatlanítás előtt, védeni az eltulajdonítás vagy más, nem kívánatos környezetbe jutás ellen,

c) elkülönítve gyűjteni a veszélyes hulladékot fajták szerint, megjelölni azokat az előírt módon és a jelen törvénnyel, valamint a külön jogszabályokkal(23) összhangban kezelni azokat,

d) biztosítani a hulladék feldolgozását a hulladék-gazdálkodási hierarchia értelmében, mégpedig

1. a hulladék újrafelhasználásra való előkészítésével tevékenységén belül; az így fel nem használt hulladékot újrafelhasználásra való előkészítésre másnak felajánlani,

2. reciklációval a saját tevékenységén belül, ha nem lehetséges vagy nem célszerű a hulladék újrafelhasználásra való előkészítése; az így fel nem használt hulladékot reciklálásra másnak felajánlani,

3. tevékenységén belüli hasznosítással, ha nem lehetséges vagy célszerű a reciklálás; az így fel nem használt hulladékot reciklálásra felkínálni másnak,

4. ártalmatlanítással, ha nem lehetséges vagy célszerű a reciklálás vagy másfajta hasznosítás,

e) a hulladékot átadni kizárólag a jelen törvény szerint hulladékkezelésre jogosult személynek, ha az 5. bekezdés, a 38. § 1. bek. a) és d) pontja, a 49. § a) és b) pontja, valamint a 72. § másként nem rendelkezik, és ha a hasznosítást vagy ártalmatlanítást nem maga biztosítja,

f) nyilvántartást vezetni és megőrizni a hulladékok fajtáiról és kezeléséről,

g) a nyilvántartás adatait bejelenteni az illetékes hulladék-gazdálkodási államigazgatási hatóságnak és megőrizni a bejelentett adatokat,

h) az előző hulladéktulajdonos kérésére bemutatni a hulladékkezeléssel kapcsolatos, teljes és valós információkat tartalmazó bizonylatokat, mégpedig legkésőbb az írásos kérelem kézhezvételétől számított 30. napig; az előző hulladéktulajdonos kérvénye alapján kiadni a bizonylatok másolatait,

i) legtovább egy évig tárolni a hulladékot vagy legtovább egy évig gyűjteni a hulladékot annak ártalmatlanítása előtt, vagy legtovább három évig az újrahasonosítása előtt; a hosszabb ideig tartó gyűjtésre a hulladék-gazdálkodási államigazgatási hatóság csak a hulladéktermelőnek adhat engedélyt,

j) biztonságosan elzárni a hulladékot a barnamedve (*Ursus arctos*) elől a kijelölt térségekben [105. § 3. bek. c) pont], k) lehetővé tenni a hulladékgazdálkodási állami felügyeleti hatóságoknak a belépést a telkeire, épületeibe, építményeibe és létesítményeibe, lehetővé tenni a mintavételt a hulladékokból és kérésükre bemutatni a dokumentumokat, valamint teljes és valós tájékoztatást adni a hulladékgazdálkodásról; a külön jogszabályok szerinti rendelkezéseket²⁴) ez nem érinti,

l) javító intézkedéseket hozni az állami hulladékgazdálkodási felügyeleti hatóság utasítása alapján (116. § 3. bek.),

m) biztosítani az illetékes állami hulladékgazdálkodási hatóság véleménye alapján azon hulladékok értékesítésében, amelyek a vámrendszeren belüli feldolgozó műveletekben keletkeztek, az aktív finomítást,²⁵) vagy a kivitelüket a jelen törvény értelmében,

n) az állami hulladékgazdálkodási hatóság vagy az általuk megbízott személy kérésére térítésmentesen információkat nyújtani, melyek a program kidolgozásához vagy frissítéséhez, vagy a hulladékképzés megelőzési programjához szükségesek.

(2) A természetes személyre, aki nem vállalkozó, az 1. bekezdés rendelkezései, a j) pont kivételével nem vonatkoznak, ha a 12. § 6. bek. másként nem rendelkezik.

(3) A hulladék szállítójára, mely csak idegen szükségletre végez hulladék-szállítást, a szállítás során csak az (1) bekezdés h), k) és l) pontjainak rendelkezései vonatkoznak.

(4) Az 1. bekezdés b), c), i) és j) pontjában felsorolt hulladékbirtokosi kötelezettségek nem vonatkoznak arra a kereskedőre vagy közvetítőre, akinek a hulladék fizikailag nincs a birtokában. A kereskedőre és közvetítőre, aki ténylegesen is birtokolja a hulladékot, az 1. bekezdésben felsorolt kötelezettségek vonatkoznak.

(5) A hulladékbirtokos, aki hozzájárulást szerzett a 97. § 1. bek. n) pontja szerint, jogosult a hulladékot átadni más személynek is, mint az 1. bek. e) pontjában meghatározottnak, ha a hulladék felhasználható a háztartásban. A háztartási felhasználásra alkalmas hulladék alapanyag, fűtőanyag,²⁶) mely csak biomasszából származhat,^{26a}) vagy más, végső felhasználásra szolgáló

tárgy; végső felhasználás alatt olyan felhasználásmódot értünk, melynek következtében háztartási hulladék keletkezik. Ezen eljárásban a hulladéktulajdonosra nem vonatkoznak az 1. bek. d) pontja szerinti köteleességek. A külön jogszabályok rendelkezéseit²⁷) ez nem érinti. Háztartási felhasználásra nem adható át veszélyes hulladék, elektromos hulladék, hulladék gumiabroncs és használt elem és akkumulátor.

(6) Az a személy, akinek az 5. bekezdés szerint átadták a hulladékot, köteles vele az 5. bekezdés szerinti módon és célok szerint bányai; a hulladékbirtokostól történt 5. bekezdés szerinti átvételt követően ez a tárgy már nem számít hulladéknak.

(7) Ha a hulladék gumiabroncsok, elektromos hulladék vagy használt szárazelemek és akkumulátorok birtokosa hulladékkereskedő, mely visszagyűjtést is végez, de nem nyújt szervízzolgáltatásokat, csak az 1. bekezdés b), e), i), k) és l) pontjának rendelkezései vonatkoznak rá.

(8) Ha a hulladéktermelő az 1. bekezdés i) pontja értelmében hozzájárulást kapott, a hulladéktermelőnél folyó hulladékgyűjtés helye nem minősül hulladéktárolónak.

(9) A hulladék termelője, ha szervíz-, tisztító vagy állagmegtartó tevékenység végzéséről van szó vállalkozás, szervezeti egység vagy jogi vagy természetes személy-vállalkozó székelyén vagy vállalkozási helyén, az a jogi vagy természetes személy-vállalkozó, aki részére ezeket a munkákat végzik; e munkák természetes személy számára történő végzésénél a hulladék termelője az, aki a felsorolt munkákat végzi.

(10) A természetes személy - vállalkozó és a jogi személy, mely először használ fel anyagot, mely megszűnt hulladék

30. §

A megkülönböztetett termék gyártójának bejegyzése és törlése a Megkülönböztetett Termékek Gyártóinak Nyilvántartásában

(1) A megkülönböztetett termék gyártója termékének a Szlovák Köztársaság piacára történő bevezetése előtt köteles a Megkülönböztetett Termékek Gyár-

tóinak Nyilvántartásába (regiszterébe) való felvételét kérvényezni a 103. § 22. bek. szerint. A megkülönböztetett termék azon gyártója, mely nincs bejegyezve a Megkülönböztetett Termékek Gyártóinak Nyilvántartásába, nem hozhat forgalomba megkülönböztetett terméket a Szlovák Köztársaság piacán.

(2) Ha a megkülönböztetett termék gyártója megkülönböztetett köteleességeit egyénileg fogja teljesíteni, legkésőbb a Megkülönböztetett Termékek Gyártóinak Nyilvántartásába történt bejegyzésétől számított 6. hónap végéig köteles megszerezni a jogosultságot (autorizációt) a megkülönböztetett köteleességei teljesítéséhez szükséges tevékenységek végzésére. Ha ez alatt az idő alatt a megkülönböztetett termékek gyártója nem szerzi meg a jogosultságot, a nyilvántartásba vétele csak akkor érvényes, ha ugyanezen időszakban igazolást nyújt be a 3. bekezdés értelmében.

(3) Ha a megkülönböztetett termék gyártója megkülönböztetett köteleességeit közös rendszerben fogja teljesíteni, az 1. bekezdés szerinti kérvényéhez köteles mellékelni az igazolást a megkülönböztetett köteleességei teljesítésére a gyártói felelősségi szervezettel megkötött szerződésről. Ha az elemek és akkumulátorok gyártója megkülönböztetett köteleességeit harmadik személy közreműködésével fogja teljesíteni, köteles az 1. bekezdés szerinti kérvényhez egyidejűleg mellékelni az igazolást a megkülönböztetett köteleességek teljesítéséről harmadik személlyel megkötött szerződésről.

(4) A megkülönböztetett termék azon gyártója, mely a 27. § 7. bekezdése szerint fogja teljesíteni köteleességeit a megkülönböztetett termékkel kapcsolatosan, köteles

a) a Megkülönböztetett Termékek Gyártóinak Nyilvántartásába való bejegyzési kérvényben feltüntetni az adatot, hogy mely megkülönböztetett termékek esetében fogja köteleességeit egyedi módon teljesíteni,

b) a Megkülönböztetett Termékek Gyártóinak Nyilvántartásába való bejegyzési kérvényben tényekkel alátámasztani, hogy képes a 27. § 7. bekezdése szerinti feltételek megtartására.

(5) A minisztérium a megkülönböztetett termék gyártóját bejegyzzi a Megkülönböztetett Termékek Gyártóinak

Nyilvántartásába az 1. bekezdéssel összhangban álló kérvény kézbesítésétől számított tíz munkanapon belül.

(6) A megkülönböztetett termék gyártója köteles a minisztériumnak bejelenteni az 1. bekezdés szerinti kérvényben vagy annak mellékletében szereplő nyilvántartásba vett adatok minden változását, mégpedig 30 napon belül a változás bekövetkeztétől számítva, a minisztérium felszólítására pedig a bejelentett változást megfelelő módon adatolni is kell a minisztérium által megszabott határidőn belül.

(7) Ha a 6. bekezdés szerinti adatváltozás a megkülönböztetett kötelesek egyéni teljesítésére való áttérést, a megkülönböztetett kötelesek harmadik személy általi teljesítésére vagy a kötelesegteljesítés 27. § 7. bek. szerinti teljesítésére való áttérést érinti, a megkülönböztetett termék gyártója köteles az ilyen változást informatikai rendszeren keresztül 15 napos határidőn belül jelenteni a változás bekövetkeztétől számítva. Ha a változás a kötelesek közös teljesítésére vagy teljesítésére, vagy harmadik személy általi teljesítésére való áttérésről szól, a megkülönböztetett termék gyártója köteles a bejelentéssel együtt a 3. bekezdés szerinti igazolást is benyújtani. Ha a változás a 27. § 7. bekezdése szerinti kötelesegteljesítésre való áttérést jelent, a megkülönböztetett termék gyártója köteles a bejelentéssel együtt a 4. bekezdés szerinti nyilatkozatot is benyújtani.

(8) A minisztérium a nyilvántartott adatok változásait a megkülönböztetett termék gyártójának 6. bekezdés szerinti bejelentése alapján bejegyzi, vagy saját kezdeményezésre, ha a nyilvántartásba vett adatok nem állnak összhangban a valós állapottal.

(9) A minisztérium törli a megkülönböztetett termék gyártóját a Megkülönböztetett Termékek Gyártóinak Nyilvántartásából legkésőbb 30 napon belül azt követően, ha

- a) a megállapítja a megkülönböztetett termék nyilvántartásba vett gyártójának megszűnését,
- b) a megkülönböztetett termék nyilvántartásba vett gyártója kéri a törlést,
- c) a megkülönböztetett termék gyártója nem teljesíti 2. bek. szerinti köteleességét,
- d) a megkülönböztetett termék gyártója

nem teljesíti 7. bek. szerinti köteleességét,

e) a megkülönböztetett termék gyártója már nem teljesíti megkülönböztetett köteleseit a 27. § 6., 7. bekezdése vagy a 44. § 2. bekezdése szerint, és

1. nem nyújtotta be a 3. bek. szerinti igazolást,

2. nem szerzett jogosultságot a kötelesek egyéni teljesítésére, vagy

3. nem teljesíti a 27. § 7. bek.-ben feltüntetett feltételeket.

(10) A Megkülönböztetett Termékek Gyártóinak Nyilvántartása szabadon elérhető a közigazgatás informatikai rendszerén keresztül, kivéve a külön jogszabályok²⁰) által védett adatokat.

103. § új 22-23. bek.:

(22) A nyilvántartásba való bejegyzés kérvényét a közigazgatás informatikai rendszerén keresztül nyújtják be.

(23) A jelen törvény szerinti nyilvántartási köteleseget és a bejelentési köteleseget a közigazgatás informatikai rendszerén keresztül hajtják végre.

79/2015 - 460/2019 szerint 2021. január 1-től

13. § e) pont új 9. alpont: Tilos

e) lerakaton történő elhelyezéssel ártalmatlanítani

9. a hulladékot, mely nem ment át kezelésen, kivéve

9.1 a semleges (inert) hulladékot, melynek mennyiségcsökkentő célú, vagy emberi egészségre vagy környezetre káros hatásának csökkentését megcélzó kezelése technikailag nem lehetséges,

9.2 a hulladékot, melynek kezelése nem vezetne mennyiségi csökkenéshez és nem járna az emberi egészségre vagy környezetre káros hatások csökkenésével,

16. § 2. bek. csere, új 11. bek.:

(2) Az 1. bekezdésben előírt kötelesekön kívül annak, aki

a) hulladékgyűjtést vagy hulladékfelvásárlást végez természetes személytől, kötelese az ilyen személytől átvett hulladékot vegyes háztartási hulladékként besorolni; ez az előírás nem vo-

natkozik a gépkocsironcsok és használt gumiabroncsok átvételére,

b) természetes személytől gyűjt hulladékot, kötelese a gyűjtött hulladék fajtájáról és mennyiségéről szóló adatokat bejelenteni annak a községnek, amelynek területén a hulladékgyűjtést megvalósítja

c) természetes személytől vásárol fel hulladékot, kötelese a hulladék fajtájáról és mennyiségéről szóló adatokat bejelenteni annak a községnek, amelynek területéről a felvásárolt hulladék származik.

(11) Annak, aki természetes személytől vásárol fel hulladékot, kötelese a természetes személytől adatot beszereznie arról, hogy a felvásárolt hulladék mely községből származik.

28. § 4. bek. k) pont módosítása, 9. bek. f) pont csere:

(4) A gyártói felelősség szervezete köteles

k) évente legkésőbb január 31-ig benyújtani a minisztériumnak azon községek jegyzékét, amelyekkel az érintett naptári évben szerződést kötött a megkülönböztetett hulladékáram közösségi rendszerű kezelésében való részvételről és közzétenni a községek ezen jegyzékét a gyártói felelősség szervezete székhelyének honlapján; az elektromos hulladék, „ha használt elemekről és akkumulátorokról, hulladék gumiabroncsokról van szó, a gyűjtésük helyének jegyzékét is, ha elektrohulladékról van szó, a gyűjtési helyek és visszagyűjtési helyek listáját is.

(9) A gyártói felelősség szervezete köteles a minisztériumnak a 4. bekezdés n) pontja szerint kézbesíteni „A gyártói felelősség szervezete előző naptári évről szóló beszámolóját”, mely főként az alábbiakat tartalmazza:

f) a tájékoztatást a megkülönböztetett hulladékáram közös kezelési költségeinek finanszírozási módjáról és a megkülönböztetett hulladékáram közös kezelési rendszerében végzett tevékenységek költségeiről; ha csomagolóanyagok felelősségi szervezetéről van szó, a gyártók felelősségi szervezetének tevékenységéről szóló jelentés ezeket a tájékoztató adatokat az egyes hulladékanyag-kategóriák vonatkozásában, valamint a gyűjtési és felvásárlási költségek vonatkozásában külön-külön tartalmazza,

29. § 2. bek. g) pont törlése:

(2) A megkülönböztetett termék gyártója, aki/amely megkülönböztetett kötelesegeit egyénileg teljesíti a megkülönböztetett hulladékáram működképes egyéni rendszerének kialakítását, üzemeltetését és fenntartását, a megkülönböztetett hulladékáram egyéni kezelését az egyéni teljesítés egész időtartama alatt igazolja a minisztériumnak, legelőször az egyéni kötelesegteljesítés hitelesítését indítványozó kérvénye benyújtásakor, elsősorban

59. § 4. bek. a) pont:

(4) A csomagolásból és nem csomagolás jellegű termékekből származó hulladék gyártói felelősségi szervezete, mely a csomagolásból és nem csomagolás jellegű termékekből származó hulladék osztályozott gyűjtését végzi a községben, a szerződést a költségek nagyságáról szóló megállapodás szerint köti meg a 2. bekezdés rendelkezései értelmében, a szokásos üzleti szabályok betartása mellett, s az elsősorban tartalmazza:

a) az osztályozott gyűjtés költségeiről szóló tételes megállapodást az egyes hulladékanyagok gyűjtési költségei szerinti bontásban, annak nagyságát, térítési feltételeit és számlázási módját; a hulladékká vált csomagolások és csomagolóanyagok osztályozott gyűjtésének és hasznosításának a költségeinek biztosítására szolgáló díj szabást a végrehajtó rendelet [105. § 3. bek. m) pont] előírásai szerint,

61. § 1. bek. új k) pont:

(1) A gépjármű gyártója – összhangban a 27. § 4. bekezdésével – köteles

k) írásbeli szerződést kötni a gépkocsironcsok feldolgozójával a roncsautók feldolgozásáról (bontásáról),

71. § 1. bek. új g) pont:

(1) A gumiabroncs forgalmazója köteles g) köteles szerződést kötni a gumiabroncsgyártóval vagy a gumiabroncsgyártók felelősségi szervezetével a visszagyűjtésről.

81. § 7. bek. h) pont csere, 21. bek. csere, 25. bek. csere:

(7) A község a 14. § (1) bekezdésében megszabott kötelesegeken kívül köteles még

h) honlapján közzétenni a háztartási hulladék teljes kezelési rendszerének a részletes és közérthető leírását, beleértve a községi osztályozott gyűjtését, valamint a község területén keletkező hulladék létrejöttének megakadályozását elősegítő konkrét intézkedéseket,

(21) A biológiailag lebomló konyhai hulladék háztartási hulladékból történő osztályozott gyűjtését nem kötelező a község azon részében, amely

a) biztosítja az ilyen hulladék energetikai hasznosítását az 1. sz. melléklet R1-es tevékenységével működő hulladékhasznosító létesítményben,

b) igazolja, hogy a háztartások 100 %-a komposztálja a saját hulladékát, vagy

c) igazolja, hogy a gyűjtést műszaki problémák teszik lehetetlenné városok történelmi városrészeiben vagy ritkán

(25) A község köteles a csomagolóanyagok gyártói felelősségi szervezetének, mellyel az 59. § 2. bekezdés szerinti szerződéses jogviszonyban áll, bejelenteni a vegyes és a háztartási hulladékból kitermelt csomagolóanyagok és a kommunális hulladékból kitermelt csomagolásjellegű, a községben az előző naptári évben osztályozottan összegyűjtött hulladék mennyiségét február 28-áig.

82. § 3. bek. b) pont:

(3) A hulladékgyűjtő-udvar üzemeltetője a (14) bekezdésben szereplő kötelesegeken kívül köteles még

b) tájékoztatni az érintett községet a lakosaitól az ezen hulladékgyűjtő-udvaron átvett háztartási hulladék összetevőiről és mennyiségéről [105. § 3. bek. d) pont],

83. § 2. bek. csere:

(2) A (köz)konyha üzemeltetője a 14. §-ban és a 81. § 9. és 16. bekezdésében rögzített kötelesegeken kívül köteles létrehozni, üzemeltetni és fenntartani az általa megtermelt biológiailag lebomló konyhai és vendéglői hulladék osztályozott gyűjtésének működképes rendszerét.

79/2015 - 285/2020 szerint 2021. január 1-től

30. § 7. bek. mód.

(7) Ha a 6. bekezdés szerinti adatváltás a megkülönböztetett kötelesegek,

közös teljesítésére való áttérést, a megkülönböztetett kötelesegek harmadik személy általi teljesítésére vagy a kötelesegteljesítés 27. § 7. bek. szerinti teljesítésére való áttérést érinti, a megkülönböztetett termék gyártója köteles az ilyen változást 15 napos határidőn belül jelenteni a változás bekövetkeztétől számítva. Ha a változás a kötelesegek közös teljesítésére vagy harmadik személy általi teljesítésére való áttérésről szól, a megkülönböztetett termék gyártója köteles a bejelentéssel együtt a 3. bekezdés szerinti igazolást is benyújtani. Ha a változás a 27. § 7. bekezdése szerinti kötelesegteljesítésre való áttérést jelent, a megkülönböztetett termék gyártója köteles a bejelentéssel együtt a 4. bekezdés szerinti nyilatkozatot is benyújtani. Ha olyan változásról van szó, amely a megkülönböztetett kötelesegek egyéni teljesítésére való áttéréssel jár, a megkülönböztetett termék gyártója köteles autorizációs kérvényt benyújtani legkésőbb a folyó naptári év szeptember 30-áig. Ha a változás lényege a megkülönböztetett kötelesegek egyéni teljesítésére való áttérés, a megkülönböztetett termék gyártója köteles az autorizációs kérvényt legkésőbb a naptári év szeptemberének 30. napjáig benyújtani.

59. § 1. bek. új f) pont:

(1) A csomagolások gyártói felelősségi szervezete, mely a csomagolási hulladék közös kezelésének rendszerét működteti, a 28. § 4. bekezdésében taglalt kötelesegeken kívül köteles

f) biztosítani a háztartási hulladékból kitermelt csomagolóanyagok és a kommunális hulladékból kitermelt csomagolásjellegű anyagok osztályozott összegyűjtését legalább olyan mértékben, amelyet a kommunális hulladék osztályozott gyűjtésére vonatkozó követelmények előírnak [105. § 3. bek. w) pont].

81. § 7. bek. c) pont csere:

(7) A község a 14. § (1) bekezdésében megszabott kötelesegeken kívül köteles még

